לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

יום ב', י"ז בשבט תשמ"ו, 27 בינואר 1986 / שנה מ"ג מס' 12948 / המחיר 63 אגורות כולל מע"מ

סיכוי לירידת מחיר הנפט ל־15 דולר לחבית!

ניו־יורק. — האיסטרטגיה של אופ"ק, שאושרה בחודש שעבר, לנטוש את ההגנה על המחירים ובמקום זה להגן על חלקו של קרטל הנפט בשוק העולמי, התמוטטה, ומחירי הנפט ממשיכים להידרדר.

מומחים בתעשיית הנפט אומרים, כי המחירים עשויים לרדת מתחת לרמה של 15 עד 18 דולר לחבית. אותה צפה שר הנפט הסעודי זאכי ימאני. מומחים אחרים אומרים, כי תיתכן אפילו ירידה עד 10 דולר לחבית.

שתי מפיקות נפט במזרח־התיכון, הכריזו אתמול, כי יצמצמו את מכירות הנפט שלהם, בעקבות הירידה התלולה במחירים.

וייצמן וטמיר נסעו תחת מעטה סודיות למצרים — „מהמרים על כל הקלפים"

המטרה — לארגן פיסגת פרס־מובארק ● כישלון השליחות יהווה איום על הסכם השלום עצמו ● פרס, שמיר ורבין הסכימו לנסיעה ● שרי הליכוד בקבינט זועמים על ששמיר לא סיפר על הנסיעה

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר", עוזי מחניימי, כתבנו לענייני המזה"ת

השר עזר וייצמן יצא אתמול בבוקר בחשאי לקאהיר, יחד עם מנכ"ל משרד ראש־הממשלה, אברהם טמיר, כדי להיפגש עם הנשיא מובארק.

וייצמן סיכם את מועד בואו עם הנשיא מובארק בשיחה טלפונית שקיים עימו ביום א' שעבר. הוא קיבל לנסיעה את הסכמת ראשי הממשלה, שמעון פרס, שר־הביטחון, יצחק רבין, ושר־החוץ, יצחק שמיר.

(סוף בעמוד 2)

בשבוע הבא ההסתדרות מתעוררת מ„תרדמת החורף" – מוחה על תקציבי אבטלה

המשק יושבת לשעתיים בשבוע הבא; פעולות מחאה במספנות

מאת אבשלום קווה, יואב אביב, מירה יערי, מוטי בסוק — כתבי „על המשמר", וכתבנו הכלכלי בירושלים

מטה המאבק של ההסתדרות, אשר התכנס אתמול אחרי־הצהריים בהשתתפות ראשי ועדי עובדים ונציגי „מספנות־ישראל", החליט אתמול לקיים שביתת אזהרה בת שעתיים בשבוע הבא.

מטרתה העיקרית של השביתה המיועדת — להזהיר את הממשלה שלא תאמץ את התקציב החדש, הטומן בחובו פיטורים מאסיביים בכל מיגזרי המשק.

(סוף בעמוד 14)

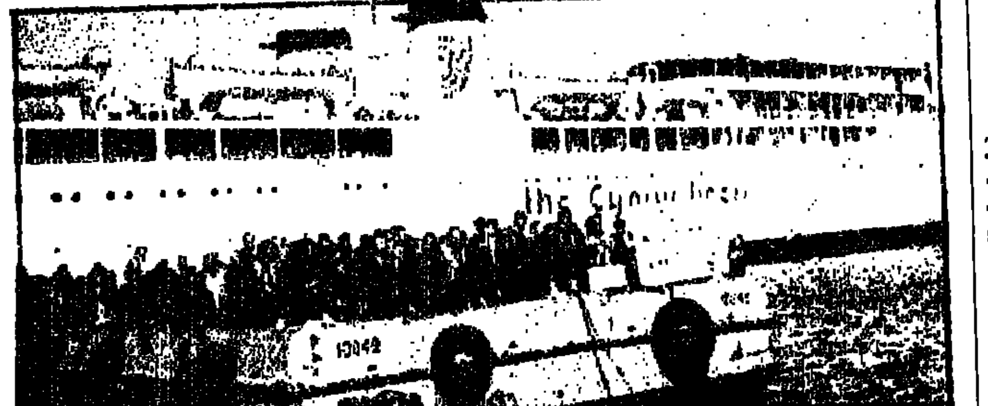

הפגנת עובדי „מספנות ישראל", על־גבי גוררות ודוברה. (צילום: פול טלינג, „ישראל־סאן")

פסימיות לגבי תוצאות מפגש [illegible]־[illegible] ברבת־עמון

התנאים להצטרפות ארגון השחרור למשא־ומתן מדיני. יחד עם ערפאת הגיעו לירדן כמעט כל צמרת הארגון, ביניהם סגנו של ערפאת, אבו־ג'יהאד, יועצו המדיני, האני אל־חסן, ויושב־ראש המועצה הלאומית הפלשתינית.

(סוף בעמוד 2)

[illegible]ת? — גופת גבר [illegible] באגם הירקון

הגופה זוהתה אך מאחר שטרם הודע לאמו על מותו, ביקשה המשטרה לא לפרסם את שמו.

[illegible]פת גבר מוצאת משרידי מכונית שנמשתה אתמול מאגם [illegible]פארק הירקון (צילום: אלדרה ברוקי)

נסיגה בעמדת ג'מאייל לגבי הסכם דמשק ● עמוד 14

הוקם ועד לדיאלוג ישראלי־פלשתיני ● עמוד 3

בן־מאיר: לא תהיה משמעת קואליציונית בנושא חופש העיתונות ● עמוד 3

חוה יערי בירושלים: תראו מה היא עשתה לי... ● עמוד 19

עצרת יובל ה־50 של הקונגרס היהודי העולמי בירושלים ● עמוד 20

פרס סעד עם מלך יוון הגולה

מאת מאיר בליך, כתב „על המשמר" בבריטניה

לונדון. – ראש הממשלה שמעון פרס, סעד אתמול בצהריים עם מלכה הגולה של יוון, קונסטנטין, ביוזמת חבר הפרלמנט היהודי גרוויל ג'אנר.

נודע, כי המלך הגולה פגש בלונדון גם את המלך חוסיין, וייתכן שיש לכך קשר לפגישה עם פרס.

סולידאריות פועלית במבחן

החלטת הממשלה אתמול להעביר את עניין „מספנות־ישראל" לדיון מחודש בוועדת השרים לענייני כלכלה, מזכירה את מהלכי ההשהייה וההרדמה הטכונות של הממשלה בפרשת סגירת „אתא". מאחר שבראש ועדת השרים הא עומד השר מודעי, אדריכל הבראת המשק באמצעות קטיעת אבריו, אין מקום לאשליות, כי מוועדה זו תבוא הגאולה למפעל ו־650 עובדיו.

ברוב ארצות העולם, אם לא בכולן, מפעלים דוגמת „מספנות־ישראל" אינם רווחיים. אך לא שמענו על מדינה שסגרה מפעל כזה, המהווה מרכיב חיוני במערך הבטחוני שלה, במיוחד בשעות חירום. בניהול מוצלח ומודרני ניתן לקיים מפעלים כאלה גם בתקופות שפל כמו זו שבה נתונה כעת „מספנות־ישראל". מה שמתגלה כעת במספנות ישראל הוא, כי המפעל נוהל בצורה כושלת, בלי לדאוג לשכלולים שהיו מביאים עמם גידול בפריון בעבודה, ובלי מאמץ אמיתי לדאוג לעבודה למספנות בארץ (במערכר הבטחונית) ובשווקים העולמיים, בעיקר בארצות־הברית. האחריות לכישלון זה מוטלת על משרד־התחבורה ועל מנהלי החברה, ואותם חובה היה לשפט ולקרוא לאחריות. במקום זה מטילים את העונש על ציבור של מאות עובדים, בעלי ותק של עשרות שנים, נאמנים ומסורים למפעל. זריקתם לרחוב – וזה פירוש ההחלטה על מינוי כונס־הנכסים ושליחת העובדים לחופשה -- עושה פלסתר להכרזותיה של הממשלה, כאילו מגמת תוכניתה הכלכלית „להפנות את העובדים לייצור". לאיזה „ייצור" יופנו אותם מאות העובדים של „מספנות ישראל" לעבודות־דחק חסרות תועלת או לתעשיית אשליות לקבלת עבודה בפרוזדורים של שירות התעסוקה?

קברניטי המדיניות הכלכלית מביטים כנראה על נתונים סטטיסטיים בלבד, ושוכחים את קיומם של בני־אדם, עובדים אזרחי ישראל, וזכותם למצוא תעסוקה כדי לפרנס את משפחתם. עוד הם מדברים־מדקלמים על בלימת האינפלציה ועל הצמיחה המובטחת של המשק, נובלים בינתיים מפעלי ייצור ועמם נגזר דינם של הפועלים לאבטלה, להשפלה ועוני. לאחר שנסחטו מהם שנות בריאות טובות במפעל, אשר פעם דברו עליו כ„על תפארת ישראל".

עובדי המספנות החליטו להיאבק, ובצד ביטויי היאוש והזעם שהם נתונים נואליהם, הם עדיין נחושים־בדעתם להכריע את הממשלה בקרב על קיומו של המפעל, ועל זכותם לעבוד בו תוך נכונות מצידם לשתף פעולה בהבראתו. במאבק זה אסור שתחזור על עצמה פרשת „אתא", שעובדיה לא זכו ליותר מאשר לאהדה מילולית. אם יש עדיין משמעות כלשהי לסולידאריות פועלית, הרי שזו צריכה לבוא לידי ביטוי במאבקם של פועלי המספנות. ההסתדרות, כגוף המייצג את כלל העובדים בארץ, חייבת לנקוט הפעם בצעדים ארגוניים משמעותיים, עד כדי הפיכת מאבקם של עובדי המספנות למאבקו של ציבור הפועלים בארץ – ולא רק מטעמי סולידאריות. ממשלה שיינתן לה היום להשליך לרחוב מאות עובדים, לא תהסס להמשיך ב„הבראה" כזאת על־ידי פיטורי עובדים במפעלים אחרים.

חומר חקירת רצח מלבסקי יוגש בהקדם לפרקליטות

לשם הכנת כתבי־אישום נגד חוה יערי ואביבה גרנות ● עדיין לא ברור אם יערי תואשם ברצח בכוונה תחילה ● המשטרה מכחישה מעורבות אדם שלישי בפרשה

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

המשטרה תגיש בימים הקרובים לפרקליטות מחוז ת"א את חומר החקירה בפרשת רצח התיירת מלה מלבסקי לשם הכנת כתבי אישום נגד חוה יערי וחברתה אביבה גרנות.

לפי שעה לא ברור מה בדיוק תהיה האשמה והאם בכוונת המשטרה להאשים את חוה יערי ברצח בכוונה תחילה.

שתי העצירות שוהות בתאים נפרדים בבית המעצר באבו־כביר ובכל תא מצויה שוטרת המשגיחה על העצירות במשך 24 שעות ביממה.

החקירה בפרשת רצח מלבסקי מתקדמת היטב ומלווה על־ידי הפרקליטות, ובמהלכה נעשה שמוש נרחב בכל אמצעי הזיהוי הפלילי העומדים לרשות המשטרה.

דוברת מחוז ת"א, סנ"ץ זאבה אהרוני, מסרה לכתבנו בסוף השבוע, כי פרטים רבים שפורסמו בתקשורת אינם מוסמכים ואינם מרוייקים בחלקם, אולם בשלב זה לא תתייחס אליהם המשטרה, מחשש לחבלה בחקירה עצמה. הדוברת הכחישה את הידיעה שהמשטרה מחפשת אדם שלישי המעורב בפרשה זו.

בסוף השבוע נפגשו שר המשטרה, חיים בר־לב, המפכ"ל רב־ניצב דוד קראוס, ומפקד מחוז ת"א עם פיקוד מרחב דן ועם צוות החקירה המיוחד בפרשה. ראש הצח"מ, פקד מישל חדאד, וקצין החקירות של המרחב סנ"ץ אריה שגיא, לשר ופמלייתו גמסרה סקירה מקפת על מהלך החקירה ותוצאותיה.

מבית־אלפא עד אליפז — 85 גירסאות של סיפור אחד

נציגי הקיבוצים הצעירים בטקס קבלת אליפז לחברות בקיבוץ הארצי. (צילום: ויקי כהן)

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

בטקס חגיגי במעמד מאות צירי הוועידה ה־14, אורחים וחברי כפר־מנחם, התקבל אתמול קיבוץ אליפז שבערבה לחברות בקיבוץ הארצי.

מטעם ונרגש עלה אל הבימה מזכיר הקיבוץ הצעיר וחודיע: „לאחר שורה של שיחות ובירורים החלטנו לקבל עלינו את מושג החברות במשפחת הקיבוץ הארצי". אל הבימה הצטרפו גם נציגי כל הקיבוצים שעלו על הקרקע בין ועידה לוועידה - נטור, כרמים, פלך, שומריה וחריש - ובירכו את קיבוץ אליפז. בשם מזכירות הקבה"א בירכה עליזה עמיר, שכיהנת בעבר כמזכירת הקיבוץ הארצי ולוותה את חברי אליפז בימיהם הראשונים.

„אני שבה ונזכרת שוב ושוב בכל הדרך באנשים החולכים מהרעיון אל המקום, מהחלום אל הגשמתו, מהחזר אל הבית, מבית־אלפא ועד אליפז. אותו סיפור אבל ב־85 גירסאות שונות, שונות בנופים, בריחות, בטעמים ובצבעים ובעיקר שונות באנשים. ובכל זאת הן גירסאות מיוחדות של סיפור אחד: משפחת השוה"צ. אנו גאים ומתברכים בכם חברי אליפז ומקווים שתהיו קיבוץ שומרי משגשג, מוריק, יפה ומיוחד, כפי שחלמתם" – אמרה עליזה עמיר.

פנייה לקיסר למנוע הפיטורים במפעלים האזוריים בבית־שאן

מאת מירה יערי, כתבת „על המשמר"

בעקבות ההודעה על פיטורי 60 עובדים מהמפעלים האזוריים בבית־שאן, פנה מזכיר מועצת פועלי בית־שאן, סיני קבלו, ליו"ר האיגוד המקצועי בהסתדרות, חיים הברפלד, בבקשה לערב את מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, למניעת הפיטורים.

„אנחנו מודעים למצב החקלאות בתנועה הקיבוצית, שהפסיקה לגדל מוצרים רבים ולמפעלים האזוריים אין מה לארוז, אבל זו הפעם הראשונה שמבצעים פיטורים בהיקף כזה וידוע לנו על תוכניות לפיטורים נוספים", אמר קבלו, שפנה גם למנכ"ל שירות התעסוקה, ברוך חקלאי, בבקשה להסדיר תשלום דמי אבטלה למפעלים, כדי שיוכלו להמשיך להעסיק את העובדים ולא לפטרם.

פיטורים נוספים

קבלו מסר גם, כי בקואופרטיב „בית־שאן — חרוד" הוחלט על חיסול עבודה שכירה ושמונה נהגים בוותק של 15 עד 20 שנה כבר קיבלו הודעות פיטורים. לדבריו, מפוטרים בבית־שאן מדי שבוע כ־6 עובדים בממוצע ו־15 עובדים שפוטרו מ„תדיראן תקשורת" בעפולה לא התקבלו לעבודה במפעל הכבלים של „תדיראן" בבית־שאן, כפי שהובטח, מאחר ותפוסת העובדים במפעל מלאה.

„זו קטסטרופה. המדיניות הכלכלית עצרה את האינפלציה אבל הורסת את הפועלים ואנחנו נאלץ לנקוט צעדים שכל הארץ תשמע עליהם", אמר קבלו והרגיש, כי מכל ההבטחות להקמת מפעלים בבית־שאן לא בוצע שום דבר בשטח ותושבי העיירה, כמו תושבי שאר עיירות הפיתוח, אינם זקוקים לרחמים ולשיחרור מאגרת חינוך ותשלומים שונים, אלא למקורות פרנסה שיאפשרו להם להתקיים מיגיע כפיהם. קבלו קרא לנציגי המערך בממשלה להרים קולם נגד האבטלה המכוונת והביע חשש שהפיטורים יציתו שוב את השנאה בין בית־שאן וקיבוצי האיזור.

1000 מובטלים

יצויין שבלשכת התעסוקה בעיירה רשומים היום 700 מקבלי דמי אבטלה, כ־150 מובטלים בבית־שאן אינם מתייצבים מסיבות שונות בלשכת התעסוקה ואל אלה יתווספו בחודש הקרוב עוד כ־150 מובטלים. סך הכל כ־1000 מובטלים בבית־שאן, שהם 15 אחוז מכוח העבודה בישוב.

שיבושים בטלוויזיה — הטכנאים ממשיכים לעבוד „לפי החוק"

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

טכנאי הטלוויזיה ממשיכים לעבוד לפי החוק, כתוצאה מכך שודרה אתמול מהדורת „מבט" מקוצרת ולא צולמו מספר כתבות מקומיות, ביניהן כתבה על נטיעתם של מאות עצי זית על־ידי כ־100 ישראלים ופלשתינאים בכפר חירבת אבו־לחם שבגדה המערבית, ואילו ל„מבט ספורט" צולם משחק מרכזי אחד, תחת השניים הרגילים.

נציג הטכנאים, ציון סכירי, טוען, כי ההיתר של משרד־העבודה לעבודה בשבתות כולל 26 טכנאים בלבד, ואם ברצונה של הנהלת רשות השידור להכפיל את מספרם, עליה לקבל היתר מתאים. „מה גם שתוקף ההיתר הקיים פג ב־31 בדצמבר, ורק משום שלא רצינו לקלקל לעם ישראל את השבת המשכנו לעבוד לפי ההיתר הישן". הנהלת רשות השידור טוענת, כי משמעות ההיתר היא 26 טכנאים למשמרת, כלומר — 52 טכנאים בשתי משמרות.

הדיון נגד קוקה

בדיון בבית־הדין המשמעתי שרן בתביעת הנהלת רשות השידור נגד חזי קוקה על האפלת המסך, שהחל ביום ו', הביאה התביעה את עדיה, ואילו ההגנה הודיעה כי יש בכוונתה להגיש תביעה נגד מנהל הטלוויזיה, יאיר אלוני, עורך המישנה של „מבט", רפיק חלבי, ואורן שינדל, שהיה הבמאי באותו ערב, כמי שאחראים להאפלת המסך בכך שהתעלמו מסכסוך העבודה הקיים בעניין האי.אנ.ג'י, ושידרו כתבה שצולמה בציוד זה, ובכך אילצו את הטכנאים למנוע את השידור.

המשך הדיון נדחה ליום ד'.

לכל בית כפר־מנחם ולמושד „צפית"
לצוות המכין של הוועידה ה־14
תודה רבה בשם כל צירי הוועידה
מבחנו בעשייה
מטה הוועידה ה־14
הקיבוץ הארצי

מרכז פתוח של הדור הצעיר
בנושא: דת ומדינה
ביום שלישי 28.1.86, בשעה 16.30
יתקיים מרכז הדור הצעיר של מפ"ם בנושא דת ומדינה
המרכז יוקדש לדיון על עמדות מפ"ם בנושאי הדת והמדיניות הממלכה הנובעת מעמדות אלה. במרכז יתארח יו"ר צעירי המפד"ל, נחום לנגנטל, אשר ייצג את עמדות המפד"ל ואת האפשרות לחיים משותפים בין דתיים ללא דתיים.
סדר היום:
16.30 — 16.00 — הודעה על מועצת הדור הצעיר — 1 במאי 1986.
18.00 — 16.30 — דת ומדינה.
פותחים: אלעזר גרנות, מזכ"ל מפ"ם. נחום לנגנטל, יו"ר צעירי המפד"ל. שבע פרידמן — מזכירות הדור הצעיר ב"ש.
למרכז מוזמנים רכזי חטיבות צעירות (עיר, קיבוץ, מגור עירוני), נוער מפ"ם, שוה"צ (שליחים ושכבות בוגרות), מזכירות ח"ק, הקיבוץ הארצי וכל חבר נוסף המעוניין ויכול לתרום לדיון על הנושא.
הדיון שהיה אמור להתקיים בין השעות: 16.00 — 14.00 — בוטל.
עם החברים הסליחה.

מזג־האוויר

מזג האוויר יהיה בהיר עד מעונן חלקית.

הטמפרטורות: ירושלים 5—14, רמת־הגולן 5—15, צפת 5—13, נמל חיפה 10—19, טבריה 11—20, נצרת 7—16, עפולה 11—19, שומרון 6—17, תל־אביב 11—21, לוד 10—21, יריחו 8—22, עזה 10—21, באר־שבע 8—21, אילת 12—23.

(עתי"ם)

עצי זית שנעקרו ניטעו מחדש בטקס של שלום

מאת פנחס ענברי, כתב „על המשמר"

על אדמות הכפר קטנה שמצפון לירושלים, התקיים טקס נטיעות משותף ליהודים ולערבים. את הטקס אירגנו שני גופים חדשים: „ערבים ויהודים למען איי־אלימות אחווה ושלום" ו„המרכז הפלשתיני למען לימודי איי־אלימות".

הקבוצה הראשונה מורכבת ממספר אישים כמו עמוס גבירץ משפיים, הרב הרפורמי משה יהודאי מרעננה והרב הקונסרבטיבי ג'רמי מילגרום. בראש הארגון הפלשתיני עומד מובארק עוואד, ממזרח ירושלים, ועוה"ד ג'ונתן כותב מראמללה. הם החליטו לערוך את הטקס באדמות קטנה לאחר שגורמים מיישבים־ישראליים עקרו עצי זית רבים באומרם, כי אלה הן אדמות מדינה. בעוד הכפריים אומרים, כי אלה אדמותיהם המעובדות מדורי דורות.

עמוס גבירץ אמר לכתבנו „בחרנו בעצי זית משום שהם סמל לשלום. ראינו זאת כפעולה בלתי־אלימה ונעשה פעולות דומות בעתיד, כדי להפיץ את דרך האי־אלימות, כאופציה לפתרון הסכסוך".

קופת־חולים תקצץ 32 מיליון דולר מתקציבה

מאת מירה יערי, כתבת „על המשמר"

יו"ר הנהלת קופת חולים במחוז העמק, וחבר הוועדה המרכזת בהסתדרות, יעקב אבינועז, מסר בישיבת הנהלת קופת חולים שהתקיימה שלשום את פרטי התוכנית לקיצוץ 43 מיליון דולר מתקציבה של קופת חולים. 32 מיליון דולר יקוצצו בפועל ו־11 מיליון דולר, על ידי הגדלת ההכנסה העצמית. לפי הפרטים שנודעו תתבצע הקפאת 100 מיטות בבתי חולים כלליים, הקפאת 30 מיטות בבתי חולים פסיכיאטריים, קיצוץ של 20 אחוז בימי אישפוז, קיצוץ של 20 אחוז בשירותים הקניים מחוץ למערכת קופת חולים, הקטנה של 10 אחוז בהשתתפות הקופה בהחזרים לחברים, קיצוץ של 5 אחוז בהפניות למעבדות ולמכוני רנטגן, קיצוץ של 5 אחוז בהוצאות משקיות, העלאת תעריפי רפואת שיניים ב־25 אחוז, צימצום בכוח אדם, האצת תהליך פרישה, הפסקת העסקת עובדים ומניים ועוד ועוד.

חברי הוועדה המחוזית תקפו קשות את שר הבריאות, מוטה גור, איש מפלגת העבודה שבכשל לדבריהם בתפקידו ואחראי ישירות לכך שממשלת ישראל לא מעבירה לקופת חולים 40 מיליון דולר שהיא חייבת לקופה.

בודקים הקמת תחנת כוח הידרו־אלקטרית באלמגור

מאת מירה יערי, כתבת „על המשמר"

משרד האנרגיה יחדש טיפולו בהקמת תחנה הידרו־אלקטרית ליד מושב אלמגור, מורח לכנרת, שתספק חשמל לאיזור הצפון תוך ניצול מי הכנרת, הירדן והרוחות החזקות המנשבות באיזור — דברים אלה אמר שר האנרגיה משה שחל בסיור שערך בסוף השבוע בעמק־הירדן.

השר שחל אמר, שבכוונת משרדו לבדוק בהקדם את הנושא וכדאיותו ולשם כך הקציב המשרד תקציב מיוחד, ומדען המשרד ד"ר פנחס גליקשטיין, יקיים בימים הקרובים פגישה בין ראשי מועצה איזורית עמק־הירדן, נציגי משרד האנרגיה ונציגי רשות שמורות הטבע, והחברה להגנת הטבע. שתי האחרונות מתנגדות להקמת התחנה מטעמים אקולוגיים. הפגישה תתקיים כדי לבדוק מחדש את ההיבטים השונים של הקמת התחנה ההידרו־אלקטרית.

בעקבות מכתב חריף של השר שחל הסירה רשות שמורות הטבע את התנגדותה להקמת חוות תחנות רוח ברמת הגולן. התברר שתחנה כזו הפועלת כיום ליד מושב אלוני הבשן, הביאה לחסכון משמעותי בהוצאות החשמל של המושב, תוך ניצול הרוחות החזקות המנשבות בגולן לצרכי הפקת חשמל.

בית־הקברות בבאר־שבע מלא עד אפס מקום

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

בתוך מספר שבועות לא יהיו מקומות קבורה לנפטרים בבאר־שבע. בית־הקברות בעיר מלא עד אפס מקום ונותרו בו רק חלקות ספורות. כך מסר ראש עיריית באר־שבע, אליהו נאווי.

פניות חוזרות של עיריית באר־שבע למשרד־הדתות נענו בתשובה, כי רק כשיתקבל מהאוצר תקציב מיוחד לבתי־הקברות יעביר המשרד תקציב לעיריית באר־שבע לצורך הכשרת בית־הקברות החדש בעיר.

בבית־העלמין החדש בבאר־שבע אין דרכי גישה, ואף לא גדרות להגן על הקברים מפני תנים ושועלים ומפני עדרי צאן. בעירייה צופים כי בתוך זמן קצר לא ישארו מקומות קבורה בבית־העלמין הישן.

מן העירייה נמסר, כי האטימות שמפגין משרד־הדתות היא מרהימה, במיוחד לאור העובדה שמוסדות תורניים בעיר ממשיכים לקבל הקצבות רבות ממשרד־הדתות.

ראש העיר, אליהו נאווי, אמר, כי הממשלה דוחפת את העיריות לשביתות ולסנגנון ה„כאסח", כי אחרת לא ניתן לקדם שום עניין, ויהא חשוב ככל שיהיה. בעירייה שוקלים להניח לאות מחאה שלושה ארונות קבורה ריקים מול הרבנות הראשית.

קרן וולף • Wolf Foundation
לקידום המדע והאמנות לטובת האנושות
מזמינה את הציבור לטקס הענקת מילגאות ומענקי מחקר של קרן וולף התשמ"ו 1985/6
בהשתתפות: פרופ' אמנון רובינשטיין, שר התקשורת ופרופ' יהושע יורטנר, סגן נשיא האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
193 מילגאות ומענקי מחקר מוענקים לסטודנטים בכל התארים מכל המוסדות להשכלה גבוהה בישראל.
הרצאה: פרופ' יורם סלטי, מהטכניון, מקבל מענק מחקר (תשמ"ה) של קרן וולף באמצעות האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים על מחקרו „העברת מידע בסיבי עצב".
יו"ר ומנחה: ד"ר משה גלבוע, מ"מ שר החינוך והתרבות כיו"ר מועצת קרן וולף.
הטקס יתקיים היום, יום א' ט"ו בשבט תשמ"ו 26.1.86 החל בשעה 16.30 באולם „ויין" גבעת רם, האוניברסיטה העברית בירושלים.

פרס — היום ב„ברגן־בלזן"

בון. — ראש הממשלה, שמעון פרס, פתח אמש בביקור בן 4 ימים במערב־גרמניה, שבמסגרתו יבקר גם באתר מחנה־הריכוז הנאצי ברגן־בלזן.

פרס הוא ראש־הממשלה הישראלי השני המבקר במערב־גרמניה. הוא ינהל שיחות עם מנהיגיה על המצב במזרח־התיכון ועל אפשרות של הסכם בין שתי המדינות בתחום הטכנולוגיה.

היום יסע פרס לאתר מחנה המוות ברגן־בלזן, בקירבת העיר האנובר. ולאחר מכן יחזור לבון, לשני סיבובי שיחות עם הקנצלר הלמוט קוהל.

פרס אומר בראיון לעיתון „בילד", כי אין הוא מאמין שיהודי כלשהו יבוא לגרמניה בלי לשאול איך היה אפשרי ש־6 מיליון יהודים נהרגו בשואה.

„אין אנו מתכוונים לשכוח או לתנית שהדבר יישכח או יושתק. אך אני מאמין כי גרמניה חדשה צמחה מגיהנום זה, והדבר מעורר תקוות", אמר פרס בראיון המתפרסם היום.

„הנאצים השמידו את אדם היקר ביותר לי, סבי עליו השלום. יש לי תחושות עמוקות ביותר, שכן אולי האיש היקר לי ביותר בצעירותי. סבי. הוצא־להורג ע"י הנאצים. אבל זו לא רק תחושה אישית. אני קודם כל מרגיש כיהודי בן העם היהודי. עד היום הזה שאני נתקל או חושב על מה שקרה בשואה לעם היהודי, אינני מבין. אינני יכול לתפוס ואינני סולח. זהו דבר שלא ניתן להיקרע ממנו או להתעלם ממנו. אסור לשכוח", הכריז פרס.

ערב בואו של פרס לבון, אמרו דיפלומטים מערב־גרמנים, כי ארצם פותחת במערכה דיפלומטית למען חידוש הדו־שיח בין מערב־אירופה והעולם הערבי.

עיתונים גרמניים מסרו, כי שר־החוץ גנשר הטיל על דיפלומט בכיר לצאת בשליחות מיוחדת לבירות ערביות שונות, כדי לקדם את היוזמה הגרמנית.

פרס גורס, כי „אירופה שגתה שגיאה חמורה" בסרבה להצטרף לעיצומים הכלכליים האמריקניים נגד לוב.

בראיון לשבועון המערב־גרמני „דר שפיגל", העומד להתפרסם היום, אומר פרס: „אינני מבין מדוע כל מדינה רואה צורך להילחם בטרור בארצה־היא. אך לא בדרג בין־לאומי".

„בעת ביקורי בבון, אנסה לשכנע את בני־שיחי, כי חשוב יותר להרחיק את הסערה מאשר לחיות בתוכה", הוסיף פרס. (ע"ר, ע"צ)

עימות חריף בין מודעי לשחל על מחירי המזוט והחשמל

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

ועדת שרים לענייני מחירי הדלק, התפזרה אתמול בלי לקבל הכרעה במחלוקת בין שר־האנרגיה, משה שחל, ושר־האוצר, יצחק מודעי, סביב הצעתו של שחל להוריד את מחיר המזוט לתעשייה ב־5 אחוזים והחשמל ב־3 אחוזים.

שחל החליט, ביושבו כוועדת־שרים לענייני מחירי הדלק, לפני כשבוע, להוריד את מחירי המזוט והחשמל. החברים האחרים בוועדה — שר־הכלכלה, גד יעקבי ושר־האוצר, יצחק מודעי — לא השתתפו באותה ישיבה. מודעי התנגד בתוקף להחלטה זו וכינה אותה לא־חוקית. אתמול ערער שר־האוצר בפני מליאת הממשלה על החלטת שחל.

„סגנון אלים"

בדיון בממשלה התפתח עימות חריף בין שני השרים. מודעי האשים את שחל שהכניס „סגנון אלים" לעבודת הממשלה. שר־האוצר מנה כמה מקרים בהם חרג שחל מסמכותו, כמו למשל הורדת מחירי הדלק, חתימה עם המליונר האמריקני, ארמנד המר, על חיפושי נפט, מתן הוראה לחברת „פז" לתת תרומות בניגוד לחוק, ואישור על העלאות־שכר בחברת החשמל ללא סמכות. שחל האשים את מודעי שהוא מתנהג „כשר אנרגיה במילוי־אים" ומפריע לו במילוי תפקידו.

גם אחרי־הצהרים, בישיבת ועדת השרים, נמשך העימות בין שני השרים. השר שרון הציע להוריד את מחירי המזוט והחשמל, אך רק לתעשייה ולא לצרכנים הפרטיים. ובשיעורים נמוכים מאלה המוצעים על־ידי שחל. שחל ביקש לרשום בפרוטוקול, שההורדות שהוא החליט עליהן הן חוקיות, ואילו השר שרון ביקש שיירשם בפרוטוקול, ששר־התעשייה צחק למשמע שר־האנרגיה.

בסופו־של־דבר התפזרה הוועדה בלא לקבל כל החלטה.

וייצמן וטמיר „מהמרים על כל הקלפים"...

(המשך מעמוד ראשון)

במקור, נועדה הנסיעה ליצור מומנטום לאחר החלטת הקבינט, ולהכין את פגישת הפיסגה בין פרס ומובארק, אולם בעקבות ההחרפה בטון שחלה בשבוע שעבר בהתבטאויות המצריות, הפכה נסיעת וייצמן להזדמנות מכרעת לבדוק את כוונות מצרים. בלשכת ראש־הממשלה נאמר אמש, כי נסיעת וייצמן היא הימור אך גם סיכון מחושב. „עזר הלך על כל הקלפים", אמר מקור בכיר.

הזמנה־עומדת

וייצמן, שלרשותו הייתה הזמנה־עומדת מאת הנשיא מובארק לבוא למצרים, טילפן אליו ביום א' לפני שבוע. כשראש־הממשלה שמעון פרס היה בדרכו להאג. במהלך שיחתם שאל מובארק את וייצמן מתי ברצונו לבוא למצרים, ווייצמן השיב: „עכשיו". השניים סיכמו על יום א' (אתמול).

בעקבות השיחה, דיבר וייצמן עם פרס, שנתן את הסכמתו לנסיעה. יצוין, כי עוד לפני שפרס יצא לאירופה דובר בלשכתו על האפשרות, שאברהם טמיר, המלווה אותו, יפרוש במהלך המסע כדי לנסוע לקאהיר, וזאת מתוך כוונה לא להזניח את הדיונים עם מצרים לאחר החלטת הקבינט.

גם שר־הביטחון, יצחק רבין, עודד את נסיעת וייצמן. אירועי השבוע שעבר — ההודעות המצריות בעניין הדו"ח על ראס־בורקה והודעות אחרות, שבהן דובר על פגישת־פיסגה רק אחרי חתימת שטר־הבוררות וכן על כך שמצרים שוללת את החלטות הקבינט פרט להחלטה על הבוררות — יצרו רושם, כי בין מצרים וישראל יש הסלמת התבטאויות, שאולי נובעת גם מכך, שבין שתי המדינות לא התקיים למעשה כל מגע ישיר מאז החלטת הקבינט, ומצרים אף לא קיבלה פרשנות מוסמכת מכלי ראשון על החלטת הקבינט.

להסביר החלטת הקבינט

ביום ה' שעבר נפגש וייצמן עם מ"מ ראש־הממשלה ושר־החוץ, יצחק שמיר, ואמר לו, כי הוזמן על־ידי מובארק למצרים וכי בכוונתו להסביר לנשיא מצרים את החלטת הקבינט ולהבהיר, שאם מצרים לא תממש את הסיכומים שהיו עימה — לא יהיה ניתן עוד להגן בישראל על עמדת מצרים. וייצמן שאל את שמיר אם הוא מתנגד לנסיעה, ושמיר השיב כי אינו מתנגד.

דובר משרד־החוץ סירב, עם זאת, להגיב על הידיעה. מקורות במשרד אישרו את דבר הנסיעה וכן את דבר הפגישה שקיים בסוף השבוע שעבר עזר וייצמן עם שמיר.

מנכ"ל משרד ראש־הממשלה, אברהם טמיר, הגיע שלשום בלילה מלונדון לארץ, ואתמול בבוקר המריאו וייצמן וטמיר לקאהיר, בטיסת „אייר סיני". אתמול נפגשו עם מובארק וכנראה ייפגשו עימו היום שוב. הם ישובו לארץ הערב.

„הפסדת גם אותי"

יצוין, כי פרט לדיון על החלטת הקבינט ועל העמדות המצריות לאשורן — ירכז וייצמן את מאמציו סביב פגישת־הפיסגה בין מובארק לפרס, זאת מתוך שתי סיבות:

● עצם הסכמת מובארק לקיים פיסגה בקרוב, כפי שתוכנן לפני החלטת הקבינט, תעיד על כך שהיחסים בין ישראל ומצרים על מסלול תקין.

● ההנחה היא, שכל הקשיים שעלולים להתגלע בין ישראל ומצרים תוך עיבוד סעיפי עיסקת־החבילה ובעיקר שטר־הבוררות — יבואו על פתרונם בפגישה בין מובארק לפרס.

בחוגים מדיניים שררה אמש ההערכה, שאם שליחותו של וייצמן תוכתר בהצלחה, יהיה אפשר לראות בה מעין „שליחות הצלה" של היחסים עם מצרים. אך אם יתברר, כי מובארק אינו מוכן להיפגש עם פרס לפני השלמת שטר־הבוררות וכי מצרים אינה מתכוונת, למרות הבטחותיה, להעביר לישראל את דו"ח ראס־בורקה — עלול אפילו עזר וייצמן להודיע למובארק כי „אין יותר על מה לדבר" וכי „הפסדת גם אותי". במקרה זה, תהיה השליחות כישלון, שיאיים על הסכם־השלום עצמו.

עם היוודע דבר נסיעת וייצמן למצרים, התעוררה סערה בקרב שרי הליכוד. בפרט שרי הליכוד בקבינט, שטענו, כי עזב פעם שמיר ידע ולא

הפיסגה בספק

מקורות מצריים הביעו אמש אופטימיות באשר לסיכויי התקדמות ביחסים בין ישראל למצרים. יחד־עם־זאת, לא מעריכים במצרים, כי תיתכן פיסגה בין הנשיא המצרי לראש הממשלה פרס, בטווח הזמן של השבועיים הקרובים. הנשיא המצרי עומד לצאת לסיור בן כשבוע באירופה ואחר־כך מתוכננת פגישה בינו לבין המלך חוסיין.

כתבנו לענייני המזה"ת מציין, כי למרות שהנשיא מובארק מעוניין לפגוש את פרס. ספק אם תהיה פגישה כזו לפני התקדמות בבדיקת נושא הבוררות, וזאת למרות הרצון הטוב של המצרים כלפי השר וייצמן.

יש לציין, כי לקאהיר הגיע שלשום שליחו של המלך הירדני, שר החצר עדנאן אבו עודה, כך שקיימת אפשרות, ולו תיאורטית, למפגש בין השר וייצמן לשר

„על המשמר" עתון יומי
جريدة يومية
המו"ל: עתון וספר בע"מ בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב, טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102—121, טל' 225125—6. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673, המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

צורות גיאולוגיות מוזרות נתגלו על אחד מירחי אורנוס

פאסאדנה — מדענים שבדקו את התצלומים ששיגרה ספינת החלל „וויאג'ר" מכוכב־הלכת אורנוס, גילו באחד הירחים שלו צורות גיאולוגיות מוזרות, המזכירות את מבנה הכוכבים במערכת השמש.

המדובר בתצלומים שהגיעו מן הירח מירנדה, הסובב את כוכב הלכת אורנוס. התצלומים הגיעו ממרחק של 2.88 מיליארד קילומטר והם הדהימו את המדענים.

דרכים וכבישים

על מיראנדה ניראו היטב מאות לועי הרי־געש. אולם הדבר הזה היה צפוי. לעומת זאת, ואדיות ועמקים המזכירים דרכים וכבישים, קניונים עמוקים ופסגות־הרים, לא היו צפויים מירח זה וגרמו להפתעה גדולה.

„איש לא יכול היה לצפות לתצלומים אלה שאני אראה לכם עכשיו", אמר לורנס סודרבלום, סגן ראש הצוות העוקב אחר תצלומי וויאג'ר ובוחן אותם. מאז שהתקרבה ספינת החלל לאורנוס, היא שיגרה קרוב ל־6000 תצלומים.

תצורות דמיון

„אם תעלה בדמיונך את כל הצורות הגיאולוגיות המוזרות ביותר של מערכת־השמש ותחבר אותן יחדיו, תקבל משהו דומה למה שמופיע בתצלומים האלה שאני מראה לפניכם". — אמר סודרבלום.

הוא אמר במסיבת עיתונאים, כי הירח מירנדה, שהוא הקרוב ביותר לכוכב־הלכת אורנוס מבין חמשת הירחים הידועים, כולל לפחות 10 פריטים טופוגרפיים, שאין למצוא כמותם בשום מקום אחר.

הוא אמר, כי המבנה הטופוגרפי הזה מרמז על רעידות־אדמה, אולם לא ברור מה גרם להן באוראנוס הרחוק.

בהירות רבה

כל חמשת הירחים הנוכחים והבהירות הטובה של התמונות מוסברת במצלמות המצויינות שהורכבו בתוך וויאג'ר, הפועלות ממרחק של 64,000 קמ"ש והמאפשרות פעולת צמצם של 15 שניות.

הקוטר של מירנדה הוא בערך 500 ק"מ והמצלמות הראו פרטים קטנים בבהירות רבה.

תצלומים של כוכב־הלכת אורנוס עצמו, העטוף כולו בשכבה עבה של גאז, לא יוכלו לגלות פרטים משמעותיים כלשהם, אמרו המדענים. (עדי)

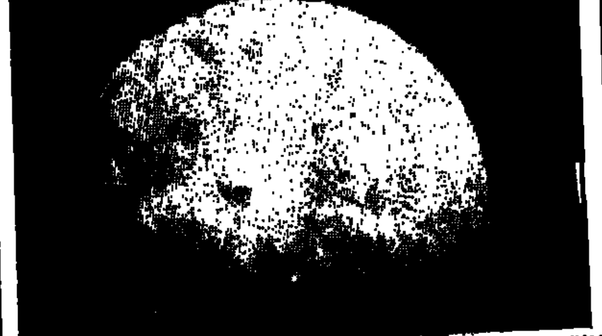

אוברון, אחד מירחי אורנוס, כמו שנתפס בעדשת המצלמה של „וויאג'ר". (צילום א.פ.)

אין נפגעים בפיצוץ מטען חבלה בי"ם

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר" בירושלים וכתב עתי"ם

משטרת ירושלים עצרה אתמול בערב, לחקירה ראשונית, עשרה ערבים, בחשד שהייתה להם יד בהטמנת מטען חבלה בפיצריה „ריצ'יס" במרכז העיר.

המטען הונח בחדר השירותים של המסעדה. בתור צינור, ההתפוצצות גרמה נזק מועט בלבד והפיצריה המשיכה לשרת את הקהל שנהר אליה, כמקודם.

כתב עתי"ם מוסר, כי המטען התפוצץ סמוך לשעה 19.10, בכניסה לחדר השירותים של הפיצריה, הנמצאת ברחוב המלך ג'ורג' 5 במרכז העיר.

בעת הפיצוץ היו בתוך הפיצריה מספר לקוחות ושלושה עובדים. „פתאום שמענו „בום" וראינו עשן וניירות עפים מכיוון חדר השירותים", סיפר אחד העוברים.

למקום הגיע מפקד משטרת ירושלים, תת־ניצב חיים אלבלדה, אשר פיקד על הכוחות והרכב שסגרו את מרכז העיר לתנועה עד לגמר הסריקות של המשטרה.

עם אראלה מלכה והמשפחות
אנו אבלים על פטירתו של האב
קלמן שינולד
ההלויה תתקיים בטבעון ביום ג' 28.1.86 בשעה 14.30. היציאה מבית המשפחה ברחוב השושנים 12, קרית טבעון
בית הזורע

הלוויתה של
הנקה זיגלמן ז"ל
נדחתה מיום ב' ליום ג', 28.1.86 בקיבוצנו, בשעה 15.00
המשפחה וקיבוץ נגבה

קבוצת אישים מזרחיים הקימה ועד לדיאלוג ישראלי פלשתיני

„לאנשי המזרח יש היכולת והרצון לבנות גשר בין העולם הערבי והחברה הישראלית" ● דוברי הוועד החדש תקפו „ההכללה המרושעת שאנשי המזרח הם שונאי ערבים" ● החתימו מאה איש על עצומה המכירה בזכותם של הישראלים והפלשתינים לחיות בשלום — „כל אחד תחת ריבונותו שלו"

מאת יצחק שור, כתב „על המשמר"

קבוצת אישים ישראלים, אנשי המזרח, הודיעו אתמול במסיבת עיתונאים שנערכה בבית אגרון בירושלים על הקמת ועד לדיאלוג ישראלי־פלשתיני. היוזמים, פרופ' ששון סומך, לטיף דורי, הסטודנטית אתי דנינו, והד"ר שלמה אלבז דחו בתוקף את „ההכללה המרושעת, שאנשי המזרח הם שונאי ערבים".

פרופ' ששון סומך הזכיר כי האידיאולוגים של המחנה הלאומני־שוביניסטי, כהנא לוינגר ויובל נאמן, אינם בני עדות המזרח.

היוזמים הניחו לפני העיתונאים עצומה חתומה בידי 100 אישים, המגדירים עצמם כחרדים למצב שני העמים בא"י. היהודי והפלשתיני, והמכירים בזכותם הבלתי מעורערת לחיות בשלום, כל אחד תחת ריבונותו שלו. החתומים הכריזו על „מאבק בלתי נלאה נגד כל צורה של אפלייה לאומית ועדתית בישראל", למען דו־קיום בשלום והריסת הגזענות.

יכולת ורצון

„לאנשי המזרח ישנה היכולת והרצון לבנות את הגשר בין העולם הערבי והחברה הישראלית, לחדש את היצירה התרבותית המשותפת מן מאות השנים, לקראת השתלבות ישראל במרחב".

המנשר של מאה האישים, יוצאי המזרח קורא „למאבק בלתי נלאה להגיע להסכם שלום שישים קץ להרס, לסבל ולשפיכות הדמים". הם קוראים לשני הצדדים „לפתוח לאלתר במו"מ מדיני על בסיס והגדרה העצמית של שני העמים". כן קוראים האישים „לפעילות נמרצת לשם הגברת הדיאלוג בין ישראלים ופלשתינים המעוניינים לקדם ולטפח את תודעת השלום".

בין החותמים מתגוררים כ־50% ערים, ערי פיתוח מושבים וקיבוצים — בית שאן, עפולה, ירוחם, קרית שמונה, טבריה, אופקים, דימונה, ושכונות מצוקה בירושלים, ת"א — עקרות בית, סטודנטים ובעלי מקצועות חופשיים. בין החותמים: חבר עיריית ירושלים מטעם מפ"ם רדה בן־שטרית, ימין סויסה, מראשי תנועת „האוהלים" בירושלים, הפרופ' סמי סמוחה ודוד צמח, הסופרים שמעון בלס וסמי מיכאל, המשורר יואב חייק, המזרחנים נסים רג'ואן ומשה גבאי, העיתונאים זכריה הוורדי, עמית אנטר, האמן שלמה בר, עדינה נדיב משכונות התקווה, אברהם אחיעורא — חבר הוועדה המרכזת, יוסף ויצמן, יו"ר ועד עובדי בית־חפוריה, אפרים קצב מ„טבע", אליהו שמעוני, ראש מועצת הוד השרון, ורבים אחרים.

„לצד השני יש זכויות, אמרו היוזמים במסיבת העיתונאים. ועליו להגדיר את עצמו בתנאי שלא יפגע בנו. לשאלת כתבנו השיב לטיף דורי, כי הוא לא הצטרף לוועד לדיאלוג ישראלי פלשתיני כרכז לעניינים ערביים של מפ"ם, וכי ישמח אם כל המפלגות יצטרפו לועד זה. ד"ר שלמה אלבז אמר, שתנועת שלום עכשיו עושה עבודה נפלאה, ואולם בציבור מצטיירת דמותה של תנועה זו כאשכנזית. פעילי עדות המזרח למען השלום, יכולים לתרום תרומה ייחודית בתחום זה — אמר.

יוזמי הוועד במסיבת העיתונאים – משמאל לימין: ד"ר שלמה אלבז, אתי דנינו, לטיף דורי ופרופ' ששון סומך

„שוקלים תוכניות לייסוף השקל והצמדתו לסל מטבעות אירופיים"

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

מחזיקי פקדונות דולריים ונכסים דולריים, עלולים להיפגע אם הממשלה תאמץ תוכנית לייסף את השקל ביחס לדולר ולהצמיד את המטבע המקומי לסל של מטבעות אירופאיים. בבנק ישראל ובאוצר מעבדים תזכירים ותוכניות בעניין זה, בעקבות ההתחזקות של המטבעות האירופאיים לעומת הדולר בחודשים האחרונים.

מקורות באוצר ובבנק ישראל אמרו לכתבנו שטרם נפלה כל החלטה בעניין זה. ושהדיונים הממשיים יחלו רק לאחר שתמונת המו"מ על השכר תתבהר. כן מצפים באוצר ובבנק ישראל לשובו של ראש הממשלה מחו"ל, כדי לדון בסידרה של נושאים הממתינים להכרעה.

המקורות אמרו שנושאים כמו העיתוי בקיצוצים בסובסידיות, המו"מ על השכר. והמעבר להצמדה לסל מטבעות, יצטרכו להמתין להכרעתו של ראש הממשלה. יצויין שבארבעה החודשים האחרונים פוחת הדולר בכ־10 אחוז לעומת סל המטבעות האירופאי, ואילו לגבי מטבעות כמו היין והמארק הגרמני מגיע הפיחות של הדולר לכ־15 אחוזים.

תרעומת על ההיטל

בבנק ישראל יש התנגדות לייסוף של השקל לעומת הדולר, אך יחד עם זאת יש כלכלנים הממליצים להוריד מכסים על מספר מוצרים.

במשרדים הכלכליים הובעה אתמול תרעומת על ההיטל בשעור של 6 אחוז על הלוואות מטבע חוץ. עליו החליטה ועדת השרים לענייני כלכלה לפני שבוע. בוועדת המעקב של התוכנית הכלכלית היתה ביקורת על החלטה זו ואילו שר הכלכלה גד יעקבי ערער עליה לפני מליאת הממשלה.

לא תהיה משמעת קואליציונית בנושא הגבלת חופש העיתונות

אומר ח"כ דב בן־מאיר ביום עיון בכנסת שהוקדש לתקשורת

מאת אשר שילוני, ודליה שחורי, כתבי „על המשמר"

לא תהיה משמעת קואליציונית מחייבת בכנסת, כאשר תובא הצעת חקיקה להטיל מגבלות על חופש העיתונות — הודיע סגן יו"ר הכנסת, ח"כ דב בן־מאיר. הוא הוסיף שהוא בעד ההצעה שאמצעי־התקשורת הם שיעשו את בדקיבתם, ולא היועץ המשפטי או הכנסת.

ח"כ בן־מאיר השמיע הצהרה זו ביום העיון השני, שהתקיים אתמול במשכן הכנסת, ואשר הוקדש הפעם ל„מדיה והשלטון המקומי בדמוקרטיה".

ביום העיון, שבו השתתפו ראשי רשויות מקומיות רבות, אשר נפתח על־ידי מנהל מרכז ההסברה יעקב שיף ונוהל על־ידי ד"ר דן כספי מה־אוניברסיטה העברית, אמר יו"ר מרכז השלטון המקומי, דב תבורי, שעיתונאי המוסר אינפורמציה בלתי נכונה משמיט את הבסיס המוסרי של טענת העיתונאים על זכותו של האזרח לדעת.

נרשבים: הרף

תבורי ציין, כי השלטון המקומי מפיק תועלת רבה מקשריו עם העיתונות, וכיו"ר מרכז השלטון המקומי הוא איננו שלם עם ההצעה המועלית בכנסת להגביל את חופש העיתונות. על העיתונות להגביל את עצמה וכבך תמנע הפקרות, אמר תבורי.

המשתתפים בדיון מתחו ביקורת על עיתונאים ועיתונות. ש„בשל יצר התחרות הם מחפשים סנסציות ויורדים לחיי אנשי הציבור, מבלי לבדוק מהימנות האינפורמציה שבידיהם.

הגדיל לבקר יצחק אלישיב, ראש מועצת אזור, שטען „שהעיתונאים הם ראש־החץ לירידת הנורמות המקובלות בחברה תקינה".

העיתונאי איתן אלמוג, אמר בתגובה: העיתונאים הם בקושי קצה הזנב ולא ראש־החץ לירידת הנורמה החברתית. אשר להצעה להגביל את חופש העיתונות אמר אלמוג שישנה תופעה שמנהיגים אשר טופחו באמצעות התקשורת, ואשר בלעדיה לא היו קיימים, נושכים עתה את היד שטיפחה אותם.

„אתה מסתייג"

שר האוצר יצחק מודעי, שהוא מתומכיו התקיפים של החוק למניעת פרסום שמו של חשוד, תיחקר אתמול בישיבת הממשלה את היועץ המשפטי לממשלה פרופ' יצחק זמיר, בעקבות הופעתו ביום ו' שעבר בלשכת עורכי הדין בתל־אביב.

בהופעתו ביום ו' הציע פרופ' זמיר, שידבר על האתיקה המקצועית של העתונות, כי מועצת העתונות תקבל סמכויות בתחום האתיקה ותמנה, בין השאר, אומבודסמן, שיוכל להטיל סאנקציות במקרה של הפרת האתיקה.

מודעי שאל בישיבת הממשלה את פרופ' זמיר, אם הדיווח כפי שהופיע בעתונות על דבריו היה נכון. פרופ' זמיר השיב בחיוב. מודעי שאל, האם לא מתפרשת, אם כך, מדברי זמיר הסתייגות מהצעת החוק שהוגשה לממשלה על־ידי משרד המשפטים.

פרופ' זמיר השיב, כי אינו יודע איך פלוני או אלמוני יפרשו את הדברים. אך הוא לא התייחס במפורש להצעת החוק, פרט לכך שאמר, שהיא לא תפתור את הבעיה, כולה, משום שהיא מכסה רק גיזרה צרה בתחום האתיקה המקצועית.

מודעי המשיך וטען, כי דברי פרופ' זמיר אמנם מתפרשים כהסתייגות מהצעת החוק אם נאמרו בדיוק. כשהממשלה אישרה הצעת חוק זו. פרופ' זמיר הזכיר, כי זה כמה שנים הוא נושא עמו את הרעיונות שעליהם דיבר בפני לשכת עורכי הדין.

רשימת הגימלאים לכנסת החלה בגיוס חברים

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

הקמתה של רשימת הגימלאים לכנסת, נכנסת השבוע להילוך גבוה לאחר שיוזמי הקמת מפלגת הגימלאים החלו באירגון כנסים ובהחתמת חברים לרשימה.

רשימת הגימלאים שבראשה עומד ד"ר אבא גפן, מי שהיה שגריר ישראל ברומניה, הציבה לעצמה שורה של מטרות ובהן הקטנת אחוז המס שמשלמים הגימלאים, העלאת קצבאות הפנסיה לאלמנות ואלמנים, הרחבת בתי האבות שירותי ריפוי ואישפוז נאותים ועוד. יוזמי הרשימה מקווים לגייס את 400 אלף הגימלאים במדינה.

אנשי הסיירת הירוקה הפרו הסכם ועקרו שתילי השלום

מאת פנחס ענברי, כתב „על המשמר"

הסיירת הירוקה הפרה הסכם שנעשה בתיווך הממשל הצבאי בין קבוצות של יהודים וערבים לבין אנשי הסיירת הירוקה, ועקרה עצי זית שניטעו בט"ו־בשבט בכפר קטן מצפון לירושלים. על פי הסכם אמורים היו השתילים להישאר נטועים. חרף טענת הסיירת הירוקה כי מדובר באדמות מדינה.

הנוטעים, חברי תנועים „ערבים ויהודים למען אי־אלימות, אחווה ושלום" ו„המרכז הפלשתיני למען לימודי אי־אלימות" בראשות מובארק עוואד, החליטו על הנטיעה בשטח שהסיירת הירוקה עקרה ממנו שתילים של עצי זית, כדי להדגיש את סמליות השלום.

התפתח עימות בין הנוטעים לבין אנשי הסיירת ובתיווך הממשל הצבאי, הוחלט לדחות את ההכרעה, ובינתיים להשאיר את העצים במקומם.

ואולם, אחרי שהנוטעים ואנשי הממשל הצבאי הלכו, שבו אנשי הסיירת הירוקה ועקרו את העצים.

בריונים מ„האחים המוסלמים" תקפו מורה פרו־ירדני

מאת פנחס ענברי, כתב „על המשמר"

העימות בין ירדן לבין האחים המוסלמים במזרח ירושלים עלה אתמול לפסים אלימים, כאשר חבורה של רעולי פנים התנפלה על מורה במכללה הדתית „קוליית א־דעווה ואוסול א־דין". היכו אותו מכות נמרצות וניסו להתיז על פניו מי חמצן.

המורה, מוחמד כפראווי, אושפז בבית חולים. המתיחות במוסד החלה כאשר ההנהלה פיטרה כמה מורים הידועים בתמיכתם באחים המוסלמים. המוסד הוא פרו־ירדני. המורה שהותקף הוא מן המורים שהובאו במקום המורים המפוטרים.

סבורים כי התוקפים הם חברי האחים המוסלמים. הם המתינו למורה בפתח המכללה וכאשר הגיע עם מכוניתו תקפו אותו במכונית. לאחר שניפצו את זגוגיותיה באלות ובשרשראות.

הממשלה אישרה מינוי של שמואל הדס לשגריר בספרד

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

שר החוץ של ספרד פרנסיסקו פרננדס אורדונס שיגר אתמול מברק ידידותי מאוד לשר החוץ יצחק שמיר בו הביע שביעות רצון מכינון היחסים בין שתי המדינות ואיחל כי יחסים אלה יתפתחו ויתרמו לשלום העולם ובמיוחד לשלום באגן הים התיכון.

שר החוץ של ספרד הודיע עוד, כי הוא מקבל את מינויו של מרדכי עמיחי לממונה זמני על שגרירות ישראל במדריד, עד חילופי השגרירים. כן הודיע אורדונס לשמיר, כי הממונה הזמני על שגרירות ספרד בתל־אביב יהיה חואן לופס דה צ'יצ'רי. דה צ'יצ'רי כיהן עד כה כיועץ בנציגות ספרד למוסדות האו"ם בז'נבה. הוא יגיע לישראל בשבוע הבא.

הממשלה אישרה אתמול את מינויו של שמואל הדס לתפקיד שגריר ישראל בספרד. בדרך־כלל אין הממשלה מודיעה רשמית על מינויים דיפלומטים לפני שאושרו על־ידי מדינת היעד. החלטת הממשלה אתמול פורסמה מיד משום שראש ממשלת ספרד פאליפה גונזאלס כבר נתן את הסכמתו למינוי הדס בעת פגישתו עם ראש הממשלה שמעון פרס.

שר החוץ יצחק שמיר אמר בישיבת הממשלה, כי הדס, שכיהן עד כה כנציג ישראל בארגון התיירות הבין־לאומי במדריד, שימש בספרד נציג בלתי רשמי של ישראל ועשה עבודה ראויה להוקרה במשך ארבע שנים.

שמיר דיווח עוד, כי פרס סיכם עם גונזאלס עקרונית על שיתוף פעולה כלכלי בין ישראל וספרד.

פצעי יום הכיפורים נפתחו במלחמת לבנון

חיילים שלקו בהלם קרב, במלחמת יום הכיפורים פיתחו תסמונת זו גם במלחמת של"ג בלבנון. מלחמת של"ג שימשה גורם מעורר והטראומה פתחה פצעים ישנים – על כך מסר ראש מרכז בריאות הנפש בצה"ל, ד"ר משה קוטלר ביומן גלי צה"ל.

סא"ל קוטלר ציין, כי תופעה זו ידועה, ומספרי החיילים שלקו בתסמונת זו מתחיש נמוכה ואינה חורגת מן המקובל בספרות הרפואית.

לקראת חודש מאי מתכנן מערך בריאות הנפש פרוייקט מרוכז שיימשך 3 שבועות שייוחד לנפגעי הלם הקרב והם יטופלו במרוכז.

לדברי ד"ר קוטלר, תגובת הקרב הזו לוותה במחקר צמוד במלחמת של"ג, עוד ציין הדובר, כי חלה ירידה בבקשות חיילים להוריד סוג בריאות במישור הנפשי, וזאת לאחר שהסתמנה בתקופת של"ג תופעה של בקשות רבות לשינוי הסוג הבריאותי על רקע טעויים נפשיים.

בתשובה לשאלה, בדבר התייחסות צה"ל להומוסקסואלים, אמר ד"ר קוטלר כי במובן בריאות הנפש אין המדובר במחלה וצה"ל מתייחס אליהם בדיוק כמו להטרוסקסואליים. אם יש לחייל בעיה של הסתגלות או בעיה אחרת הקשורה בתופעה זו, יזכה הוא לטיפול כמו כל חייל אחר, אמר ראש מרכז בריאות הנפש.

(עתי"ם)

פלד לרבין: „שים מחסום לפיהם של האלופים"

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

בהצעה דחופה לסדר היום קרא ח"כ מתי פלד (מתקדמת) לשר הבטחון לשים מחסום לפיהם של אלופי צה"ל.

בהצעה, אומר פלד, כי האלופים מרבים באחרונה למסור הצהרות מדיניות, ללא סמכות ובניגוד לדין הצבאי. ההתבטאויות עלולות להביא נזק למדינה כמו התבטאות האומללה של אלוף פיקוד הדרום משה בר כוכבא, בנושא התהליך המדיני עם ירדן.

לדעת פלד הצהרות של גנרלים הוא נוהג אנטי דמוקרטי השכיח במדינות טוטאליטריות. הוא ממליץ לשר רבין לקרוא את האלופים לסדר.

קרע בין דוד לוי למועצת קרית ארבע

מאת פנחס ענברי, כתב „על המשמר"

לכתבנו נודע, כי נוצר קרע בין שר השיכון והבינוי דוד לוי לבין המועצה המקומית בקרית־ארבע שבראשות וואך־העצני. בגלל הקרע הזה לא הוזמנו וואך והעצני לטקס חנוכת בית הדסה בידי השר דוד לוי ולראשונה לא כיבד השר לוי את ביקורו בחברון, בביקור גם בקרית־ארבע.

כתבנו אומר כי דוד לוי אינו מרוצה מהקואליציה של וואך־העצני עם אנשי כהנא, והוא ניסה בעבר בלא הצלחה להוציא את אנשי כהנא מן הקואליציה ולהקים קואליציה חדשה עם הסיעה המקורבת לליכוד.

נוסף לכך הגיעו לאוזני השר לוי דברים חמורים שאמר עליו אליקים העצני. בעיקר בעניין האיטו"ן כבינוי האתרים היהודיים בחברון.

האלוף אור: אל לישראל להתערב במאבקים בלבנון

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

על ישראל לעסוק אך ורק בביטחון גבול הצפון, ולא להתערב במאבקים הפנימיים בין הנוצרים בביירות, אמר אתמול אלוף פיקוד הצפון אורי אור. במהלך ביקור בעכו שם השתתף בישיבה מיוחדת של מועצת העיר. האלוף העומד לסיים את תפקידו בקרוב נפרד ממועצת העיר.

אורי אור סבור שהמאבק בין קבוצות נוצריות יריבות בלבנון לא מחייב התערבות של ישראל או הרחבת רצועת הביטחון. לדבריו אין קשר בין המאבק הנוצרי הפנימי. לבין ביטחון גבול הצפון של ישראל. וזה הדבר היחיד שחייב לעניין את ישראל.

„למרות קטיושות שנוחתות מדי־פעם בגליל. הוכיחה רצועת הביטחון את יעילותה. מאז חודש אפריל ועד היום לא נפגע אף לא אזרח ישראלי אחד בצפון".

היחסים עם יוניפי"ל

התקרית בין חיילי צה"ל ליוניפי"ל, בטעות יסודה ולא תעיב על מערכת היחסים שבין צה"ל ליוניפי"ל אמר אלוף פיקוד הצפון. לדבריו, חייל יוניפי"ל נהרג בטעות בשבת כאשר נקלע לאש צה"ל. „יש טרור, וקורה שנהרגים חפים מפשע. לצער", אמר אלוף הפיקוד.

בלי פאניקה

בעניין ההתעצמות של צבא סוריה אמר אורי אור, שסוריה בונה את צבאה לאט. אך בהתמדה באימונים, נשק וציוד. הוא הוסיף כי אין מדובר בהתעצמות חסרת־תקדים ואין ליצור פאניקה.

יוניפי"ל גילה 5 משגרי קטיושות

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

חיילי יוניפי"ל מהגדוד הפיני, גילו בסוף השבוע, 5 קטיושות שהיו מכוונות ככל הנראה ליישובים בגליל, ופירקו אותן. נמסר כי חיילי כוח האו"ם רשמו באחרונה לזכותם מספר הצלחות במניעת נסיונות פיגוע נגד ישראל. אתמול נפגשו קציני יוניפי"ל וקציני צה"ל בנסיון ליישב את התקרית שבה נהרג חייל נפאלי מכוח יוניפי"ל, מאש חיילי צה"ל בכפר קפרה.

סגן מזכיר האו"ם נפרד

בסוף השבוע ביקר במפקדת יוניפי"ל סגן מזכיר האו"ם בריאן ארקהרט, אשר נפרד בטקסים שונים מיחידות יוניפי"ל לקראת סיום תפקידו באו"ם.

11 דרוזים נעצרו כשניסו למנוע החרמת עדר פרות

תושבי מסעדה, שהיו מעורבים בתקרית דומה עם אנשי קיבוץ אורטל, התנגדו להחרמת עדר פרות בידי אנשי הסיירת הירוקה

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

11 תושבי הכפר הדרוזי מסעדה שברמת־הגולן, ובהם קטין אחד, נעצרו על־ידי המשטרה בעת שניסו למנוע בכוח החרמת עדר של 72 פרות על־ידי הסיירת הירוקה. זו היתה הפעולה הגדולה ביותר של הסיירת בשנים האחרונות באיזור.

כוחות גדולים של משטרה ומג"ב באו אתמול לאבטח את אנשי הסיירת. העילה להחרמה: פרות רעו בשטחי־אש של צה"ל.

כאשר החלה הסיירת הירוקה להעמיס את הפרות על המשאיות, התקבצו במקום עשרות רבות של תושבי הכפר, שניסו למנוע את החרמת הפרות על־ידי אנשי הסיירת הירוקה. תוך כדי כך, פרצה תיגרה בין השוטרים לבין התושבים, וכאמור 11 נעצרו. אנשי הסיירת המשיכו להעמיס את הפרות על המשאיות והובילו אותן למכלאה באיזור הדרום לא רחוק מבאר־שבע. תושבי הכפר מסעדה קבלו על־כך שלא ניתנה להם התראה מוקדמת להימנע מרעיית עדרים במקום. וציינו כי הם נזהרים שלא לחדור לשטחי־אש. עובדה שעד כה לא נפגעו בשטח האימונים. אמרו. הם הוסיפו שאין להם שטחים גדולים אחרים למרעה.

פקידי משרד החקלאות. מסרו שבביקור של שר־החקלאות אריק נחמקין לפני מספר חודשים הוסדרו שטחי מרעה לכולם. ואין צורך בשימוש בשטחי אימונים של צה"ל באיזור.

יש לציין שלפני כמה שבועות פרצה קטטה המונית בין חברי קיבוץ אורטל בצפון רמת־הגולן. לבין תושבי מסעדה, על רקע דומה. כאשר חברי קיבוץ אורטל החרימו פרות של תושבי מסעדה שרעו בתוך מטעי הקיבוץ, לאחר שגרמו נזקים כבדים.

חברי הקיבוץ ביקשו אז לשמור את הפרות עד אשר ישולמו להם הנזקים. אולם עשרות רבות של תושבי מסעדה פרצו למכלאה שבה הוחזקו הפרות ושחררו אותן — עד היום לא שילמו את הנזקים לחברי הקיבוץ.

באתי, ראיתי — סגרתי

שר התחבורה, עטור זר נצחון ולא בכדי: הוא סוגר את המספנות ופותח קו תעופה חדש של „ארקיע" — תל־אביב — ים המלח.

מלון אסטוריה ייִמכר; 250 העובדים צפויים לפיטורים

רשת מלונות „דן" העומדת לרכוש המלון מתכוונת לפטר העובדים

מאת כתבנו לענייני עבודה

במאתיים וחמישים עובדי מלון אסטוריה בתל־אביב לפיטורים. המלון השייך לרשת מלונות „בזל", עומד להרכש על ידי רשת מלונות „דן".

ראשי הרשת עומדים לערוך בבניין שיפוצים אשר ישמשו להם תואנה לפיטורי העובדים, מחזיק תיק עובדי האירוח במועצת פועלי תל אביב, זלמן בנדל, מסר אמש. כי ההסתדרות תתנגד לכוונת הרוכ־שים.

על פי הסכם בין מועצת פועלי תל־אביב וועד העובדים, לבין רשת מלוני „בזל" אחראית הרשת לזכויות של העובדים. ויש סיכוי רב שחלק מהעובדים יקלטו שוב במלון אסטוריה המשופץ. יצויין כי המשא ומתן על רכישת אסטוריה עומד להסתיים.

פיטורין בענף התרופות

נציגי 5000 העובדים ב־16 מפעלים לייצור התרופות קיימו בסוף השבוע כינוס חירום, בהש־תתפות המזכיר הארצי של הסתדרות פועלי המזון, משה כהן־סבן, ותבעו מן הממשלה להקצות מיד את הכספים הדרושים לזרועות השונות של מערכת הבריאות, לצורך הצטיי־דות בתרופות ולפרעון חובות למפ־עלי התרופות.

בכינוס מסרו ועדי העובדים על כוונתם של המעסיקים להוציא עובדים לחופשה מאולצת, ואף לפטר כאלף עובדים כתוצאה מאי פרעון חובות עבור תרופות שנרכשו במפעלי התרופות, בהיקף של מיליוני דולרים.

בדיון בעתירה של 2 עולי אתיופיה

הפרקליטות: בג"ץ אינו רשאי להתערב בשיקולי הרבנות

פרקליטות המדינה ביקשה מבג"ץ שלא להתערב בשיקולי הרבנות הראשית, בעניין הגיור לחומרה של יהודי אתיופיה. לפני נישואיהם.

בדיון שנערך אתמול בבג"ץ אמר נציג פרקליטות המדינה, כי תפקיד הרבנות לפסוק הלכה כאשר הלכות סותרות. ולא יתכן שבג"ץ יורה לשר הדתות שלא לקבל את פסיקת הרבנות הראשית, שהיא המוסד ההלכתי הגבוה ביותר.

הדיון בבג"ץ נערך בעקבות עתירה שהגישו לפני כ־4 חודשים שניים מעולי אתיופיה והוועד למען יהדות אתיופיה, נגד הרבנות הראשית, ונגד שר הדתות, בטענה שאין מאפשרים לבני העדה להינשא מבלי לעבור גיור לחומרה. וכי אין הרבנות הראשית ממנה רשמי נישואין מתוך בני העדה.

בא כח המדינה עו"ד רנאטו יאראק טען בבית המשפט, כי נציגי העותרים מבקשים לגרור את בית המשפט הגבוה לצדק לדון בענייני הלכה והללו אינם מעניינו ובסמכותו של בג"ץ. הוא אמר עוד, כי במשך השנים האחרונות חלה התקדמות בעמדת הרבנות הראשית, בנוגע לשאלת והותם היהודית של עולי אתיופיה.

בא כוחם של העותרים עו"ד ד"ר מיכאל קורינלדי אמר בבית המשפט, כי מועצת הרבנות הראשית חייבה את כל רשמי הנישואין לרשום לנישואין את יהודי אתיופיה רק אם עברו גיור לחומרה. לדעת עו"ד קורינלדי, סותרת הנחיה זו את ההסדר שהושג בתום שביתת עולי אתיופיה, לפיו כל מקרה של רישום לנישואין ייבדק לגופו ורק אם יתעורר ספק בכל מקרה פרטי אזי יישלח העולה לטבילה.

אנשים ואירועים

טקסי נטיעות משותפים ליהודים וערבים ברחבי הארץ

מאת ניצה רימון, שלי יחימוביץ, כתבי „על המשמר"

חורשת השלום נטעה אתמול על־ידי אלף תלמידים יהודים וערבים בכניסה ליער עירון. התלמידים נטעו 600 עצי אורן הסלע. במעמד הנטיעות חתמו על אמנה שבה הם קוראים לכל ילדי ישראל לגלות סובלנות. פתיחות ואחווה בין שני העמים.

בנטיעות לקחו חלק תלמידי התיכונים בחדרה והסביבה ילדי המוסד החינוכי. קיבוץ גן־שמואל. המוסד החינוכי. רמות חפר. מבואות עירון. ותלמידי בתי־הספר מאום־אל־פחם. קרע, ג'ת. בקה אל גרביה. ערערה וזימה. בטקס השתתפו גם חברי הכנסת אמירה סרטני ומוחמד ותד. כן השתתף נספח התרבות של שגרירות מצרים בישראל.

„שברו הסטאטוס"

נטיעות ט"ו־בשבט שהתקיימו ביום שבת מול מועדון „צוותא" בהוד־השרון גרמו סערה. וחברי סיעת החזית הדתית המאוחדת הודיעו על התפטרותם מהנהלת המועצה בגלל הפרת הסטטוס־קוו הקואליציוני.

לדברי חברי הסיעה הדתית. ראש המועצה נטל חלק בנטיעות ביום שבת, והם רואים בכך הפרה גסה של הסטטוס־קוו. ראש המועצה אליהו שמעוני מסר בתגובה, כי טקס הנטיעות ביום שבת בחזית מועדון „צוותא". לא היה ביוזמתו ולא נערך בתיאום עמו. והוא רק במקרה חלף במקום ואילו היה יודע על־כך מראש היה מונע את קיום הטקס בשבת.

יער שלום

נטיעת יער השלום בהשתתפות של למעלה מ־500 נציגי בתי ספר תיכון יהודים וערבים מאיזור השומרון והמשולש. נערך טקס נטיעות לאורך כביש ואדי ערה. נספח העתונות המצרית. מחמ'וז עבדול־אל. נשא נאום ובירך את הנוטעים בעברית צחה: הוא קרא לכל העמים באיזור להמשיך־בדרכה של מצרים אשר החלה בתהליך השלום. הנציג המצרי הביע את התפעלותו מהאירוע המרשים. של פעילות משותפת ליהודים וערבים. בין המברכים היתה ח"כ אמירה סרטני, שאמרה שכך היתה רוצה לראות את החיים בארץ, יהודים וערבים העושים יחד לפיתוחה של המדינה. ח"כ מוחמד וותאד אמר שזאת התשובה לקיצוניות של לווינגר. את הטקס הנחה אידריס מואסי רכז הח"צ ממפ"ם.

את האירוע אירגן רכז האיזורי הנרי אלקסלסי. ויחד אתו אילן שדה רכז המשולש וחמי סל רכז אירגוני ח"צ של מפ"ם.

ילדי ערד מ־4 כיתות ו' בעיר. נטעו אתמול עצים סמוך לעיירה הבדואית כסייפה. בנטיעות השתתפו גם ילדי כיתות ו' של בית הספר היסודי כסייפה. בתום הנטיעות התארחו התלמידים מערד בביתותיהם של ילדי כסייפה.

בקרית גת התקיים אתמול טקס נטיעות ט"ו בשבט. בו לקחו חלק ילדי קיבוץ גת. 80 ילדים ממעונות נעמת מקרית גת ומקיבוץ גת. נטעו יחד עצים. הטקס המשותף נעשה במסגרת פעולות השילוב האיזורי בין הקיבוצים לבין עיירות הפיתוח.

הפעוטה הילה ברזילי בת השנתיים מחיפה, משקה בעזרת הבקבוק שלה את השתיל שנטעה ביער אנדרטת הפורצים. (תצלום: יצחק אלהרר)

„דה־גול, מיטראן, ודה־ברה" מנסים להבחר לפרלמנט

פאריס.— בנים, בנות או נכדים של אישים פוליטיים ידועים בצרפת מועמדים ששמות המשפחה שלהם דה־גול, מיטראן, דה־ברה ולהבדיל — לה־פן. משתתפים במאבק בנסיון להבחר בבחירות לפרלמנט ובבחירות האזוריות שיהיו ב־16 במרס.

שארל דה־גול, 39, נכדו של הגנרל דה־גול, עושה עתה את הופעת הבכורה שלו בפוליטיקה באזור ליל, מאחז של הסוציאליסטים. עורך דין זה הפתיע כאשר הציג את מועמדותו בבחירות האזוריות לא במפלגה הנאו־גוליסטית אלא בשורות המרכז הליברלי של מפלגת או.ד.אף.

אחיו הצעיר ממנו. גם הוא פנים חדשות בפוליטיקה, ז'אן דה־גול בן ה־32, מציג את מועמדותו ברשימה של המפלגה הנאו־גוליסטית במערב צרפת. וסיכוייו להבחר טובים מאוד.

האחים התאומים ברנר וז'אן לואי דה־ברה, בני 41, הולכים בעקבות אביהם מישל דה־ברה, שהיה ראש ממשלה בימי דה־גול. האב עצמו מבקש להבחר מטעם האי ראוניון, באוקיינוס ההודי.

הבן ברנר, רופא, נבחר כראש רשימת האופוזיציה באחד המחוזות במרכז צרפת.

מנהיג הימין הקיצוני, ז'אן־מארי לה־פן, ידע גם הוא לגייס מישהו ממשפחתו: אחת מבנותיו מארי־קארולין, בת 26, מגינה במרץ על הרעיונות הגזעניים של אביה, באחד מפרברי פריס — בעיקר בהתנגדות להגירה של צפון אפריקנים.

בשורות מפלגת השלטון הסוציאליסטית. אין בנים רבים של פוליטיקאים. רק אחד מבניו של הנשיא מיטראן, ז'ילבר בן ה־36, נכנס כבר בנעוריו לזירה הפוליטית. הוא נבחר מטעם הסוציאליסטים בחבל ז'ירונד ב־1981. (קרט)

50 שנה ל„ממשלה היהודית"

„דובר העם"

כוחו של הקונגרס היהודי העולמי אינו למראית־עין בלבד — נציגיו מופיעים במוסדות האו"ם, מנהלים קשרים עם הוואתיקן ופעילים בכל האירגונים העולמיים הנאבקים למען זכויות האדם ■ ראיון עם הייני בורנשטיין

הייני בורנשטיין

מאת חיים מרגלית

הקונגרס היהודי העולמי אינו גוף נבחר — אומר הייני בורנשטיין חבר קיבוץ להבות־הבשן, המכהן עתה כמזכיר הברית העולמית של מפ"ם. הוא משמש כרכז סיעת מפ"ם בקונגרס היהודי העולמי, שמציין היום את יובל היווה ליסודו.

הקונגרס היהודי העולמי משמש כארגון־גג של כל הארגונים היהודיים בעולם. הוא כלל־עולמי באופיו ואינו מייצג זרם רעיוני או פוליטי ובזה כוחו. „כוחו", מדגיש בורנשטיין, „אינו למראית־עין בלבד: יש לו כוח. שאם לא כן לא היו מדינות מזרח־אירופה הקומוניסטיות מאפשרות לנציגי הקהילות היהודיות להשתתף בעבודת הקונגרס. במושב החגיגי היום משתתפים נציגים מכל ארצות מזרח־אירופה וברית"מ. גם ראשיו של הארגון, נשיא הקונגרס אדגר מ. ברונפמן והמנכ"ל ישראל זינגר, מקובלים בעולם כדוברי העם היהודי על כל זרמיו".

הקונגרס היהודי העולמי, מספר בורנ־שטיין, מנהל מדיניות יהודית גלובלית שנוגעת לכלל העם היהודי. נציגיו מופיעים במוסדות האו"ם כדוברי היהודים. הם ניהלו ומנהלים את הקשרים עם הוותיקן ועם נציגויות נוצריות בכירות אחרות. שאינן קשורות לוותיקן. הקונגרס פעיל בכל הארגונים העולמיים הנאבקים למען זכויות האדם. תוך הבלטת הקשר בין מאבקים אלה למצבם של היהודים.

מדיניות־חוץ יהודית

בחינת הנושאים שיעמדו לדיון בכנס הנוכחי של הקונגרס מעידה על אותה מדיניות גלובלית. הדיונים יתנהלו במליאה. בסדנאות חשיבה. בוועדות ובקבוצות־עבודה ויעסקו בהם בבעיות האנטישמיות. שלא פסקה לחלוטין בשום מקום בעולם. כן יעסקו ביחסים בין הדתות, בקשר למוסדות האו"ם. בשמירה על זכויות האדם. במעמדה של האשה וזכויותיה. בציון זכר השואה. ביחסי מערב ומזרח והמאבק לחידוש הדטאנט, ביחסי צפון ודרום והמדינות העשירות של „הצפון" לעומת העניות של „הדרום", בנוער הצעיר וכמובן בטקסים לציון יובל ה־50 של הארגון.

בורנשטיין מדגיש את חשיבותה של ישיבת המליאה שנושאה מדיניות־חוץ יהודית: „בפירוש, מדיניות־חוץ יהודית. שאי־נה זהה בהכרח עם מדיניות החוץ של ישראל. לעם היהודי יש מה לומר ומי שאינו מאמין בכך, כדאי שישים לב לאירוע שיכול להראות שולי. בשבוע שעבר נערך בכנסת טקס זכרון למרטין לותר קינג ושני חברי כנסת מן הימין שבמכוון לא השתתפו בטקס הזכרון. הוא נראה להם מיותר"...

ישיבת המליאה תעסוק בקשר שבין זכויות האדם, ובישיבה אחרת יעסקו בדטאנט, כלומר ביחסי ארה"ב וברית"מ. הפותח בדיון זה יהיה ד"ר ברנארד לואן, חבר נשיאות ההתאחדות הבינלאומית של הרופאים למניעת מלחמה גרעינית. ארגון זה קיבל את פרס נובל לשלום ב־1985 ונאמר עליו, מפי מלעיזים. שהוא ממומן על־ידי בריה"מ. בישיבה זאת ישתתף מטעם מפ"ם ד"ר ארנסטו קאהן שהוא יו"ר ארגון זה בארץ. בדיון על יחסי מזרח ומערב תודגש השפעת המתיחות הבינלאומית על מעמד העם היהודי. הדיון על העולם השלישי יתרכז באפשרות התמיכה של העם היהודי במדינות המתפתחות.

הייני בורנשטיין מציין את זיקתו המיוחדת של הקונגרס היהודי העולמי למדינת ישראל. ומדגיש שהקשר הוא מובן מאליו. בימי נשיאו הראשון של הקונגרס, ד"ר נחום גולדמן ז"ל, שהיה גם אחד ממייסדיו, נמתחה ביקורת על מדיניותו של הקונגרס. גולדמן הואשם בניהול מדיניות שלא תאמה את מדיניותה של המדינה ולא תואמה עם ישראל, ולא רק בימי הליכוד. לא בן־גוריון ולא כל אלה שבאו אחריו קיבלו את מדיניות הקונגרס. את הקונגרס ביקרו ראשי ממשלות ממפלגת העבודה וקל להבין שגם בגין, ואחריו שמיר. לא הסכימו עם מדיניות גולדמן, ששימש כנשיא עד 1978. ואחר־כך עם הנשיא הנוכחי אדגר מ. ברונפמן.

משתפים־פעולה

לדברי בורנשטיין מתקיים שיתוף־פעולה מלא בין שלושת הארגונים היהודיים המר־כזיים: הקונגרס היהודי העולמי המייצג את כל היהודים, הסוכנות היהודית בה משתתפים ציונים ולא ציונים האוהדים את מדינת ישראל וההסתדרות הציונית. לדבריו, מתקיימת בין הארגונים התייעצות מתמדת. בורנשטיין, אגב, פעיל בשלושת הארגונים.

למפ"ם יש מעמד

אשר לעמדת מפ"ם בדיוני הקונגרס, אומר בורנשטיין כי המפלגה משתתפת במאבקים במדינות בהן היא פעילה: מפ"ם רואה עצמה כחלק אינטגרלי מן העם היהודי ולכן היא נאבקת על זכויות הקהילות היהודיות בתפוצות.

„למפ"ם יש מעמד בקונגרס", מדגיש בורנשטיין. „ראשי הקונגרס קרובים בהשקפותיהם לקיבוץ־הארצי ולמפ"ם. הם בעד הכרה הדדית בין מדינת ישראל, ירדן והפלשתינים. ראשי הקונגרס פעילים למען פלורליזם תרבותי ודתי. הם נגד הפרה על רקע עדתי ודתי, כלומר קיים שדה הידברות רחב בין ראשי ודוברי הקונגרס היהודי העולמי לבין הקיבוץ־הארצי ומפ"ם.

בקונגרס יופיעו חברי מפ"ם. ח"כ חייקה גרוסמן תפתח את הדיונים בוועדה שתעסוק באנטישמיות ופרופ' יהודה באואר יסכם במליאה את הדיון על זכויות האדם, גזענות ואנטישמיות. בורנשטיין מספר גם על פעילות משותפת של נציגי מפלגת העבודה עם נציגי מפ"ם, שמנסים לרכז ראשי קהילות שאינם מוגדרים מיפלגתית להידברות משותפת.

בכנס הנוכחי משתתפים אישים לא יהודים כמו ג'יובאני ספדוליני מאיטליה, המכהן כשר ההגנה בממשלת קראקסי. קיקי לייאנר חבר הקונגרס האמריקני, ד"ר אדלבארט ריקל פרקליט המדינה של גרמניה המערבית, קרדינאל ראול סילבה אנריקו מצ'ילי, פרופ' ישעיהו ברלין מבריטניה. פרופ' קרל סגאן, הסופר סול בלו ואחרים.

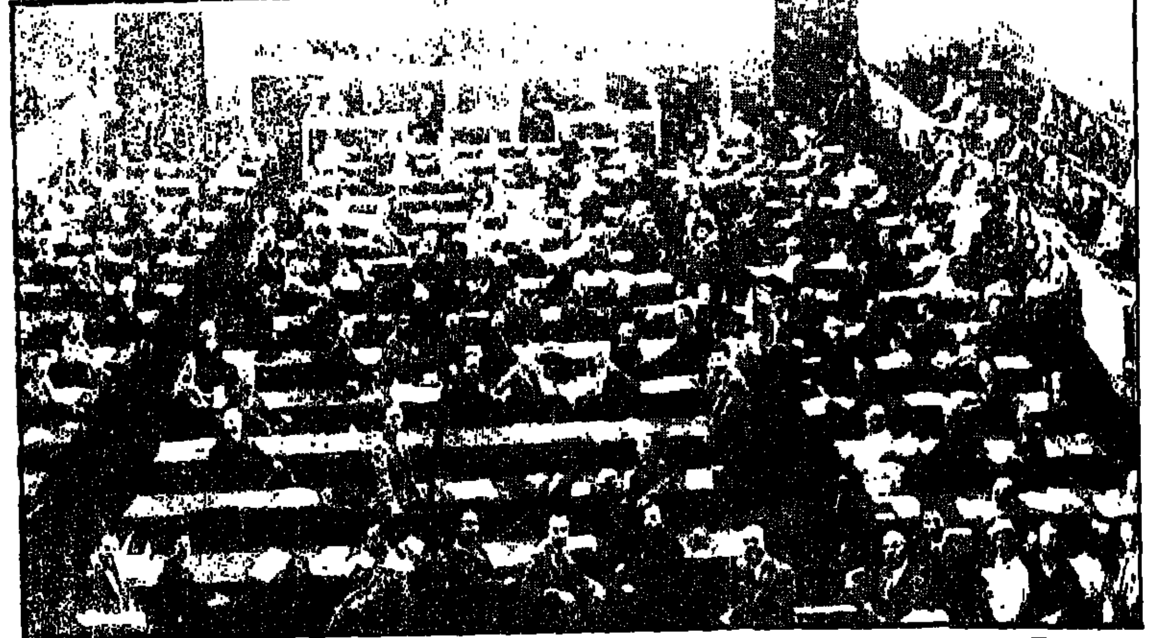

ללמד יהודים יהדות

ד"ר ישראל זינגר, מנכ"ל הקונגרס היהודי העולמי: אני רואה עצמי כציוני, אך כארגון־גג אנו מייצגים גם אירגונים יהודיים שאינם ציוניים. לפני שמדברים על ציונות ועלייה, צריך לייהד את העם היהודי — לאו דווקא במובן הדתי ■ במשך שנים חיכינו לשיחות עם הסובייטים — אתם רוצים שכבר בשבוע הראשון ינחת כאן הרקולס עם מיליוני יהודים?

מאת אתי רונאל

38 שנים לאחר הקמתה נזקקת עדיין מדינת ישראל לתיווכו של הקונגרס היהודי העולמי במגעיה עם ברית־המועצות, הוואתיקן וגורמים אחרים. אלה טרם הכירו במדינה והם מוסיפים להסתייג ממנה ומהציונות. מנכ"ל הקונ־גרס, ד"ר ישראל זינגר, התייחס בפגישה שנערכה עימו אתמול לתוצאותיו של תיווך זה על פתיחת שערי ברית־המועצות לעלייה יהודית.

התפקיד שמילא הקונגרס במלחמת התעמולה הבינגושית ערב ועידת הפיסגה ריגן־גורבצ'וב עורר לא מעט מחלוקת האחרונות. נשיא הקונגרס, אדגר ברונפמן, הואשם כי „שיחק" לידי הרוסים וסייע להם בהפצת מידע כוזב על פתיחת שערים קרובה והתרת עלייתם של המוני יהודים מבריה"מ. עוד טענו נגדו, כי נכשל בשליחותו, לא השיג דבר והפיח תקוות־שווא.

ישראל זינגר: רק בטווח הארוך ניתן יהיה לבדוק אם מדובר כאן בדיס־אינפורמציה, אם לאו, לא אחרי חודשים. בכל מקרה, לא הקונגרס היהודי הוא שפירסם את הידיעות על עלייה המונית אחרי ועידת הפיסגה. אלה יצאו ממקורות שאיננו מכירים, ולא מצאנו לנכון להכחיש דברים שלא פרסמנו.

האם תוכל להצביע על הישגים ממשיים בעקבות פגישותיכם עם שלטונות בריה"מ?

— זו הפעם הראשונה בהיסטוריה של העם היהודי, שיש שיחות בין אירגון יהודי לבין המשטר הסובייטי, בתאום עם משרד ראש הממשלה ובידיעת הסוכנות היהודית. באשר לתוצאות — זהו תהליך ממושך. חמישים שנה חיכינו לשיחות הללו עם הסובייטים. אתם רוצים שכבר בשבוע הראשון ינחת כאן הרקולס עם 2.5 מיליון יהודים? כל שאני יכול זה להביע אופטימיות זהירה מאוד באשר לתוצאות בעתיד. אני חוזר על מה שאמרתי ערב ועידת ז'נבה: צפויות תוצאות, אלא שלא ניתן עדיין להעריך מתי.

אנשי המרכז למידע על יהודי בריה"מ טוענים, כי העדפת הדיפלומטיה השקטה והנמכת הפרופיל של ההפגנות נגד בריה"מ, יותר משהיא מועילה היא גורמת לנזק.

— כמי שבא ממוצא חסידי, אינני מבין מתנגדים. מי הם אנשי המרכז למידע? יוסף מנדלביץ? אם לא הייתי פועל בעניינו, היה עדיין מנדלביץ בבריה"מ. סירובניק, אני אוהב אנשים שעובדים בשיטה פוזיטיבית. ככל שהיהודים והרוסים ידברו יותר ויצעקו פחות, יגברו הסיכויים להצליח. אספר לך סיפור: לילה שלם ישב ברונפמן במוסקבה עם 12 מנהיגי הסירובניקים ושאל אותם אם צריך להמשיך ולדבר עם המשטר הרוסי. על אף הביקורת, וכל אחד ואחד מהם אמר: כן. תמשיך. אז אנחנו ממשיכים.

לאור הנזק הרב שגורמת הנשירה לסיכויי העלייה מברית המועצות — האם תפעלו למניעתה?

— לא נהיה השופטים בין הארגונים היהודיים המסייעים לנושרים, ולא נתערב ביניהם לבין מדינת ישראל. מה גם ש„היאס" הוא חבר מכובד בקונגרס היהודי העולמי, ואנשיו עזרו ליהודים רבים, כולל הורי, שהגיעו כפליטים לארה"ב. יהודי בריה"מ שילמדו עברית ויכירו את מורשתם היהודית והלאומית — לבטח יעלו ארצה. לכן, בשיחותינו עם שלטונות בריה"מ, ביקשנו להתיר מתן חינוך יהודי ליהודים עוד לפני עלייתם ארצה, כולל מורים, ספרים, חומש תפילה וכו'. ממילא לא כולם ייצאו בבת אחת, ואנחנו מקווים שכאשר תותר העלייה הם יבואו ארצה ולא יהגרו לארה"ב.

על מה מתבססת האופטימיות שלכם?

— לבריה"מ נשיא צעיר, חדש, בעל עוצמה. שמוכן לדבר איתנו. ואני חושב שאפשר לעשות איתו „עסקים". מאחר שגם נשיא הקונגרס הוא אישיות בעלת עוצמה שלא ניתן לבטלה במחי־יד, אני מקווה שיהיו תוצאות חיוביות. אלא שמעתה ואילך נשתדל להמעיט בפרסום כי טיבעה של דיפלומטיה שקטה, להשאר שקטה. גם כך פורסם כבר יותר מדי.

הקונגרס היהודי העולמי העביר לבריה"מ גם מסר בעניין רמת הגולן. האם היתה הפרדה בין השיחות על עליית היהודים לבין השיחות על רמת הגולן?

— אנחנו איננו קובעים את מדיניותה של ממשלת ישראל, אלא מעבירים מידע ברצונה ועל דעתה. מילאנו כאן תפקיד של יוני־דואר. בענייני העם היהודי איננו זקוקים להיתר ונמשיך לעסוק בכך בשליחיו. לשמחתנו נעשה הדבר בהסכמתן של הממשלה וההסתדרות הציונית.

האם יתווך הקונגרס בנושאים נוספים, כמו המו"מ לשלום במזרח־התיכון, פרשת הנעדרים בסוריה והיהודים החטופים בלבנון?

— בנושא התיווך חדר הקונגרס היהודי לסדק שנוצר במקומות בהם לא ניתן למדינה לקיים מגעים ישירים. הרחבת הסדק תלויה במצב במזרח־התיכון, בבריה"מ וביחסי ארה"ב ובריה"מ. על כל פנים, בתקופות בהם טענו ממשלות ישראל ש„אין עם מי לדבר", רצה הקונגרס להתערב. מאחר שראש הממשלה פעיל מאוד בתחום השלום, איננו מתכננים שום פעילות, אלא מחכים יחד איתו לתשובותיו של המלך חוסיין.

— באשר לפרשת הנעדרים בסוריה ויהודי לבנון — זוהי מצווה, אם נוכל לסייע בהצלת נפשות, נשמח לתרום. אנחנו מתכוונים לקבל מידע מיהודים שהגיעו מסוריה, מאתיופיה, מאיראן ומארצות ערביות נוספות, דיברנו כבר עם הממשלה, ואני מניח שיהיו לכך תוצאות. העניין עדיין אינו לפרסום.

מהי עמדתכם בקשר למחלוקת על התפילה בהר־הבית?

— ישנן בקונגרס דעות שונות על התפילה בהר הבית, דעתי האישית היא, שיש מספיק מקומות להתפלל בהם חוץ מהר הבית. מה גם שהנושא עלול לעורר בעיות קשות ביותר, דתיות ופוליטיות, ועדיף שלא להביא לכך. אבל, אנחנו נדון בזה בקונגרס ונגבש עמדה.

ומה ביחס להקמת המרכז המורמוני?

— אני אינני חושש שהמורמונים ינצרו את ילדי. גם לא נראה לי, שהדת היהודית בת אלפי שנים צריכה לחשוש מדת שנוסדה רק ב־1821. אני חושב שצריך לכבדם ולתת להם בירושלים את מלוא הזכויות, בדומה לדתות האחרות, אבל בשכל, בזהירות ובמידה. אולי לא צריך להתיר להם לבנות את הבניין הכי גבוה בירושלים. אולי ניתן להתפשר על כך ולא לעורר מחלוקת ובכלל, צריך ללמד יהודים יהדות ולא לחשוש מישו, ממוחמד או מכל דת אחרת.

מדוע אין הקונגרס היהודי מתאחד עם ההסתדרות הציונית וחוסך בכך את הכפילות הקיימת כיום בין הארגונים השונים?

— כמנכ"ל הקונגרס אני רואה עצמי כציוני, אבל ישנם עדיין ארגונים יהודיים לא מעטים שאינם רואים עצמם כציונים. אנחנו כארגון־גג מייצגים גם אותם. לכן איננו יכולים להתאחד עם ההסתדרות הציונית. אגב, הקנצלר האוסטרי, ברונו קרייסקי, שנשאל פעם אם הוא יהודי שונא־עצמו, אמר שהוא יהודי אגנוסטי. וכשאמרתי לו: עדיין...? ענה קרייסקי: פילוסופית, אתה צודק.

— עוד לא פתרנו את בעיית המורשת התרבותית־היהודית ואנחנו מחויבים לעשות — ונעשה זאת בקונגרס — את חשבון־הנפש על מה שעשינו ועל מה שאנחנו צריכים לעשות בנושא זה. וזאת לדעת: מי שאין ירושלים בליבו — לא יעלה לישראל. ולפני שמדברים על ציונות ועלייה, צריך לייהד את העם היהודי, לאו דווקא במובן הדתי.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

הקו הליבראלי

„הקונגרס היהודי העולמי הוא ארגון עם מעמד ויוקרה". אומר משה כגן, שהגיע לארץ לישיבת הקונגרס כאחד מנציגי מפ"ם בארה"ב. „ראה איך קבלו את נשיא הקונגרס אדגר ברונפמן במוסקבה. אמנם אין תוצאות מהירות לשיחותיו עם הסובייטים. אך מעולם לא היו תוצאות מהירות לשיחות כאלה. למרות זאת, עשו הסובייטים מחווה ונתנו לאליה אסייאס, מחיה הלשון העברית בבריה"מ, לצאת עם משפחתו.

כגן מזכיר את מגעיו של ברונפמן, בשם הקונגרס, עם הכנסיה הקתולית. לדעתו, מנסה ברונפמן להאיץ את תהליכי ההידברות עם הכנסייה ולגבור על אלה שמטיפים לשמירת השיחות עם הקתולים במהלך נמוך. כגן מספר, כי לפני 26 שנים הכריז האפיפיור יוהנס ה־23 כי יש להגיע להידברות עם היהודים. אך מאז שאותו אפיפיור הלך לעולמו בשנת 1963 גוועו מהלכים אלה.

האפיפיור הנוכחי שומר על פרופיל נמוך בכל הקשור ליהודים. ברונפמן טוען כיום. שעל ראשי הכנסיה לבקש מחילה מהיהודים על הרעות שעשו להם וכצעד ראשון על הוותיקן להכיר במדינת ישראל. לשם כך נפגש ברונפמן עם הקרדינאל או'קונור מניו־יורק.

כגן טוען, כי פעולותיו של הנשיא אדגר מ. ברונפמן, המנהל מדיניות־חוץ יהודית, מתואמת עם ראש הממשלה שמעון פרס. אך הממשלה לא תמיד מרוצה ממנה. ברונפמן הוא בעל השקפות יוניות ותומך בהידברות עם הפלשתינים. מכאן, כנראה, יחסיו הקרובים עם מפ"ם והקיבוץ־הארצי. ברונפמן, לדבריו, נחשב בעיני הצבור האמריקני כאישיות חשובה לא רק בגלל תפקידו בקונגרס — הוא מייצג קול ליבראלי מאוד, שמקובל בחוגים רחבים.

ח.מ.

מכתבים לידיד

נפתלי היקר,

אני מתפתה לעתים לברוח מכותרות הימים האלה לכותרות מלפני שנים, לחומר היסטורי הנוגע לאירועים שנדמה כי הכל כבר נכתב עליהם. ובכל זאת, מדי פעם, מתגלים פרטים מעניינים נוספים. במשך השנים קראתי הרבה ספרים ומאמרים, זכרונות ומחקרים בנושא המסקרן אותי עד היום - התנהגותה של רוסיה הסובייטית, ובמיוחד של סטאלין, בשנים 1939־41, עד יום פרוץ המלחמה על־ידי גרמניה הנאצית נגד ברית־המועצות.

בימים אלה קראתי פירסום ראשון וחלקי של זכרונות אנאסטאס מיקויאן, שנפטר לפני שמונה שנים והיה אחד מן המנהיגים הסובייטים הבכירים. מיקויאן הארמני הצליח לעבור את כל גלי הטיהורים ושמר על יחסי קירבה לסטאלין. אס־כי אחרי מותו של הדיקטאטור הסובייטי היה זה דווקא מיקויאן, אשר לחץ על חרושצ'וב לחשוף את חטאיו של סטאלין ולשאת את הנאום המפורסם (שאגב, עד היום לא פורסם רשמית בברית־המועצות).

פרק מזכרונותיו, שפורסם בגליון האחרון של כתב־העת הסובייטי „ההיסטוריה החדשה והחדישה", עוסק בעיקר בעשרת הימים הראשונים של המלחמה. אך יש בו גם הסבר לברית ריבנטרופ־מולוטוב בשנת 1939, אשר הדהימה בזמנו רבים, בעיקר קומוניסטים מחוץ לברית־המועצות. מיקויאן מוסיף להגן על הברית הזאת משני טעמים: לטענתו אנגליה וצרפת היו אשמות בהפסקת השיחות שהתנהלו במוסקבה במטרה לחתום על חוזה בטחון קולקטיבי באירופה. כלומר, להקמת קואליציה בריטית־צרפתית־סובייטית נגד גרמניה הנאצית. הסיבה השנייה - ברית־המועצות היתה זקוקה לפסק־זמן לפני שתוכל להתמודד עם גרמניה ואומנם - כך טוען מיקויאן - חוזה אי־ההתקפה עם גרמניה איפשר לברית־המועצות, במשך שנתיים, להגביר את יכולתה הבטחונית. כאן מגלה מיקויאן פרט שלא היה ידוע עד כה על ההכנות למלחמה הצפויה.

כותב מיקויאן: „בשנת 1939 העלה סטאלין תוכנית להכנת מלאי גדול של חומרים אסטראטגיים שחשבנו כביחסורים לקראת מלחמה אפשרית. אסור היה שמישהו יידע על כך וסטאלין סיפר זאת רק לי והטיל עלי את ביצוע המשימה.

סטאלין בעיניים עצומות

תחזיותיו השגויות של „שמש העמים" ערב מלחמת העולם השנייה על פי זיכרונותיו של אנאסטאס מיקויאן

לצורך זה הועמדו לרשותי סכומים גדולים במטבע קשה". על־פי סיפורו של מיקויאן, הוא הקים ליד מינהל המכס תא סודי ביותר לרכישת חומרים כמו עופרת, נחושת, קובלט, כרום וכו'. זהו כמובן סיפור משונה המעיד על טיבו של המשטר בימי סטאלין, אם החלטות בטחוניות כאלה מתקבלות בסודיות כזאת, בלי ידיעת הממשלה, המפלגה או הצבא. סימן הוא שסטאלין לא האמין בצמרת כולה. ורק מיקויאן היה באותם ימים איש אמונו.

הסיפור הזה הוא אולי היחידי הזוקף לזכותו של סטאלין הערכה לגבי אפשרות מלחמה עם גרמניה. אבל סטאלין דחה בעקשנות במשך חודשים רבים את כל האזהרות על ההכנות הגלויות כמעט של הגרמנים לפתוח במלחמה נגד בריה"מ. לא אחזור כמובן על גילויים ידועים (כמו אזהרותיו של הסוכן הסובייטי זורגה).

בגירסתו של מיקויאן מצאתי לא רק פרטים מעניינים, אלא גם הנמקה משונה מאד לתפיסתו הבטחונית של סטאלין. מספר מיקויאן: „בחודשים האחרונים לפני המלחמה נראו כבר סימנים רבים להתקפה הצפוייה של גרמניה הנאצית. ממקורות שונים זרמו ידיעות מדאיגות על ריכוז הצבא הגרמני בגבול. הנאצים בנו שם שדות־תעופה, מחסנים וכבישים אסטראטגיים. במחצית ראשונה של 1941 ביצעו הנאצים 100 טיסות צילום מעל שטחנו. אך על פי הוראת סטאלין אסור היה ליירט אותם, כדי לא לספק לגרמנים עילה לסכסוך".

האם היה סטאלין כה עיוור להאמין, כי אם ברית־המועצות „תתנהג יפה", כלומר תתעלם מן הפרובוקאציות הנאציות, היא תצליח למנוע את ההתקפה הגרמנית? מיקויאן מגמגם בנושא זה ומביא גרסאות סותרות. אולי משום שהוא עצמו היה נתון בעת כתיבת הזכרונות בסתירה פנימית: בשנים 1939־41 שיתף־פעולה עם סטאלין וגם עליו רובצת האחריות לעיוורון המודרים נוכח ההכנות הגרמניות למלחמה. אך אחרי מות סטאלין הפך לאחד

אנאסטאס מיקויאן
דיוקן משופץ של המנהיג

המובילים בתהליך הדרסטאליניזציה.

מיקויאן מספר במקום אחר: „סטאלין ואנו כולנו ידענו, כי העימות עם הנאצים הוא בלתי נמנע, אך הבנו שככל שאפשר לדחות את מועד המלחמה, כן נצבור יותר כלים, נכשיר את הצבא האדום ונכין את הארץ להגנה בתנאים נוחים יותר". אבל מיקויאן סותר את עצמו מייד, כאשר הוא מספר מה עשה סטאלין בפועל: „היה ברור, כי עצם ריכוז כוחות גרמניים אדירים בגבולנו, חייב להעמיד מיד את כוחותינו בגבולות במצב של כוננות. אבל סטאלין לא נתן את הסכמתו לכך. הוא סבר, כי צעדים כאלה עלולים לשמש עילה להתקפה עלינו".

אכן, סטאלין היה מכור ל„קונצפציה" מסויימת (זה מזכיר לנו משהו מהימים האחרונים שלפני מלחמת יום הכפורים...). יתירה מזו, „סטאלין היה בטוח" - מספר מיקויאן - „כי היטלר לא יוכל בחודשים הקרובים ללחום ברוזמנית בשתי חזיתות ולא יתקוף את רוסיה בטרם יגמור עם אנגליה או יחתום עמה על הסכם שלום". כאן מגלה מיקויאן, כי סטאלין הסתמך... „על ביסמארק ומומחים אחרים, שעל פי ניתוח היסטורי הגיעו למסקנה, כי לגרמנים אסור להלחם בשתי חזיתות". סטאלין לא הביא כנראה בחשבון, כי ביסמארק התייחס לימים שבהם לא היו מטוסים ולא שריון, והיה קשה להעביר את חיל הפרשים מרחק של מאות או אלפי קילומטרים מחזית לחזית.

סטאלין התעקש „לא להתגרות" בנאצים מתוך עיוורון מוחלט. מיקויאן מספר, כי יומיים לפני המלחמה קיבל בשעות הערב שיחה טלפונית דחופה ממנהל הנמל בריגה, שסיפר לו בנימת חרדה: „החבר מיקויאן, בנמל שלנו עוגנות 25 אוניות גרמניות חלקן בתהליך פריקה, וחלקן בתהליך הטענה. לפתע נודע, כי הגרמנים רוצים להוציא מייד את האוניות מן הנמל בטרם סיום המלאכה. האם עלי לעצור אותן או לשחררן?" מיקויאן פנה, כמובן, מיד לסטאלין וטען בפניו, כי תמונה זו מחזקת את הרושם שאלה הן ההכנות האחרונות למלחמה. אבל סטאלין בשלו: „סטאלין אמר שאם נעצור את האוניות ישמש הדבר תירוץ להיטלר לפתוח במלחמה. לכן, אין לעצור את האוניות".

בשבת, 21 ביוני 1941 - מספר מיקויאן - (וכידוע, למחרת בבוקר פלשו הנאצים לברית־המועצות) התכנסנו כמה חברי הפוליט־ביורו בשעות הערב המאוחרות בלשכתו של סטאלין בקרמלין. סטאלין המשיך לטעון, כי היטלר לא יפתח בעתיד הקרוב במלחמה נגד בריה"מ. בינתיים הגיעו לפגישה ראשי הצבא, טימושנקו, ז'וקוב וולוטין וסיפרו, כי סמל גרמני שערק מצבאו סיפר זה עתה, כי הצבאות הגרמניים ערוכים להתקפה ולמחרת בבוקר יעברו את הגבול הסובייטי. סטאלין כדרכו היה ספקן: „שמא הגרמנים שלחו את העריק בכוונה כדי לגרום לפרובוקאציה מצידנו..." הצמרת עזבה את לשכתו של סטאלין בשלוש לפנות בוקר. כעבור שעה באה הידיעה על המלחמה.

מיקויאן אינו מגלה, שסטאלין „נשבר" - דבר שהוא סביר נוכח הכשלון הטוטאלי של „התחזיות" שלו. אך רמז לכך אפשר למצוא בהתנהגותו של סטאלין בשעות הראשונות של המלחמה. בהתייעצות דחופה של הצמרת המפלגתית והצבאית הוצע להודיע מיד ברדיו על המלחמה, ושסטאלין יישא נאום לאומה. סטאלין סירב ודרש ממולוטוב לקבל על עצמו את המשימה הזאת. לא הועילו דברי השכנוע כי בשעה כזאת העם ירצה לשמוע את סטאלין. הדיקטאטור פחד כנראה לדבר אל העם.

עוברים ימים והמנהיג הסובייטי עדיין אינו תופס רצינות המצב. הידיעות מן החזית המערבית היו מועטות ואז, ביוני, שבוע אחרי פרוץ המלחמה, „סטאלין המודאג מן המצב מציע למקורביו לגשת עמו למיניסטריון ההגנה, כדי לשמוע מה מתרחש. היו שם מיטב הגנראלים הסובייטים וביניהם ז'וקוב וטימושנקו. התפתחה שיחה חריפה מאד" - מספר מיקויאן - רק כעת הבין סטאלין עד כמה שגויות היו ההערכות לגבי אפשרות המלחמה. מועדה ותוצאותיה.

כל אותם הימים לא ישב סטאלין במוסקבה. זאת בניגוד לאמונה המקובלת בקרב העם כאילו „באטיושקה סטאלין" נטל לידיו מן הרגע הראשון את ניהול המלחמה. הוא הסתגר בדאצ'ה הכפרית שלו, כ־30 ק"מ ממוסקבה. חבריו בצמרת מתייעצים מה לעשות ולבסוף מחליטים לנסוע אל סטאלין, ולהציע הקמת ועד ההגנה הממלכתי, שסטאלין יעמוד בראשו. על פי תיאורו של מיקויאן אפשר להבין, כי סטאלין שקע בדכאון, ואולי בתחושה של אחריות למחדל נורא. „מצאנו את סטאלין יושב בחדר קטן ומתבונן בנו במבט של שאלה: „עם מה אתם באים?". אפשר היה לחוש שהוא מלא חרדה ואפילו ניסה לשמור על שלוותו. כאשר מולוטוב הציע לו לעמוד בראש המאמץ ההגנתי, הביט בנו בתמיהה ולאחר הרהור השיב: „בסדר".

מיקויאן מנסה, כמובן, לשפץ ככל האפשר, את דיוקנו של סטאלין באותם הימים. אך גם כך יוצא, כי סטאלין האגדתי היה למעשה איש שבור שנזקק לתמיכת מקורביו, כדי „לשוב לעניינים" ואלה בערו מאד בחזיתות.

אכן, סטאלין היה „אבי הקונצפציה" שגרמניה לא תתקוף את בריה"מ. קונצפציות מסוג זה אירעו לא פעם בהיסטוריה.

שלך בידידות
מארק גפן

קברניטי הקלוז־אפ בזירת האיגרוף

מאת ח"כ שבח וייס

אני מכהן בכנסת כ־11 שנים. במשך אותה עת נעדרתי מישיבותיה רק ימים אחדים בהם שהיתי יחד עם ח"כים אחרים בפרלמנט האירופי או מועצת אירופה, כנציגי הכנסת. לפיכך, אין אני פסול לעדות אישית. על סמך ניסיון אישי אינטנסיבי, רצוף ורב ערנות, יכול אני לקבוע, כי האסימטריה בין הנעשה בכנסת לבין השתקפות מעשיה על המסך הלאומי, ובכל כלי התקשורת היא בבחינת חיזיון קבע.

מה הפלא, שאחרי שטיפת־מוח (ועין) שכזאת, רצופה ועקבית, מצטיירת הכנסת כזירה אלימה, רועשת, קירקסית ומתפרעת. לאחרונה פורסם באחד מכתבי־העת סקר דעת־קהל הקובע כי רק שני אחוזים מן הישראלים מרוצים מן הכנסת. כל אימת שאני פוגש קהל אספות או נקלע לשיח־רעים, הדיון נקלע לאווירה של הכפשת הכנסת. בית הנבחרים הפך למשל ולשנינה בעיני הציבור. מורי ישראל גוערים בכיתה רועשת בקריאה: „כאן לא כנסת". פרופסורים בירושלים של מעלה וסתם „עמך" מלגלגים על גבעת־רם ומתארים אותה כמוקד של אלימות, חוסר דרך־ארץ ולבנטיניות. הסטריאוטיפ הוא, כידוע, כוללני ואיש מן הח"כים אינו נמלט מזה. אות קין הודבק למצחו של הבית, האמור להפעיל ולסמל את שיטתנו הדמוקרטית.

הנטייה הזאת להציג את הכנסת „במערומיה", לבודד כל קטע פעלולי, כל מיבוך, כל גידוף וכל זיהום לשון, הפכה למרכיב העיקרי של האקולוגיה בה פועל בית־הנבחרים. חברי הכנסת, אשר מעמדם הציבורי והמפלגתי ניגזר, בדרך־כלל, ממידת חשיפתם לציבור, חשיפה הנקנית בעיקר על־ידי ההופעה בטלוויזיה, למדו היטב אקולוגיה זו והם עושים בה שימוש וירטואוזי. לפיכך, כאשר נדלקים זרקורי המצלמות באולם המליאה, מתחשמלת גם האווירה. ח"כים הנוהגים לבסס את טעוניהם על בסיס ארגומנטטיבי, מנומק וסדור, עוברים חיש מהר לסיגנון סלקטיבי. התוכן הופך לכותרת והכותרת לכותרת ראשית. הערת אגב מתגלגלת לצריחה. האולם הופך לזירה, הזירה מתגלגלת חיש מהר לזירת איגרוף. בוקה ומבוקה ומבולקה משתלטת על הכל.

בתקופה בה אני מכהן בכנסת, אני נוהג לרשום יומן מפורט. זה חלק מן „הדפורמציה המקצועית שלי" כמי שבא מן האוניברסיטה וחוקר את הפוליטיקה הישראלית המעשית. ביומני רשמתי 103 מקרים של ביום תקריות פרלמנטריות לצרכי חדירה לעדשה הארמית. בחלקן בוימו במשותף בין איזה ח"כ רב־תושייה לבין כתב צמא „הפנינג". הנה כי כן, התקשורת לא רק שאינה מדווחת דיווח הוגן אלא אף יוצרת חדשות. לפיכך, הטענה השגרתית כאילו אין לתקשורת יד ורגל באירועים, אלא תפקיד צנוע של משקיף־מקליט־מצלם של שטף האירועים — היא טענת סרק. על־ידי עצם ההתמקדות בפעלול, בפלקט, בכותרת, בחריג, בטווסי, בחצוצרה, ועל־ידי ההתעלמות מן המינורי, היא יוצרת ומאיצה מגמות של חריגות, של הקצנה ושיסוע ומעלה את לחץ הדם של המערכת הפוליטית כולה.

לא פעם עלה בדעתי להתחלק עם קוראי באותה חוויית הקרב על החשיפה, אך נמנעתי מלעשות כן בשל החשש שכך ייפגע האגף הפוליטי שלי. אני, כידוע, נמנה עם השמאל ועמדותי המדיניות נוטות לכיוון היוני. סבור הייתי כי המירדף אחרי החריג, מצד קברניטי הקלוז־אפ, מועיל לאגף שלי, לעמיתי היונים. מאוד הייתי מרוצה מכך שדעות מיעוט זוכות להבלטה החורגת מכל סימטריה אריטמטית. אח אני למחאה, וביקשתי שלא לעמוד בדרכם של מדווחים פרלמנטריים המגבירים קולות חשוכים אלה. גם עתה, אני מאמין כי המחאות של היום הן הפרוגרמות של מחר, והרי אלה פרוגרמות שלי. אך הניסיון מלמדני, כי התאווה הזאת, להתרכז אך ורק בחצוצרה ובתוף, מורידה ביגון שאולה את כל שיטתנו הפרלמנטרית. וכך, בלי משים, מכשירים את השטח לבונפרטיזם וזה, כידוע, יעשה סדר ויסתום את כל הפיות וידכא ביד חזקה ובזרוע נטויה את כל המחאות, ואת המוחאים ישים מאחורי סורג ובריח.

זאת גם זאת. אין עקיבות בהבלטת השמאל. שכן, אם וכאשר הנטייה היא לערוך „הפנינג", או־אז יש לימין הישן והחדש „הפנינגיסטים" למכביר. יתר־על־כן, הרי המדווחים חייבים להציג „איזון". או־אז הם מאזנים את היונים ואת השמאל, בקצה השני.

יתרה מזאת, קיימת גם זהירות מקצועית. המדווחים נרתעים מלשקף הופעות שמחוץ לתחום הקונסנזוס. בולטת ההתעלמות מסיעת חד"ש. סיעת חד"ש מונה ארבעה חברים, מהם שלושה פרלמנטרים מובהקים: טופיק טובי, מאיר וילנר וצ'רלי ביטון. מצ'רלי ביטון קשה להתעלם, שכן הוא משתתף קבוע בכל אירוע רועש וקשה להוציאו מן התמונה. אך שני חבריו הם נואמים מצוינים, חריגים ללא ספק ומפירי שלוות הקונסנזוס. הם אבירי המליאה בהשתתפות פסיבית ואקטיבית. ביומה השלישי של מלחמת לבנון היו הם שהציעו הצעת אי־אמון בממשלה ואילו עשרה ח"כים מן המערך (ובתוכם איש „שינוי" אחד) נמנעו מהצבעה. אלא, שכנראה, אין אנשי חד"ש „נחמדים", ולפיכך אינם זוכים לכסוי סימטרי — לא לחריגותם, לא לתרומתם הפרלמנטרית ולא לאומץ־לבם.

כאשר אני משווה את הכיסוי שניתן לסיעת חד"ש בת ארבעת הח"כים, לבין זה הניתן לסיעת ר"צ בת ארבעת הח"כים, אני מוצא על־פי רשימותי כי היחס הוא 9:1 לטובת ר"צ. לפיכך, הטענה האומרת כי התקשורת אכן מדווחת תוך ברירת המעניין, האמיץ והלוחם, מן התבן של שגרת יום וריטואל פרלמנטרי לאה ובלתי־מלבב — טענה זו נמצאת כטענת סרק. הדמוקרטיה הישראלית מצאה מקום גם לכל הקומוניסטית. לא־כן העדשה הלאומית. שותחתני עם חברים אחרים משלי ומנגד שגם הם, בכנסות בהן כיהנו, סבלו, בחלקם, מיחס סלקטיבי שכזה. לוחם צית כאורי אבנרי, היה נשאר, אולי, באלמוניות אלמלא היה גם בעליו ועורכו של עיתון.

מן הראוי להעיר, כי גיבורי העדשה והכותרת אכן מגויסים מקהל הקונסנזוס לקצותיו. באותה מידה שאורי אבנרי היה בר רב בבחינת מוחרם, קרה דבר דומה ליוסי שריד במלחמת לבנון. כל עוד היה שקוע הכ' באופוריה (והטלוויזיה אף היא) צומצם מאד מספר הופעותיו כאשר קולו האנטי־מלחמתי היה קול קורא במדבר. היתה שקועה העדשה והכותרת הראשית בפטה־מורגנה. ואגודה בעקיבות אי־אפשר להאשימה. הערה זו חשובה, שכן כל אימת שאותה מהרוב ומעיר לעמיתים בתקשורת הערה בנוגע לנטייה לחריג הרועם, הם נשענים על הטענה כי האמיץ ראוי להבלטה. ראוי גם ראוי, ללא ספק אך אין לה האומץ להציג את האמיץ החריג בתקופה של חגיגות קונסנזוס.

כל מי שבא לתחום רגיש ומורכב זה של תקשורת המונים, אינו יכול להימלט מהנימה ההשוואה. אכן, אין קושי להוכיח כי העיתונות היומית, בחלקה, וגם הרדיו, נותנים כיסוי הולם לרוב גוני הקשת הפוליטית והצבעים האנושיים של המערכת הפוליטית. עם העובדה שעשרות סופרים, פובליציסטים עורכי מדורים וכתבים מעורבים במש יוצרת את המגוונות. אך בטלוויזיה הישראלית יש רק עדשה אחת ועל עדשה ממונה, בדרך־כלל, איש אחד, אולי שנים, שלושה. הרכב אחריות שכזה הוא אוליגרכי הירכי ולכן גם מועד למעידות. מה גם שלמידיה זו השפעה רבה במיוחד. אם כל יתרחב שם הדיווח, כפי שאכן נחוץ, תהפוך הכנסת על מאה ועשרים חבריה למלאי של סטטיסטים ובמאי אחד, שהוא גם המנהל האמנותי וראש ועדת הרפרטואר, והמקרה רבים גם המחזאי, עושה בהם כבתוך שלו: מדומם ומשפיל, מבליט ומעלים, שם במשקף ודוחה לקרן זווית, מיפה ומכעיר, מגחך.

(סוף בעמוד 10)

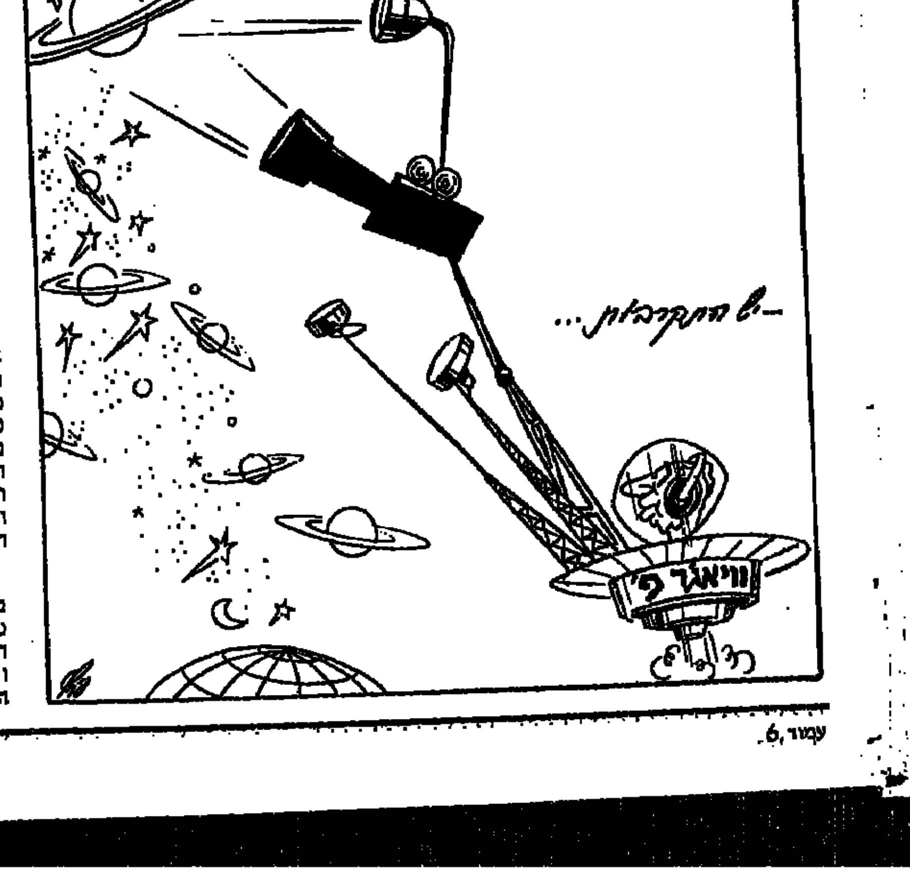

27.1.86

קרובים־רחוקים

חוסיין מימין, מידבר משמאל

יאסר ערפאת במצב מסובך: קשה להגיד „כן" ל־242 ול־338. אבל קשה עוד יותר ללכת למידבר ציה פוליטי. הניחוש: ראש אש"ף יגיד „כן" לדרישת חוסיין, אך עם תנאי

בעצם כתיבת שורות אלה, נמצא מנהיג אש"ף יאסר ערפאת בעמאן, כדי לתת למלך חוסיין את תשובתו ביחס לתביעה הירדנית להכרת אש"ף בהחלטת האו"ם 242 ו־338. רוב הפרשנים מעריכים, כי תשובתו של המנהיג הפלשתיני תהיה שלילית.

למי ששכח, יש להזכיר כי ערפאת נפגש עם המלך זמן קצר לאחר הטרגדיה של האוניה האיטלקית „אקילה לאורו". אותה פרשיה הקדיחה את התבשיל מבחינת אש"ף, ומיטב ידידי הארגון בעולם הערבי חשו כי המאבק הפלשתיני המזוין גרם בפעולה זו יותר נזק מאשר תועלת. יאסר ערפאת הגיע אז לעמאן, בירת ירדן, וקיים עם המלך הירדני פגישה מאוד לא סימפאטית בעבורו. חוסיין, היודע היטב להיות נמרץ ופסקני כשהוא רוצה, הציב בפני המנהיג הפלשתיני שתי אפשרויות: האחת - לקבל עליו את החלטות 242 ו־338 של האו"ם ובכך לקבל את חסות מצרים וירדן, והשניה - להמשיך באופנסיבה הבינלאומית על מטרות ישראליות בישראל ובאירופה ואז לצאת למדבר ציה פוליטי, בלי החסות ההכרחית של מצרים וירדן.

ההכרעה שהוצבה בפני המנהיג הפלשתיני לא היתה פשוטה. כאילו כדי להקשות עליו את ההחלטה, נפגש זמן לא רב אחרי־כך עם נשיא מצרים, חוסני מובארק, והתחייב על מה שכונה אחרי־כך „הסכם קהיר", פועל־יוצא של התקפת אש"ף על הספינה האיטלקית: הארגון, בראשותו של ערפאת, התחייב להפסיק את פעילות הטרור בחו"ל. עד כה עמד המנהיג הפלשתיני בהסכם וכיבדו ככתבו וכלשונו.

אולם בפני ערפאת עדיין עומדת הדילמה העיקרית: התייחסות לתביעתו של המלך הירדני להכיר בהחלטה 242 ו־338. מוסדות אש"ף התכנסו בבגדד פעמיים אחרות, כדי להחליט בנושא כה מרכזי בעבור הארגון. בפגישה הראשונה, שהתקיימה לקראת סוף השנה בבגדד, נראה היה כי הרוב מתנגד בכל תוקף להכרה של הארגון בהחלטות האו"ם. הגורמים הקיצוניים, יחסית — פארוק קדומי ואבו־איאד — טענו כי בהסכם חוסיין־ערפאת, הדן, בין השאר, בהכרה בכל החלטות האו"ם, גלומה גם הכרה בהסכם 242 ו־338. ואין כל צורך לחזור ולהכיר בכך. אפילו המלך חוסיין רוצה. האידיאולוג של הארגון, ח'אלד אל־חסן, אשר רק באחרונה פירסם ספר מאלף ובו הוא מסביר את הצורך של הארגון בפרגמאטיות, כלל לא הגיע לכינוס בבגדד. הוא הותיר את הזירה ליאסר ערפאת, אשר רצה ללכת לקראת חוסיין, אך לו לא היה הכוח לעמוד מול חבריו. וכך הסתיים אותו מפגש של אש"ף בבגדד — מפגש אשר אמור היה להיות היסטורי — בחוסר החלטה.

שליחים ירדניים הגיעו בינתיים למנהיג הפלשתיני והסבירו לו בלשון שאינה משתמעת לשתי פנים, כי המלך חוסיין ממתין לתשובה. יש להבין, כי להשהיית ההחלטה של המנהיג הפלשתיני היתה השפעה שלילית על מערכת היחסים בין מדינות כמו מצרים וירדן לישראל, ואת פגישת חוסיין־אסד יש לראות גם בהקשר זה.

בשלב זה, ולאחר שעדיין לא התגבשה החלטה במחנה הפלשתיני, החליט המנהיג הפלשתיני לשלוף את הנשק הדיפלומטי המסורתי: „המחלה הדיפלומטית". ערפאת — כך אומרים — לקה בשפעת לא קשה במיוחד, אך המצב הפוליטי אילץ אותו להפוך את המחלה לאנושה. אז גם נפוצו שמועות מנוחכות בעולם על „מחלת ערפאת", ומומחים־לדבר אף ידעו לקבוע „דיאגנוזה מדויקת". כאילו ערפאת לקה באיידס. כך או אחרת, לאחר הפגישה בין הנשיא אסד למלך חוסיין, קם המנהיג הפלשתיני באורח פלא ממיטת חוליו, וחזר לתפקד כבריא לכל דבר.

עתה, לאחר אין־סוף דחיות, מחלות וכיוצא באלה, לא היתה לערפאת ברירה אלא להתייצב בפני המלך הירדני ולאמר לו לאן מועדות פניו. לפני הפגישה המכרעת התכנסו בבגדד שוב מוסדות אש"ף כדי לנסות לגבש פעם נוספת את הדברים שיציג המנהיג הפלשתיני למלך חוסיין. ספק אם מישהו יודע את אשר הוחלט בבגדד. פרשנים שונים הזדרזו לאמר כי המנהיג הפלשתיני לא יקבל את החלטות האו"ם המפורסמות.

כאמור, בעת כתיבת שורות אלה, נמצא המנהיג הפלשתיני בעמאן ומוסר למלך ירדן את החלטות הארגון. אתקשה להאמין כי ערפאת יסגור את הדלת בפני המלך חוסיין. החלטה שלילית כזו משמעותה יציאה של ערפאת למדבר ציה פוליטי. אנשי הממשל הצבאי בגדה המערבית טוענים זה מכבר, כי תושבי הגדה מחכים לתשובתו של ערפאת לא פחות מהמלך עצמו. לדבריהם, קצה נפשם של תושבי השטחים בחוסר היכולת של המנהיג הפלשתיני להחליט. ולא מן הנמנע כי באין דרך אחרת, ינסו ליזום את הנעת התהליך הפוליטי. מכיוון שיאסר ערפאת הוא מנהיג משופשף וותיק מכדי להיזרק בערוב ימיו למדבר פוליטי, יש להניח כי ייאות לקבל את החלטות האו"ם. אולם בהתניה כי קבלתו תהיה בעבורו כרטיס להשתתפות ארגון השחרור שלו בוועידה בינלאומית.

יאסר ערפאת

חוסיין המלך
פסקני, כשהוא רוצה

● גם סעודיה גילתה את האיידס

בחודש שעבר התקיים בעיר מדינה שבסעודיה סימפוזיון בנושא האיידס. הסימפוזיון התקיים ביוזמתו של בית־חולים פרטי. ראש המחלקה למחלות אלרגיות בבית החולים אמר, כי היתה היענות רבה מצד האזרחים למרות שאין האיידס נפוץ בסעודיה כמו שהוא נפוץ במדינות המערב. אחד הרופאים אשר יזמו את הכנס אף פירסם באחרונה ספר בשם „כל מה שרצית לדעת על האיידס".

בסימפוזיון בסעודיה התקבלו ההמלצות הבאות: לעורר תרומות דם תוך הדגשה שהיגיינה אישית ורוחנית מהווים אמצעים אפקטיביים להילחם במחלה. לעורר מודעות בקרב הצעירים ולהביא לידיעתם שמשקאות אלכוהוליים מסייעים אף הם להתפרצות המחלה. לעורר את מנגנון ההסברה, ובפרט את העיתונות, לבדוק בדייקנות לפני כל פירסום בנושא רפואי כדי להימנע מהטעיית הציבור.

● משחקים מסוכנים נוסח כווית

העיתון הכוויתי אל אנבא מיתלונן על חדירת „תעמולה ציונית" לכווית ברמות... משחקי ילדים.

העיתון מביא צילום של משחק ילדים שהדר לשוקי המדינה, ברצית מנוקדור. העיתון כותב כי זו דרך קלה להשרשת העקרונות הציוניים בשביל „ילדינו, אנשי העתיד". עד אשר תיחלש בנפשם בעיית שחרור האדמה הקדושה מידי האויב הציוני.

ההתרברבות מדברת בעד עצמה

בידיעה „בלעדית" מניקוסיה, מספר העיתון העיראקי „אל ת'ורה" לקוראיו את מה שהוא יודע על שירותי המודיעין הישראליים. מנגנון המודיעין הישראלי בנוי - על־פי העיתון העיראקי משלושה גופים: „המוסד", המעסיק מ־1500 עד 2000 גברים ונשים, מתוכם 500 בעלי דרגות קצונה. „המוסד" אחראי על איסוף מידע בחו"ל. הגוף השני הוא השב"כ. המעסיק 2000 איש והגוף השלישי הוא המודיעין הצבאי המונה 7000 איש. מתוכם 500 קצינים.

„מוסד" - כותב „אל ת'ורה" - מאורגן על בסיס אזורי ומקצועי כאחד. הוא עוסק באיסוף מידע שמחוץ לגבולות ישראל. למעט איסוף מידע על יעדים צבאיים שאינם רחוקים מהגבול. משימה זו מוטלת על המודיעין הצבאי. האויב מתבסס על ידיעה של פעולות הערבים, כיוון שהשרידות הישות הציונית תלויה במודיעין. בן־גוריון - אליבא דכותבי המאמר - הצטיין בהבנתו בענייני מודיעין וידע, והיה צרכן גדול של ידע מודיעיני. אך הוא העדיף להסתמך בסופו של דבר על הבנתו ולא על הערכות מודיעיניות. אותם דברים נכונים גם לגבי משה דיין ויצחק רבין. מדינאים כמו גולדה מאיר, לוי אשכול ושמעון פרס מוכנים לקבל דו"חות מודיעין. מנחם בגין היה מלא פליאה ותדהמה על מעללי המודיעין ואמר פעם לראש אמ"ן כי הוא אינו מעוניין בהערכות צבאיות אלא בעובדות בלבד.

„טיים" האמריקני - מספר עוד העיתון העיראקי - משבץ את „המוסד" בין ארבע סוכנויות הביון הטובות בעולם. אכן, מוסיף העיתון העיראקי, המוסד השיג ניצחונות רבים, אך אין פירוש הדבר כי הוא „סופרמן" בלתי־מנוצח. הגוף הביטחוני של הפת"ח הצליח לפצח את שורות המודיעין הציוני. ובכתי הכלא הישראלים יושבים אנשים שהואשמו בשיתוף פעולה עם הפת"ח. לאחר שנעצר הציוני הראשון באשמת שיתוף פעולה עם הפת"ח החליט „המוסד" להעמיק את החשאיות והקים ב־1972 קבוצות חיסול. שהוכוונו במישרין על־ידי ראש הממשלה וראש „המוסד".

העיתון מצטט את דבריו של מפקד כוח 17, אבו טייב: „נוסף על המאבק הצבאי, קיימים מאבקים בלתי־פוסקים בין המהפכה הפלשתינית לאויב הציוני. מחד, זוהי רכישת נשק מתוחכם, ומאידך זו המלחמה החשאית. התברר לנו, כי „המוסד" אינו בלתי־ניתן לבליעה ואנו ביצענו עשרות פעולות בלי ששירותי המודיעין של האויב הצליחו לפגוע בנו".

לעתים די בהצהרה מלאת ביטחון כמו זו, כדי ללמוד על בעליה. יש פעולות, שהן בכל־זאת, הצליחו לעשות...

חוסני מובארק — „העיתונות חופשית כפי שלא היתה מעודה"

חלומות בקהיר

בשבועון המצרי „אל מצוור" הובא באחרונה תסריט דמיוני על מאורעות שיתרחשו, כפי שכותב העיתון: „אם ירצה השם", בשנת 2186.

וכך רואה השבועון אותה שנה: „ישראל פונה אל האו"ם. בדרישה לקבל החלטה בדבר התוקפנות הערבית נגד האדמות הישראליות. ישראל מבקשת מהאו"ם ללחוץ על הערבים להסיג את צבאותיהם מלוד רמלה הכינרת ועכו ולשוב אל קווי הפסקת האש, תוך כיבוד העיקרון של אי־סיפוח אדמות בכוח. המלחמה נפסקת רק כאשר צבאות ערב נמצאים במרחק 15 ק"מ בלבד מתל־אביב. כלי התקשורת הישראליים מפרסמים תמונות של ערים ישראליות הרוסות, מפעלי תע"ש הרוסים, והתקפה ערבית על הכור הגרעיני בדימונה.

מוכרז קץ המשטר הישראלי. המיפקדה הערבית מכריזה על כניסת הצבא הערבי לתל־אביב ומוחלט לקרוא בשם פלשתין לכל השטח המשתרע מרפיח עד צור. הממשלה הערבית מכריזה שהיהודים הם אזרחים במדינת הערבים־רבתי.

● „איפול הסברתי בכלי־התקשורת"

כינוס מועצת העם המצרית החודש, הביא עמו שר ההסברה, צפוות שריף, לשאילתא מטעם איש האופוזיציה, פואד סרג אידין. טען, כי אין שוויון הזדמנויות בכלי התקשורת בין מפלגות האופוזיציה למפלגת השלטון, והתלונן כי דברי צירי האופוזיציה בטלוויזיה בכלי־התקשורת. הוא הוסיף כי קיים איפול הסברתי עד כי גם במקרים של הפגנות והתנגשויות אין מפרסמים דבר.

שר ההסברה המצרי לא התרשם מההתקפה של איש האופוזיציה, ואמר בתשובתו, כי העיתונות בתקופתו של הנשיא מובארק חופשית כפי שלא היתה מעודה וכי על מצרים לשמור על המצב. חוק התאחדות הטלוויזיה מחייב מתן הזדמנות לכל המפלגות. כל מפלגה רשאית לנצל את זכותה לפקח על התהליך הדמוקרטי. בעקבות תשובתו הלא־מספקת של השר המצרי, נמשכו התקפות נציגי האופוזיציה. אשר האשימו את השר כי אינו דובר אמת.

הסערה גברה כאשר יו"ר ועדת ההסברה אמר שכל עיתוני האופוזיציה המצריים מנוצלים על־ידי יריבי מצרים. כגון העיתונים כי שירותי הביטחון המצריים אינם יכולים להגן על התעופה המצרית. למרות הרוחות, המשיך יו"ר ועדת ההסברה את דבריו ואמר כי אסור לאופוזיציה לתת ליריבי מצרים נשק להשתמש בו נגדה.

27.1.86

רשות הקורא

להתחיל לזוז

האם מפ"ם היה וקיימת, או שהיא עוסקת רק בבעיות פרסונאליות מאז פרישה מהמערך? בימים אלה, כשהאבטלה גואה — ואלפי מחוסרי עבודה — ומדיניות הממשלה היא לצמצם תקציבים, אשר התוצאה הישירה שלה היא פיטורי עובדים: כאשר במפעלי ייצור לתפארת כ„סולתם", „מספנות ישראל", „סולל־בונה" ועוד צפויים פיטורי עובדים במאות, וכאשר במצב כזה הממשלה מדברת על „צמיחה". אני שואל — צמיחה של מה?

ושוב נשאלת השאלה לאן יילכו החיילים המשוחררים ומה עתידם, וצריך להזכיר את פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שקבעה כי משפחה ממוצעת צריכה לקיום שוטף מיליון שקל (ישן), כמה שכירים מגיעים לזה?

במצב כזה מפ"ם שותקת. עד מתי? על מפ"ם, יחד עם ההסתדרות, לפעול בעוד מועד ובטרם פורענות, ולהתחיל לזוז.

אורי שדה, חיפה

„כופר" גיוס

חוש הומור בריא איננו בין המאפיינים של חברי בית־המחוקקים שלנו. באחרונה אנו עדים להופעה מורה בניקצת — קורטוב של רצינות מהול בצחוק. כל אימת שעולה אל הדוכן חה"כ מאיר כהן־אבידוב, לשאת נאום חוצב להבות או להגיש הצעה פרטית לסדר היום, אולם המליאה מתפקע מרעמי צחוק ושמחה לאיד. בראשית דרכו עוד לקחו את האיש ברצינות, ואפילו הצמידו לו את הכינוי „הבריטי". בינתיים ירד עניין זה. והוהר הציבורי שעורר, ואת מקומו תפסה הצעת חוק של כהן־אבידוב להרבות בפרייה ורבייה ולהעניק לנשים שיקרבו ואת הטבות מהגבוה שונות. גם כאן, עוד בטרם עיכל הציבור את העוקץ שבטעמה של בדיחה תפלה זו, בא הח"כ המכובד ובפיו הצעה חדשה. „כופר" הוא קורא לה. בהתכוונו לתשלום חצי משכר המינימום של המשכורת החודשית בו הוא רוצה לחייב את אלה שאינם משרתים בצה"ל ואינם פטורים מסיבות בריאותיות. לדבריו, יהיה זה פיצוי לאלה מהמתגייסים המפסידים בגלל חובת השירות הלאומי לימודים או מקום עבודה וצבירת רווחים.

לגבי ההצעה האחרונה יש לי לחה"כ אבידוב רעיון טוב, שאני סמוך ובטוח שיוכיח את עצמו. בתחילה מכובדו, ארוני, פנה לשדולה הדתית בכנסת, לאלה שטובת הציבור הדתי והחרדי תמיד לנגד עיניהם, וחייב אותם, גברים ונשים, בחובה הראשונה במעלה, או להילופין בכל שירות לאומי אחר. מובטחני שבכך תהסוף לא מעט כסף לקופת האוצר, והחשוב מכל — תיצור בסיס לשוויון בין כל חלקי העם, כפי שאתה בעצמך מבקש ברקע ובבניינים שהדריכו אותך בהגשת הצעה זו.

אבי גרין, תל־אביב

סיוע הניצולים למציליהם

ברצוני להתייחס אל הדברים שפורסמו ב„על המשמר" בעניין חסידי אומות העולם החיים בישראל. יש לשבח את ההתעוררות שחלה בנושא וטוב שמוסדות ממלכתיים נחלצו להושיט להם עזרה מכובדת.

עם זאת ברצוני להפנות את תשומת הלב לעובדה, כי ניצולים לא מעטים מושיטים, במשך עשרות שנים, סיוע חומרי והכרתי למציליהם. אפילו אלה מבניהם החיים במצוקה מתחלקים במעט שיש להם עם האנשים שהם חבים להם את חייהם. מוכרים לי מקרים שהמצילים, חסידי אומות העולם, אף השתלבו בחיי משפחותיהם.

מכאן, שאין להטיח אשמה בכל הניצולים.

בנימין אנוליק, לוחמי הגיטאות

יבוא תרופות — מותרות?

במישור „מבט" נמסר, כי לקופת־חולים הכללית יש מחסור בתרופות. היא תובעת מהאוצר שיעניק לה שבעה מיליון דולר כדי לפדות מהמכס את התרופות. התרופות חשובות לחולים רבים, ואם לא יקבלו אותן זה מסכן את חייהם.

המצב הזה הוא ממש אבסורדי. מצד אחד המכס דורש כסף עבור התרופות, ומצד שני האוצר צריך לתת כסף לקופת־חולים כדי שהיא תשלם מכס. נשאלת השאלה, האם כספי־מכס לא מגיעים לאוצר? מדוע צריך „בוכהלטריה" כפולה? יתירה מזו, מדוע יש לשלם מכס על תרופות? האם הם דברי־ייבוא יוקרתיים כמו וידאו, מכוניות, טלוויזיות ועוד מוצרי מותרות כאלה? האם גם על ציוד צבאי שמשרד הבטחון מייבא צריך לשלם מכס?

חיים חצורי, איילת השחר

המכתבים מתפרסמים לאחר עריכה לשונית וקיצורים. בשל חוסר מקום, קוראים הפונים למדור מתבקשים לכתוב בקצרה בנושא אחד בלבד וברווחים כפולים בין השורות.
המערכת

חיפה, חיפה!

מאת יואב אביב

את הסרט הזה כבר ראינו

ורטמן, קיים מה שהבטחת

מי שמכיר את הדינאמיקה שמאחורי הקלעים במאבקם של עובדי מספנות ישראל, יודע כי הוא למאבקם של פועלי „אתא". מי שמכיר את הדינאמיקה יאמר: „את הסרט הזה כבר ראיתי". אותן דמויות משחקות באותם תפקידים מרכזיים. רק דמות אחת התחלפה. סיני גרוב, היושב מובטל בביתו עם מחלת לב. לבימה עלה דוד גולדמן. התסריט מוכר ובלתי־חביב.

המספנה דנו בפרוייקטים של ספינות טילים. אמרו חברי הוועדים לחייקה גרוסמן: „בהסתדרות הבטיחו לנו לתמוך בכל צעד שנרצה לעשות, בתנאי שיהיה הגיוני". הגיונם אמר להם כי ביום ראשון (אתמול) יש להוציא את כל פועלי המספנה והמובטלים באיזור חיפה לרחובות. „בזמן המקביל להפגנה תושבת כל מלאכה במפעלי התעשיה באיזור חיפה בתיאום עם ההסתדרות". הרי מה יותר הגיוני ממחאתם של עובדי תעשיה בזמן כזה, חשבו אנשי המספנה, ובנשק קונבנציונאלי —

חייקה גרוסמן ושמואל בירן. — „אל תתנו להוליך אתכם שולל" (צילום: ויקי כהן)

שביתה. אך מסתבר שהגיון הוא עניין נזיל. ביום שישי בבוקר, עת יצאו ראשוני העיתונים לאור, צלצל הטלפון בביתי. מעברו השני של הקו היה דובר מועצת פועלי חיפה, משה גוטר. „מי אמר לך שהתעשיה תושבת, מי אמר לך בכלל שאנחנו תומכים בהפגנה? מה פתאום. אנחנו לא תומכים. העובדים הוליכו אתכם העיתונאים שולל", אמר דובר מועצת הפועלים.

מס־שפתיים

פועלי המספנה החליטו במפתיע לקיים הלוויה למספנה עוד באותו יום. משה ורטמן מיהר לקפוץ על עגלת הפירסום שזימנו לו פועלי המספנה, ללא תמיכתם וללא הסכמתם הוא הגיע לגן הזיכרון, שם נערך טקס ה„קבורה", לשאת את דבריו. הרי הוא מושיעם של הפועלים: נאומו „חוצב הלהבות" של ורטמן והאצבע המאשימה שהיפנה כלפי קורפו ומודעי היו אותו מס־שפתיים אליו התכוונה חייקה גרוסמן. ורטמן הופסק במהלך דבריו פעמים רבות. „ורטמן, קודם תקיים מה שהבטחת!". „ורטמן, לך הביתה!". „ורטמן, אל תעשה לנו מה שעשית ל„אתא"". רק בלחץ חברי הוועד סיים את דבריו. עכשיו ודאי נקבל למדור המכתבים מכתב נוסף מדוברו של ורטמן, משה גוטר: „ורטמן לא הושתק".

עמדנו שם, קבוצת עיתונאים בוגרי „אתא", שמענו, השווינו ולא הצלחנו להעלות חיוך על דל שפתינו. אחד מכתבי הרדיו התנדב להשמיע לנו את הקלטות דברי ורטמן ב„מאבק" „אתא". „לא תאמינו, אבל זה מילה במילה מה שהוא אמר שם. אותן הבטחות, אותו נאום", אמר.

הטלוויזיה הישראלית לא סיקרה את ההפגנה. תחנות הטלוויזיה הזרות גילו עניין במתרחש. באו לצלם ושיגרו את הסרטים הרחק הרחק, לכל קצווי תבל. הם יראו לעולם כולו את פרצופה הסוציאליסטי האמיתי של

(סוף בעמוד 10)

לצידו של גולדמן על הבימה אותן דמויות. מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, מזכיר מועצת פועלי חיפה משה ורטמן. ורטמן כבר משופשף, מכיר את התפקיד בעל־פה. הוא ממשיך להבטיח את אותן הבטחות — לעובדים אחרים: נוטע את אותן תקוות בלבבות אחרים. הוא משחק את המשחק כאילו עם פיונים ובובות, שאין להם לב. לך ואלנסה, שהפך לזמן קצר למנהיג פועלי המספנות בגדאנסק, יושב היום בשקט. אבל ההסטוריונים יכתבו כי מאבקו ומאבק פועלי המספנות הוא שגרם לתפנית בדרך השלטון הפולנית.

במספנות ישראל לא קם עדיין לך ואלנסה. יש שם אחד שמוליק בירן, הנושא בפני חבריו נאומים קורעי־לב. אך הכוח אינו בידו. „סולידאריות" היא מילה גדולה גם בשבילו. אך משה ורטמן, מזכיר מועצת הפועלים המאגדת בתוכה יותר פועלי תעשיה מכל מועצה אחרת בישראל, מעריך כנראה סולידאריות של מילים נבובות. כך היה ב„אתא" וכך, על־פי המהלכים הראשונים, יהיה במספנות ישראל.

עצות רעות

האישיות הפוליטית הראשונה שהציעה לחזור אל תחומי המספנה מאז נודעה ההחלטה היתה חברת־הכנסת ממפ"ם חייקה גרוסמן. היא לא יצאה נקייה. ביום חמישי ישבו ועדי העובדים והפועלים עם ח"כ גרוסמן ושטחו בפניה את תוכנית הפעולה. „שלא תתנו לאף אחד להוליך אתכם שולל, הבטחות לחוד ומציאות לחוד", אמרה להם. היא התכוונה גם להסתדרות וניסתה לרמוז לאותה חבורת גברים מוכה שישבה סביב השולחן. שלא יותרו. כשקורפו אמר כי יש מי שמשיא עצות רעות לעובדי המספנה, הוא התכוון גם לחברת הכנסת גרוסמן.

סביב אותו שולחן, שבימיו היפים שמע סודות מדינה רבים כשחברי דירקטוריון

„קדאפי הוא תקוותנו"

דומה שלאחר כעשרים שנה נשכח בישראל ובצמרת מערכת הביטחון לקח האמבארגו הצרפתי. אפשר להתרשם כי מדינת ישראל, הנמצאת במצב כלכלי לא יותר קשה מאשר לפני שנתיים, מוכנה לוותר על עצמאות בטחונית בזירה הימית. עצמאות שהושגה בכסף ועמל רבים. אחד מפועלי המספנה התבטא השבוע ואמר „אנחנו לא תולים תקוות בשמעון פרס ובמנהיגותו. תקוותנו היא בשליט לוב, המטורף, מועמר קדאפי, שיסגור ולו לזמן קצר את הכניסה לים התיכון, ואז נראה איך יתייחסו בארץ לסער 5 שבונים בארה"ב. ואם בכלל יהיה כדאי לסגור את המספנה".

עובדי מספנות ישראל באים מכל קצוות הקשת הפוליטית והחברתית בישראל. רבים ביניהם עולים חדשים, שהגיעו ארצה מעבר לים בהבטחה. המספנה היא מפעל תעשייתי שטוב אם היו רבים כמותו במדינה. לנוכח לקחי „אתא" והמספנה, קריאתה של הממשלה לעובדי השירותים לעבור לתעשייה עשויה ליפול על אוזניים עוד יותר אטומות של רוב תושבי המדינה.

השיטה בה פעלה הממשלה בדרך לסגירת המספנה, בהטילה את האחריות לעלול להתרחש על כתפי הבנקים, ועל בית־המשפט, הותירה את העובדים בשלב זה אחורי עצות. עובדים אחרים הסכימו לפרוש מרצון. ללא פיצויים וללא עבודה. דומה שעוד בלוק יסלול בפני הממשלה להגיע להסכם, לפיו ישולמו לכל העובדים, אלה שפוטרו ואלה שיפוטרו, פיצויים נמוכים. כך יוכל להפוך את המספנה למספנה קטנה. חיסול „אתא" ומספנות ישראל מטיל ספק ביכולתה של ההסתדרות, הנתונה על־ידי גופים פוליטיים המחזיקים בשלטון, לעמוד בראש מאבקם של הפועלים. יתכן כי מאבקם של פועלי המספנה יהיה אבן הבוחן להמשך קיומה של ההסתדרות.

עננים בארה"ב, גשם בישראל

• חוק גרם־רודמן מטיל על המימשל קיצוץ תקציבי חריף • הקיצוץ בסיוע לישראל יגיע השנה ל־51 מיליון דולר ועשוי להיות גדול בהרבה ב־1987

הרמטכ"ל רב־אלוף משה לוי נשאל לפני כמה ימים לדעתו על „חוק גרם־רודמן" שהועבר בקונגרס האמריקני. לפיו יש להביא לאיזון בתקציב ארה"ב תוך חמש שנים. תשובתו של רא"ל לוי היתה „אשכולית" למדי – „הרמטכ"ל האמריקני מתרגש, ואם הוא מתרגש, כנראה שגם לי יש ממה לחשוש". תשובתו מקפלת בתוכה למעשה הן את הפחד מפני תוצאות החוק בקרב קובעי ההחלטות בישראל, והן את אי־הוודאות ואי־הידיעה אשר לתוצאותיו לגבי המשק הישראלי.

חוק גרם־רודמן הועבר לפני מספר חודשים על־ידי שני סנאטורים רפובליקניים, במטרה מוצהרת ליצור לחץ על הקונגרס והמימשל להגיע להסכמה לגבי הדרך בה ייצ' לקצץ בגרעון הפדראלי התופח (220 מיליארד דולר השנה, על־פי הערכות שונות). אם לא תושג הסכמה כזאת, ייכנס לפעולה מנגנון של קיצוצים אוטומטיים, האמור להקטין בהדרגה את הגרעון עד להעלמו בסוף העשור. במקרה זה, יקבע משרד החשב הכללי את הסעיפים שיקוצצו.

החוק יופעל לראשונה השנה – אם כי היעדים הסופיים עדיין לא נקבעו על־ידי הקונגרס ובית־משפט פדראלי עוד דן בחוקיותו – ובהתאם לסעיפיו יועמד הגרעון על כ־175 מיליארד דולר והקיצוצים יסתכמו בכ־11.7 מיליארד דולר. סכום זה יכלול את מיליון הדולר שישראל „התנדבה" להחזיר לארה"ב מתוך סיוע החוץ שקיבלה.

11.7 מיליארד דולר השנה ו־60 מיליארד בשנה הבאה

השנה גובה הגרעון וגודל הקיצוצים אינם מחוייבים על־פי החוק, אך החל מ־1987 הגרעון לא יוכל לעלות על גובה מסויים. האמריקנים חשבו ומצאו, שאם עד ה־15 באוקטובר לא יגיע הנשיא רייגן לפשרה עם הקונגרס בדבר קיצוצים והעלאות מיסים, המנגנון האוטומטי ייכנס לפעולה כדי לקצץ 60 מיליארד דולר.

אם אכן יגיע שלב הקיצוצים האוטומטיים, תהיה לכך השפעה כבדה למדי על המשק הישראלי. מחישובים שונים עולה, כי בסעיפים מסויימים יגיע שיעור הקיצוץ לכ־16־18 אחוז. ואם שיעור זה יופעל על הסיוע החוץ האמריקני, הרי שישראל עלולה להפסיד סכום של מאות מיליוני דולרים בסיוע הצבאי והאזרחי.

במסדרונות הכלכליים יש מי שחושש גם לגורל החלק השני של סיוע החרום האמריקני, בגובה של 750 מיליון דולר, שבירושלים ציפו לקבלו בעוד כשלושה חודשים. עתה, לאור „חוק גרם־רודמן" והדיבורים הגוברים והולכים בוושינגטון על הצורך בקיצוצים בהוצאה, יש חשש שגם חלק מסיוע החירום יפול קורבן למאמץ האמריקני לצמצם את הגרעון התקציבי.

אך לא רק סעיפי סיוע החוץ לישראל עלולים להיות מושפעים מהפעלת חוק גרם־רודמן. כבר בסיבוב הנוכחי של הקיצוצים – בגובה של 11.7 מיליארד דולר – ייפגעו כמה סעיפים שיש להם נגיעה ישירה לישראל. כך, למשל, מציע המימשל לקצץ בתכניות הסיבסוד והסיוע לחקלאות, בסכום של 825 מיליון דולר כבר השנה, ופירוש הדבר עלייה במחירי הגרעינים שרוכשת ישראל. לעלייה זו, אם אכן תתממש, תהיה השפעה רבה על המשק, שכן היא תשנה חישובי כדאיות – אם כי קיצוץ זה עשוי להגדיל את כדאיות הגידול המקומי של חיטה וגידולים חקלאיים אחרים.

ההשפעה שמעבר לסיוע

התחום השלישי העלול להיות מושפע מחוק גרם־רודמן הוא היבוא הישראלי הנעשה במימון הבנק האמריקני ליצוא ויבוא. על־פי התכניות, אמורים להתבטל בשנה הבאה ההלוואות הישירות.

לבסוף יש להביא בחשבון קיצוץ גם בסדירה שלמה של קרנות מחקר משותפות ומימון, או פעילות המאורגנת על־ידי סוכנויות שונות המועמדות לקיצוץ ואף החיסול. כמו מענקי השתלמות בתחומי הבריאות, הרווחה, הפיתוח העירוני ועוד.

אחד הדברים שיש להביא בחשבון הוא, שישראל לא תוכל לעשות הרבה אם מנגנון הקיצוצים יופעל. אם עד אוקטובר השנה לא יגיעו הקונגרס והמימשל להסכמה לגבי העלאה משמעותית במיסים, דבר הנוגד להשקפתו של הנשיא רייגן ולאינטרסים שהוא מייצג, הרי שמכונת גרם־רודמן תתחיל לפעול. ישראל תתקשה להתווכח עם הוראות היוצאות ממשרד החשב הכללי האמריקני, שכן הוראות אלה יתייחסו לסידרה ארוכה מאוד של נושאים, ולאוו דווקא לנושא הישראלי באופן ספציפי.

לקיצוצים, המוצעים תהיה גם השפעה ניכרת ביותר על שורה שלמה של הטבות, אשר הנהנים העיקריים בהן נמנים עם המעמד הבינוני – מענקי לימוד, סיבסוד למוצרי חקלאות, סיוע לעסקים קטנים וכו'. פוליטית, ישראל לא תוכל להרשות לעצמה להופיע כמי שמנסה להתחמק מעול הקיצוץ בעוד בניה המועדפים של הציבוריות האמריקנית סובלים מריסון תקציבי.

אי־הבהירות בקשר לחוק יחל להתפזר בשבוע הבא, כאשר רייגן יציג את הצעת התקציב לשנת התקציב 1987, המתחילה בין באוקטובר. עד אמצע אפריל על הקונגרס לקבל הכרעה על גובה התקציב ולאשר את סעיפי ההוצאה עד סוף יוני. פירוש הדבר, שישראל תוכל לדעת מה מצפה לה בשנת 1987 כבר ביוני השנה.

לא מן הנמנע כי הוראות הקיצוץ יעמדו בסתירה להחלטה קודמת של הקונגרס, לפיה הסיוע האזרחי לישראל לא יירד מפרעון החוב והריבית שלה לארה"ב. אם הבטחה זו תקוים ואם הפנטגון יעביר לישראל בצורה זו או אחרת מקורות מימון מרזרבות תקציביות סמויות שנצברו בשנים האחרונות, הרי שההפסד לישראל יהיה מינימאלי.

איתן אביר

החינוך הממלכתי מפסיד בהתחרות

על־פי חוק לימוד חובה חינם תש"ט־1949 ותוספותיו זכאי כל ילד בגיל 5־16 לקבל מן המדינה חינוך חינם במוסד רשמי. החוק אמנם פוטר את ההורים מתשלום דמי הרשמה או שכר לימוד, אך מותיר לרשות המקומית פתח לגבות תשלומים, בשיעור שיקבע השר, תמורת אספקה ושירותים. פתח זה, שהיה קטן כצוהר, גדל עתה כפתחו של אולם ונכנסים בו „דמי שכלול", ותשלומים עבור דמי שכפול, ומחברות בחינה, רכישת מחשבים ושיעורי עזר, שלא לדבר על ספרי לימוד אישיים ומכשירי כתיבה.

הורים מתלוננים לפני משרד החינוך על גובה התשלומים, אך משרד החינוך, כדרכו, מנסה להיות בסדר עם כולם: גם מעודד הורים לשלם וגם מתנה את התשלומים באישורו ובאישור הרשות המקומית. הוא גם מעוניין שבתי־הספר ירכשו מחשבים. וגם קובע תשלומי ההורים יהיו רשות ולא חובה. בקיצור, כפור חם.

למעשה אין, ומעולם לא היה בישראל לימוד חובה שהוא גם חינם. אלא שעתה, בגלל משקל הנוצה שמעניקה ממשלת ישראל לחינוך, התרוקן החוק מרוחו ומתוכנו, ומה שהותר לגבייה בכמויות קטנות נהפך להיתר סיטוני.

הדוגמה הטובה לכך איננה בתחום תשלומי ההורים דווקא, אלא בעצם קיומם של ארגונים ציבוריים וארגוני מתנדבים, העוסקים בדרך האינטנסיבית ביותר בחינוך. כוונתי לארגונים מבורכים ועתירי־מעש כמו נעמת, ויצ"ו, „אורט" ו„עמל", אלו"ן ואקי"ם, המגייסים תרומות בארץ ובחו"ל, אך בעיקר מגייסים ציבור מתנדבים. תרומות אלה מאפשרות לאלו"ן להסיע את הילדים הסובלים משיתוק מוחי מבתיהם לבית־ספר וחזרה, להאריך את יום הלימודים ולרכוש מכשירים. בכוח התרומות יכולה ויצ"ו לקיים כיתות קטנות לתלמידות המתקשות להשתלב במסגרות הכיתות הרגילות והאנונימיות. „אורט" רוכש ציוד מחשבים חשמל ואלקטרוניקה, כדי שתלמידיו יהיו מסוגלים להתמודד עם הטכנולוגיה של המאה הבאה ולא רק עם זו של אמצע המאה הנוכחית.

אילו היה חינוך חשוב לציבור, הוא היה לוחץ על מנהיגיו כדי שאלה יקצו לדור הצעיר, המהווה שליש מאוכלוסיית המדינה, יותר מאשר 6 אחוזים מן התקציב. אלא שארגוני ההורים אינם מורגשים וארגוני המורים עסוקים בריצה מהירה אחרי שכרם כדי ששחיקתו לא תהיה הרבה יותר גדולה מאשר שחיקת שכרם של ארגוני עובדים אחרים.

וזוהי חובתו של משרד החינוך לראות לטעוני הטיפוח, אם באמצעות פרוייקט הרווחה ואם באמצעות התקציב הרגיל.

יצחק שור

גלגלי הבורסה

השבוע החל בירידות

שבוע המסחר נפתח אתמול במגמת ירידה בשוק המניות. ערך השוק של כל המניות ירד בחצי אחוז. המניות החופשיות ירדו ב־1.1% בממוצע. הירידה הגדולה ביותר – 2.5% – נרשמה במדד השערים של חברות בתעשייה. עודף ההיצע במניות ההסדר עלה למיליון ש"ח. עלו רק מניות בנקים שמחירן להסדר, ב־0.27% בממוצע. בשוק איגרות החוב היה ביקוש של 1.2 מיליון ש"ח לצמודות למדד. בצמודות לדולר היה עודף היצע של מאה אלף ש"ח.

הציבור הוציא אתמול 3.4 מיליון ש"ח מקרנות הנאמנות. מזה 3.1 מיליון ש"ח מה„סולידיות" ו־300 אלף ש"ח מקרנות המתמחות במניות.

הדולר השחור נע בין 1.58 ל־1.60 ש"ח, ללא התעניינות מיוחדת.

במלווה קצר מועד נעו התשואות החודשיות בין 2.02% ל־2.31%, תוך מחזור של כ־2 אלף ש"ח בלבד.

בשוק המניות ירדו אתמול 165 שערים, לעומת 116 שעלו ו־112 שנשארו בלי שינוי. מהם 26 ירדו ב־3% ויותר ו־16 עלו ב־3% ויותר. היו שלושה „מוכרים בלבד" ואף לא 1 „קונים בלבד". המחזור ירד ל־3.5 מיליון ש"ח. מזה מיליארד ש"ח במניות ההסדר. המניה הפעילה ביותר היתה של בל"ל, שהמחזור בה הגיע ל־207 אלף ש"ח, תוך ירידת שערה בחצי אחוז.

במניות ההסדר היו ירידות שערים. הביקוש ההתחלתי למניות ההסדר הסתכם בכ־100 אלף ש"ח בלבד, בעוד ההיצע ההתחלתי הגיע ל־1.157 אלף ש"ח. תשואותיהן השנתיות נעו בין 12.95% (אי די בי בכ') ל־14.94% (אי די בי רג'). הפועלים ש' – 14.81%. הפועלים מ' – 14.78%.

במניות הבנקים המסחריים שמחירן להסדר עלו (ב%): ספנות 0.5 – 1.7; בינלאומי 0.4: פי בי – 1.7. לעומתן ירדו ספנות 0.1 – 2.8: כללי מ"ר 1 – 2.6.

במניות החופשיות בלטו העליות (ב%): קונסורטיום 5 – 10.2: דרוקר זכ' 1 – 10.1: מ.ה.ל. מ"ר 1 – 10.0: ירדן – 10.0. לעומתן בלטו הירידות ברטון 5 – 10.0 ואחרי שברטון 1 עלתה ב־11.1%: טרנואסבסט 1 – 10.0: ת.ג.ל. – 10.0.

בשוק איגרות החוב עלו הצמודות למדד ב־0.12% בממוצע והנסחרות למט"ח עלו ב־0.36%. לאחר העליות אתמול נמצא רק סוג אחד של אג"ח – „ריבית – גליל" – ב־0.08% בלבד מעל לבסיס של 100 = 31.12.85. כל סוגי האג"ח האחרים איבדו מערכן מסוף השנה שעברה. מדדי שעריהן נעים בין 96.98% (טווח ארוך, 5 שנים ויותר) ל־99.34% (4% ריבית).

• „רסקו", „ישרס", „עדיד": עקב פרסומים בעתונות בנוגע לשינויים צפויים בפעילות שלוש החברות, ותוכניות להעברת נכסים ביניהן, לא נערך מסחר בניירות הערך שלהן. המסחר יחודש לאחר קבלת ההבהרות הנדרשות מן החברות.

• „רשימה שחורה": בקובץ ההודעות האחרון של הבורסה מופיעות 52 חברות כמפגרות בפרסום הדו"חות החצי־שנתיים שלהן לתקופה שהסתיימה ב־30.6.85, כולל חברות – ח.ל.ב. „אפתן תעשיות" ו„חברת החשמל לישראל" – לא פרסמו את הדו"חות השנתיים לתקופה שהסתיימה ב־31.3.85. ארבע חברות – „אתא", „טתה", „...השקעות" ו„חוף אלמוג" – לא פרסמו את הדו"חות השנתיים לתקופה שהסתיימה ב־31.12.84. שתי חברות – „רנות" ו„בנק ... אמריקה" – לא פרסמו את הדו"חות החצי־שנתיים לתקופה שהסתיימה ב־30.6.84.

• „מפעלי אלקטרודות זיקה" הגישו טיוטת תשקיף מיתאר ובה בקשה להקצאה ולרישום למסחר של 135 מיליון מניות בנות 0.001 ש"ח ע"נ וכ־16 מיליון מניות בנות 0.005 ש"ח ע"נ (שיוקצו לבעלי המניות של „אוניברסל" תמורת מיזוגה עם „זיקה"). יחס המיזוג בין שתי החברות נקבע כך, שבעלי מניות „אוניברסל" יקבלו מניות ב„זיקה" באופן שיקנה להם 41.68% בזכויות ההון וההצבעה ב„זיקה" לאחר המיזוג.

אלחנן הורביץ

27.1.86

דחיית הכרעות והנצחת בעיות

האדישות בה קיבלה הכנסת שרוב חבריה נעדרו מהדיון בו הציג מודעי את הצעת התקציב לשנת 1986, היא אדישות מובנת. גם העתונות הכלכלית התייחסה לתקציב בלא הרחבה יתרה, והוא לא עורר התרגשות גם בעולם העסקים. הסיבה להתייחסות זאת מוצדקת — התקציב אינו מבשר שוב דבר, וגם זה יהיה נתון לשינויים.

הצעת התקציב של השנה מתאפיינת לא בהצגת מדיניות כלכלית כוללת לשנה הבאה, אלא בכך ששר האוצר מבקש בו ייפוי־כוח לקבוע מדיניות כלכלית בהתאם למשבי הרוח והצרכים הפוליטיים שיתפתחו במשך שנת התקציב. במקום לקבוע, למשל, יעדי אינפלציה, קובע התקציב שהאינפלציה תותאם מדי זמן למצב הכלכלי, לגורל ההכנסות במסים, לצרכי המדינה במטבע־חוץ או לשינויים בשכר.

מעבר לכך מנסה התקציב לייצב את האינדיקטורים המרכזיים במשק על הרמה של 1985: התוצר המקומי לנפש מוקפא, הצריכה הפרטית לנפש תשתנה בעשיריות האחוז בלבד, בצריכה הציבורית לא יחולו שינויים, הצריכה הבטחונית המקומית, תרד ב־2 אחוזים (על־פי התקציב הלאומי), או תעלה ב־2 אחוזים, על־פי אגף התקציבים. היבוא והיצוא ימשיכו לגדול בקצב איטי, וגם שיעורי האבטלה יתייצבו על הרמה הגבוהה של כ־7.5 אחוזים שנרשמה בסוף 1985.

במאזן התשלומים יחול שיפור, אך לא כתוצאה מהשינויים במשק אלא כתוצאה ישירה מהגדלת הסיוע האמריקני והפיכת חלק מהסיוע מהלוואות למענק. כתוצאה משינוי זה, החוב החיצוני לא יגדל, ואולי אף יקטן ב־100 מיליון דולר, ובנק ישראל יצבור יתרות מט"ח ב־600 מיליון דולר. היבוא הבטחוני המוגדל ימומן בסיוע בטחוני־מוגדל, שעלה מ־1.4 מיליארד דולר ל־1.9 מיליארד דולר. לכן גם בתחום זה לא נתקבלו הכרעות, לא בקשר ל„לביא", שבנייתו תימשך, למרות הצהרת אלופי צה"ל בדבר חוסר כדאיותו מבחינת צה"ל וחוסר אפשרות לממן את רכישתו בתקציבי הבטחון העתידיים. כלומר, גם בעיה זו תונצח ותועבר לשנים הבאות.

גם מבחינת ההשקעות במשק אין בהצעת התקציב בשורה. ההשקעות ירדו ל־70 אחוז מרמתן ב־1983. השנה לא תחול ירידה נוספת, והן אף יתייצבו ב־74 אחוז מהרמה שלפני שלוש שנים. ההשקעה בענפי המשק תסתכם ב־3.7 מיליארד שקלים חדשים, ב־100 מיליון שקלים חדשים מהפחת, שיסתכם ב־3.8 מיליארד שקלים. ברור שרמת השקעות זו אינה יכולה להבטיח צמיחה, היא בקושי יכולה להבטיח את רמת הייצור השוטפת.

המערכת החברתית תמשיך להיהרס בשנה הקרובה. במערכת החינוך יצטופפו יותר תלמידים בפחות כיתות, עם פחות מורים ופחות שעות הוראה. מערכת הבריאות תגיע לסף משבר, מצב הגימלאים יהיה קשה יותר. מסים חדשים יוטלו על שירותי החינוך, יבוטלו הטבות מס לרווקים ויוטל מס גם על ילד ראשון ועל אשה יולדת. בסך־הכל השכירים ישלמו 5 אחוזים יותר מס, למרות שהכנסתם הריאלית תרד. החברות ישלמו יותר מס, בגלל תיקוני בן־שחר ובגלל הפסקת האינפלציה. רק העצמאים ישלמו קצת פחות, בגלל ביטול מס היסף. גם בתחום זה אין בשורה ואין מהפכה ביקטה. הטבות המס שנועדו לפצות את השכירים על אובדן שכר כוונו הן כנראה רק בדמיונו של האוצר, או הטעייה מכוונת לקראת הסכמי השכר. אך לא דבר ממשי.

על הנייר בלבד

גם הקיצוצים שהוכנסו בתקציב הם על הנייר בלבד. אגף התקציבים טורח לציין זאת בספר התקציב. כך, למשל, הוחלט לקצץ בביטוח הלאומי 155 מיליון דולר. „מהם 120 מיליון עדיין לא בוצעו", נאמר בספר התקציב. שורה של החלטות אחרות עדיין טעונות תהליך חקיקה. לכן גם בתחום זה הכל מעורפל למדי.

בתחום השכר מבוסס התקציב על הנחות שספק אם יחזיקו מעמד. שכר המורים, למשל, חושב לפי מקדם של 1.812 בהשוואה לרבעון הראשון של 1985, כאשר בכלל המשק השכר עומד לעלות על אותו בסיס ב־1.980. קשה להניח שהמורים יספגו את הקטנת שכרם ההשוואתי והריאלי ב־10 אחוזים. קשה להניח גם, שכלל עובדי הסקטור הציבורי ישלימו עם כך ששכרם נשחק בכ־17 אחוז לעומת 10 אחוזים בכלל המשק. שיעורי שחיקה אלה מוזכרים בתקציב הלאומי. למעשה, השחיקה היתה גבוהה עוד יותר. סימנים ראשונים לכך שמצב זה לא יחזיק מעמד כבר נראים אצל האחיות, עובדי המדינה, המורים וסקטורים מקופחים אחרים. לאחר שכלל השכירים יחסלו את החלק הנזיל של חסכונותיהם, הלחץ יורגש עוד יותר.

הריסון המוניטארי החריף, שנכפה באמצעות שיעורי ריבית ריאליים של 80־100 אחוז לשנה, יביא למשבר נרחב, שאנו עדים רק לסימנים הראשונים שלו.

חובות אבודים נוסח תורכיה

המצב בישראל דומה למה שהתרחש בתורכיה בראשית שנות ה־80. גם שם, כתוצאה מהריבית הגבוהה צברו התעשיינים חובות בסכום של 1.2 מיליארד דולר ואינם משלמים אותם. למעשה יש לראות בכך חובות אבודים. הבנקאים בתורכיה מעריכים, כי חובות אבודים אלה שהצטברו בחשבונות הבנקים ושאינם ניתנים לגבייה מגיעים לכ־13 אחוז מכלל האשראי הבנקאי. גם שם איש אינו מוחק אותם. בישראל, בה הבנקים מולאמים והפקדונות מבוטחים ע"י בנק ישראל, תישא בחוב האבוד הממשלה. המשבר יפרוץ בדרך כלל בעיתוי הפחות נוח מבחינה כלכלית, אם כי מבחינת הפוליטיקאים העיתוי הנוח ביותר הוא כאשר משבר פורץ לאחר תקופת כהונתם בתפקיד שר אוצר או נגיד הבנק המרכזי.

גם מבחינת החקלאות אין בשורות בהצעת התקציב. יתכן כי היצוא החקלאי יחזור לרמה של 1981/82: לבטח לא ישיג את השיא של 1979/81. האוצר החל במאבק, המשתקף בדפים רבים של הצעת התקציב, להפסיק את גידול הכותנה.

בתחום היצוא התעשייתי התקציב יבטיח את רמת הרווחיות הקיימת, בתנאי כמובן שלא יחולו שינויים מופלגים לרעה בתנאי השוק, בשערי המטבעות של שוקי היצוא ובשכר עבודה בארץ. במקרה שיחולו שינויים כאלה, מתכוונים מנהלי המדיניות הכלכלית להגיב בפיחות השקל ולא בפרמיות יצוא. אולם ניסיון העבר ברור כי לא כל פיחות הוא הצלחה מובטחת מראש.

גם מבחינת התעסוקה, התקציב אינו מבשר דבר. בממוצע, כ־7.5 אחוזים מכוח העבודה ישארו מובטלים — כ־110 אלף איש. בערי הפיתוח זה מבשר רמת אבטלה של 15־20 אחוז. השאלה היא, אם ערים אלו יחזיקו מעמד.

מכאן, שהתקציב אינו מבשר דבר, פרט להמשך המצב הקיים, תוך תנודות, אי־יציבות ואי־שקט. שר האוצר השאיר לעצמו בחוק התקציב סמכויות בלבדיות להגיב על אירועים שיתרחשו. מבחינה זו, אין זה תקציב המגדיר מה תהיינה הוצאות הממשלה. הצעת התקציב טוענת, לכל היותר, שבמקרה הטוב סכומים אלה מתכוונת הממשלה להוציא בשנה הקרובה.

צבי טימור

ירידת הנפט ומשבר הליש"ט

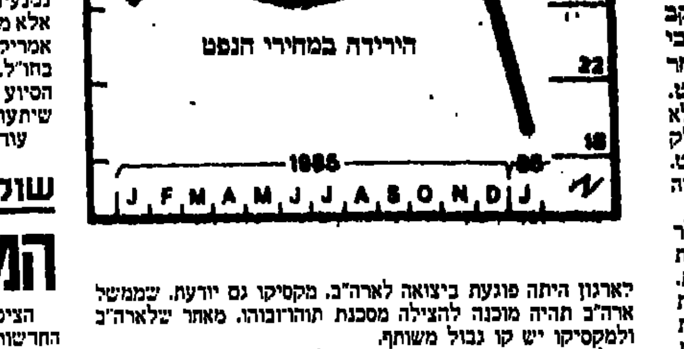

עתוני יום א' בבריטניה מדווחים על הסכנה הנוספת השקפת השבוע לירידת השטרלינג, שבכר ירידה בשבוע שעבר, ביחס למארק המערב־גרמני, לנקודת שפל שטרם היתה כמותה. בעוד שבשבוע שעבר ירד שערה של הליש"ט, עקב הירידות במחירי הנפט, עלול שערה לרדת השבוע עקב המשבר בממשלת תאצ'ר. העתון „אובזרוור" מסר אתמול כי 43% מהבריטים מצדדים בהתפטרות הממשלה לאחר שבשבועיים האחרונים התפטרו שני שרים מחברי הקבינט.

בלונדון ציפו לישיבה סוערת של הפרלמנט וסבורים שתאצ'ר לא תצליח להרגיע את הרוחות. לא רק של האופוזיציה אלא גם של חלק ניכר ממפלגתה השמרנית. בכך נוסף גורם מדיני לגורם הנפט. בשבוע שעבר איבדה הליש"ט 3% מערכה, אחרי שכבר נסחרה ב־3.37 מארק גרמני.

ביום חמישי שעבר ירד מחיר הנפט מהים הצפוני עד 17 דולר לחבית, לאחר ששר הנפט של סעודיה הזהיר את המדינות המפיקות נפט מפני אפשרות של ירידת מחיר הנפט אף ל־15 דולר לחבית. בסוף השבוע שוב עלה מחיר הנפט ל־19 דולר לחבית. חברות אופ"ק דרשו שבריטניה לא תתחרה בהן, אך לונדון קבעה מדיניות של אי־שיתוף פעולה בין בריטניה לאופ"ק. המשבר שפרץ בממשלת תאצ'ר הליש עוד יותר את השפעתה על החברות המוכרות נפט מן הים הצפוני.

חברות הנפט בבריטניה טוענות, כי מאחר שהנפט מניגריה הוא מסוג דומה לנפט של הים הצפוני עלול כל צמצום של תפוקת הנפט מים הצפוני להביא להגדלת תפוקת הנפט בניגריה, השקועה בחובות. יש אפוא זאת מקווה אופ"ק שוונצואלה תצליח להשפיע על מקסיקו כי תחדל להתחרות בחברות הארגון. אתמול ציפו עוד לתוצאות הפגישה שהתנהלה בקרקאס בין ונצואלה למקסיקו. תוצאות שתהיה להן השפעה על הכנס הבא של אופ"ק שיתקיים בווינה ב־3 בפברואר. בארה"ב הובעה הסברה שמקסיקו לא תסכים להצטרף לאופ"ק, הנחשב בוושינגטון כקארטל נפט רב־לאומי. הצטרפות מקסיקו לארגון היתה פוגעת ביצואה לארה"ב. מקסיקו גם יודעת, שממשל ארה"ב תהיה מוכנה להצילה מסכנת תוהו־ובוהו. מאחר שלארה"ב ולמקסיקו יש קו גבול משותף.

לא היה זה מקרה, שימים ספורים לאחר רעש האדמה במקסיקו התכנסה „החמישיה הגדולה" (שרי האוצר של חמש המדינות המערביות העשירות) והחליטה להוריד את שער הדולר ביחס למטבעות אחרים. הורדת שער הדולר מקטינה את נטל החובות הרובץ על מקסיקו ועל מדינות רבות אחרות.

מירידות מחירי הנפט והדולר נהנו המדינות הרוכשות נפט בשוק העולמי במחירים קבועים בדולרים, ובעיקר יפאן. השיפור משתקף בירידת הדולר בטוקיו: ב־28.2.85 עוד היה שער הדולר של ארה"ב 258.80 יין יפאני, ב־31.12.85 רק 200.70 יין ואתמול כבר דיברו על „ריצפה" חדשה אליה ירד הדולר — רק 190 יין יפאני.

אלחנן הורביץ

27.1.86

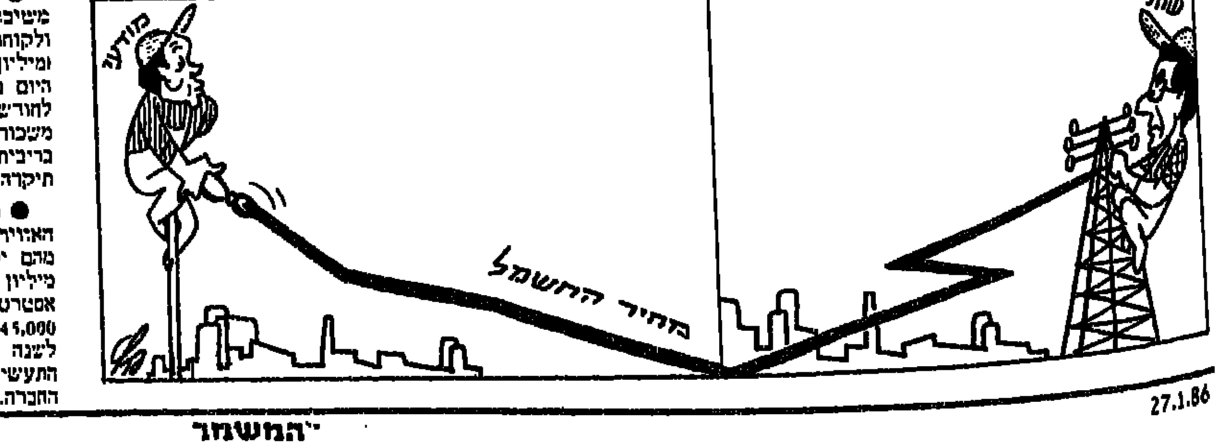

טור החדשות

הציבור מוכר צמודים ופת"ם — הריבית בירידה

בשבוע האחרון מכר הציבור השקעות דולריות בסכום של כ־50 מיליון דולר — בניגוד לציפיות שהיו, כי תהיה נהירה לנכסים דולריים מחשש שהתקציב החדש מבשר פיחות.

נתוני מערכת הבנקאות מצביעים על תופעה מעניינת נוספת: סכום של כ־40־50 מיליון שקלים חדשים הומר בשבוע האחרון מהשקעות צמודות מדד ועבר גם הוא, כמו ההמרה של נכסים דולריים, להשקעה באפיקים השיקליים. כתוצאה מכך קטנו בשבוע האחרון גרעונות הנזילות של הבנקים, מכ־300 מיליון שקל חדש לכ־80 מיליון שקל בלבד בסוף השבוע שעבר.

מצב זה הביא לירידה בשיעורי הריבית שהבנקים שילמו על פקדונות נזילים בסוף השבוע, לכדי 33־34 אחוז לשנה לעומת 37־38 אחוז, שהבנקים היו מוכנים לשלם בתחילת השבוע ובאמצעיתו, כאשר היו להם גרעונות נזילות.

טבלאות הריבית מצביעות על כך שבנק דיסקונט, שהעלה את הריבית באמצע השבוע, משלם כיום את שיעורי הריבית הגבוהים ביותר במערכת הבנקאות.

תיקונים טכניים בבורסה

ציפייה לתיקון טכני ברמת שערי המניות בבורסה, בעקבות ירידות השערים האחרונות, היתה בסוף השבוע שעבר בקרב חברי הבורסה.

על־פי הערכות כלכלני הבנקים, אין אומנם לצפות לשינוי מגמה בשוק וקשה יהיה להצביע על מגמת מסחר ברורה. אך הירידות האחרונות בשערי המניות יצרו ציפייה להתפתחות חיובית בשוק, שתהיה כאמור, בעיקרה, תיקון טכני.

גם בשוק אגרות החוב יתכן שינוי מגמה, בעקבות פרסום המדד הדו־שבועי לחודש ינואר, שהצביע על עלייה של 1.5 אחוזים. יתכן שגם כאן, לאחר ירידות השערים האחרונות והעלייה במדד הדו־שבועי מעבר לצפוי, תבוא התאוששות קלה במסחר באג"ח.

אייל שגב

תחזית קודרת לתעסוקה בתעשיות האלקטרוניקה

השנה פוטרו כ־2,000 עובדים בתעשיות האלקטרוניקה, וההערכה היא כי במחצית הראשונה של 1986 יפוטרו כ־4,000 עובדים נוספים. כלומר, מדובר בפיטורי כ־6,000 עובדים תוך שנה וחצי, שהם יותר מ־15% מהעובדים בענף — תחזית קודרת זו מסר יגאל נאמן, מנכ"ל תדיראן ויו"ר איגוד תעשיות האלקטרוניקה, בראיון המתפרסם בגליונו החדש של הירחון „טכנולוגיות".

נאמן ציין, כי לאחר שנים רבות מאד „אנו נתקלים בממשלה שאינה אוהדת לנושאים שלנו. למרות שבאופן אישי כל האישים הנוגעים בדבר מאד מסמפטים את תעשיית האלקטרוניקה ומאמינים בה". אנו נתקלים בממשלה שהיא מאד מבינה, מאד מקשיבה, אך מישום־מה הפעולות הננקטות הינן בעלות משמעות שלילית לתעשיית האלקטרוניקה. הממשלה עושה שגיאה גדולה".

מודעי: לא נציל את כל חברות האלקטרוניקה

מערכת הבטחון ביססה הזמנות ממפעלי תעשייה על כספים פיקטיביים, לפני שנתיים שלוש וארבע שנים — טוען שר האוצר יצחק מודעי בראיון המתפרסם בגליון החדש של הירחון „טכנולוגיות".

שר האוצר מגיב בראיון זה על טענתם של תעשיינים רבים, כי כספי הסיוע האמריקני הפכו לרועץ לתעשייה המקומית, עקב הצורך להזמין בכספי הסיוע מוצרים בארה"ב.

„אני סבור כי זהו חוסר הבנה טוטלי של המערכת המשקית", אמר מודעי. „איננו נמנעים מלהזמין בארץ מפני שיש לנו דולרים, אלא מפני שאין לנו שקלים. אילו לא היה סיוע אמריקני, לא היינו מזמינים. לא בארץ ולא בחו"ל. אני מציע למי שמערער על חשיבות הסיוע האמריקני למשק הישראלי — שיתעורר".

עוד האשים שר האוצר, כי ברכש הגומלין בתחום האזרחי היתה הזנחה רבתי. „ביקשתי משר התעשייה והמסחר למצות את התחום הזה ולהקצץ יבוא באזורים אצל מי שלא יקנה באופן חוזר מישראל", אמר מודעי. „לחצתי גם על שר האנרגיה להקטין את רכישותיה של ישראל במדינות שאינן מבצעות קניות־גומלין אצלנו. אני מקווה שלאט לאט נגיע לכך שרכש הגומלין יגבר".

בהתייחסו למשבר הפוקד כיום חלק מתעשיות האלקטרוניקה אמר מודעי, כי „יהיו חברות שנסייע להן ויהיו כאלו שלא נסייע. הכלל יהיה — מי שהוא בעל כוח חיות, ויכול לחזור ולעמוד על רגליו ולהחזיר כל סיוע שניתן לו בתקופת מעבר, יקבל סיוע. מי שאיננו כזה, יצטרך להסיק מסקנות לגבי עצמו".

א.ש.

שוק הרכב

המשומשות עלו ב־5%־10%

הציפייה לביטול הקפאת מחירי המכוניות החדשות נתנה את אותותיה בימים האחרונים בשוק המשומשות — רוב מחירי המשומשות עלו בשיעור שבין 5 ל־10 אחוזים. מדובר בעיקר בדגמים החדשים יחסית, משנות ייצור 1981 ואילך.

סקר־שוק שנערך על־ידי שמאי הרכב יצחק לוי מגלה, כי רבים מאלה שפירסמו בשבוע שעבר מודעות למכירת רכב מכרו את מכוניותיהם, או חזרו בהם בינתיים מהכוונה למכור את המכוניות. והם מחכים להתפתחות לגבי מחירי מכוניות חדשות, כדי להחליט באיזה מחיר למכור את מכוניותיהם.

כן מתברר, כי מי שביקש לקנות מכוניות משומשות היה מוכן לשלם קצת מעבר למחירי המחירון, ובלבד שיסגור עיסקה, מחשש לעלייה גדולה יותר במחירים. עם זאת מסתבר, כי בדגמים לא־פופולאריים, ובעיקר במכוניות אמריקניות, נשארו המחירים קפואים. קטן.

א.ש.

מבזקים כלכליים

● בנק לאומי הודיע על הגדלת תיקרת משיכת היתר בחשבונות מקבלי משכורות ולקוחות פרטיים אחרים עד לסך 1,500 ש"ח (מיליון וחצי שקלים) בריבית מועדפת הנהוגה היום בחשבונות מקבלי משכורת — 4.5% לחודש, וללא בטחונות. ועד היום נהנו מקבלי משכורת ממשיכת־יתר בגובה 200 ש"ח בלבד בריבית מועדפת. עבור סכומים העולים על תיקרה זו נגבתה ריבית גבוהה יותר (5.5%).

● מלאי ההזמנות ליצוא של התעשייה האווירית מגיע היום לכ־3.1 מיליארד דולר, מהם יסופקו בשנת הכספים הנוכחית 540 מיליון דולר. החברה קבעה לעצמה יעד אסטרטגי של הגדלת המכירות לעובד מ־45,000 דולר לשנה כיום ל־60,000 דולר לשנה בעתיד הקרוב — מסר מנכ"ל התעשייה האווירית בכנס אנשי שיווק של החברה.

● חטיבת סחר הפנים בקבוצת כור סחר, המונה 7 חברות סחר, מתכוונת להרחיב השנה את עסקיה להיקף של 250 מיליון דולר, לעומת 242 מיליון דולר ב־1985, חרף העובדה כי 1986 תהיה שנה קשה במשק הישראלי. במיוחד בשיווק חומרי בניין, סבורה הנהלת החטיבה כי בשאר המוצרים שהיא משווקת יחול גידול. בשנת 1985 הגיע שיווק מוצרי בנייה של החטיבה ל־140 מיליון דולר, ציוד ומכונות 20 מיליון דולר, מזון וחומרי גלם 50 מיליון דולר, מחשבים ומוצרי בית 14 מיליון דולר. חטיבת הסחר מפעילה חנויות לרווחת עובדי כור, שפדיונן ב־1985 הגיע ל־18 מיליון דולר.

● דוד קולטין, חבר קיבוץ גבים בנגב, נבחר לתפקיד גזבר איגוד התעשייה הקיבוצית. קולטין מחליף את זאב פרדס מקיבוץ שרונים, שהיה גזבר איגוד התעשייה הקיבוצית בחמש השנים האחרונות.

קברניטי

(סוף מעמוד 6)

ומשכיח, וכל זה ביד רמה ובזרוע נטויה, ותחת הסוואה של זכות הציבור לדעת — מוביל את כל המערכת למצב של חדוות הציבור לדעת. רומה, שהכתב הפרלמנטרי של הטלוויזיה ועורך „מבט שני" הולכים בכיוון הנכון ויש לעודד את המגמה הזאת.

יש מעט אישים אשר ההיסטוריה העניקה להם השפעה כה מכרעת על דמות הדמוקרטיה, על חוסנה, על שרידותה ועל תרבותו הפוליטית של עם שלם, כמו אנשי התקשורת. חשוב שיעשו בה שימוש תבוני.

חבריי בשמאל ישאלו עצמם כיצד זה איש כמוני, הבא מתוכם, מרהיב עוז להטיח ביקורת בטלוויזיה, אשר כל־כך מגבירה את קולנו ומבליטה נוכחותנו. חייב אני תשובה לשואלים הפוטנציאליים: הנה כי כן, חרף בולטות זו הצטמצמה התמיכה העממית בשמאל הרדיקאלי בצורה מדהימה. בשנות ה־50 נתמך שמאל זה על־ידי כ־15 אחוז מן העם, בשנות השבעים על־ידי כ־5 אחוזים, ועתה על־ידי פחות מחמישה אחוזים. יוצא, אפוא, שהעדשה ורוב כלי התקשורת עושים בנו שימוש ציני. היא מגרה אותנו להופעות בוטות, רועמות, לעתים סוקרטסיות. היא משגרת אותנו לזירת התפוס־כל־כולתך, מוצגת לנו ימין שכנגד, ומן הקרקס הזה נבנה המחנה הגדול של סרבני דמוקרטיה. הציבור בין רוב חלקי העם לחבר נבחריו גדל לממרים מראיגים ומכשיר את הקרקע לאבירי „החוק והסדר". הנזק גדול מן התועלת, למרות שהשמחה גדולה.

בגיליונו מה־21 בדצמבר 1985, הקדיש השבועון „טיים". עשרה עמודים לסקירה מפורטת בנושא „תקשורת תחת אש". מסתבר, כי אמון הציבור האמריקני באמצעי התקשורת בהשוואה לאמונו ברפואה, בחינוך וכו' נמצא בירידה מתמדת מאז 1976 (ב־29 אחוז) והגיע עתה לשפל של 13.7 אחוז. כך אפשר להבין את חוסר התגובה של הציבור על האיסור שחל על הכתבים להגיע לפוקלנד ולגרנדה. אצלנו מתרחש תהליך מורכב יותר. אך הוא מביא לאותה תוצאה. אצלנו רוצה התקשורת להשפיל את הכנסת, להמאיס אותה על העם, וכך היא מכרסמת במוסר. שבלעדיו גם לה לא תהא שרירות.

השיטה הזאת, של יצירת דרמה על חשבון האמת, של רדיפת כותרת במעט בכל מחיר, משחקת הישר לידיהם של אויבי הדמוקרטיה וסרבניה.

ורטמן, קיים

(המשך מעמוד 8)

מדינת ישראל. את פרצופה של המדינה הקולטת עלייה ופניהם של עילוש מאות העולים החדשים מעובדי המספנה שהגיעו ארצה מעבר למסך הברזל לאחר שנות סירוב רבות. יראו אותם ויבחינו בהם בבירור, כיצד הם מבטאים את המילים „לחם, עבודה" בעברית. אמא רוסיה תקרין את אותם צילומים בהנאה גדולה. אורחיה היהודים שיבקשו לעבור לצירו השני של מסך הברזל בוודאי יגערו כוונה.

„שר התחבורע"

הבנקאי הגדול של המדינה, יצחק מודעי, זכה גם הוא — ואימו — ל„תשבחות" רבות מפועלי המספנה בהפגנת יום שישי. אבל יותר מקולם „ניבחו" פועלי המספנה את מי שהביאם למצב, את „כבוד השר" קורפו. יש כבר ציבור גדול במדינת ישראל המכנה את קורפו „שר התחבורע". קורפו לא התבייש בשבוע שעבר לקרוא לחבריו בכנסת להוריד מעל גבו את העלוקה „מספנת ישראל" ולהצמידה לגבו של שר הבטחון. הוא לא היסס לנזוף בחבריו לבית הנבחרים, שניסו להושיט סיוע ולו רוחני בלבד, לפועלי המספנה. קורפו רוצה לחסל את העניין ומהר, בטרם ידבק רבב בחליפתו. הוא מעדיף להצטלם לטלוויזיה באירועים משמחים יותר, עם זר פרחים על הראש, כשהוא יורד ממטוס ארקיע במצדה. בדיוק באותם רגעים שפועלים במספנה שובתים רעב.

„מי שחסר באותו יום שישי, לאחר שכבר למד לדעת על בשרו שפוליטיקה זה לא עבודה היה פיני גרוס. גרוס, שרואיין על־ידי עיתונאים שונים, אמר לפועלי המספנות „אל תאמינו להם. הם עובדים עליכם בעיניים. צאו למאבק אמיתי ואם יש צורך באלימות — שיהיה אלים. זו כנראה הדרך היחידה שמבינים אצלנו במדינה".

„מי שלא היה חסר הוא כמובן ח"כ כהן־אבידוב, שנקלע למקום במקרה. קודם כל הוא מיהר לברוח. אבל במחשבה שנייה שב על עקבותיו כדי לזכות בהון פוליטי. אבל אבידוב יוכל לספר לחבריו מה באמת קרה. כיצד ירקו עליו, כיצד ליכודניקים שרופים שלחו אותו ללכת למקום שלא תיכנן ללכת, ואיך התנפל עליו אחד העובדים ואמר לו: „ילדים אתה רוצה? מאיפה אני אביא להם לאכול?"

„ב„אתא" היו כמה אלפי פועלים, וכולם הלכו הביתה. במספנות ישראל נותרה היום רק שארית הפליטה, 650 עובדים. המפרק של המדינה אומר שבסוף השבוע תישאר לכל היותר מספנה קטנה. ושיפסיקו להפריע לו לשקם.

תרבות ואמנות

בעריכת עלינא תורי

מבט ראשון

לכבוש את החפץ

מאת דורית קדר

בגאלריה של אוניברסיטת תל־אביב מציג אביגדור אריכא. דומה שהאמן עוקב אחר אמת אחת עמוקה וכוללת עולם ומלואו — תמצית תורת ההתבוננות. דומה שהיה תלמיד זן והבין, שלמידת האמת בדרך המחשבה העיונית יש בה תועלת באמצעי לאיסוף חומר לדרשות. ואולם יש לזכור תמיד, שאם לא יעשה האדם התבוננותו קבע — אור האמת אשר לו עלול לכבות.

התבוננות מעמיקה היא אולי הדרך היחידה לכיבוש החפץ המהווה את מטרת ההתבוננות. חפץ זה אולי נראה. ואולם על־מנת לתפוס תמציתו יש להביט בו מכל צדדיו ולקלוט את כלל בנייתו.

תפיסת האובייקט בשלמות אינה מלאכה קלה והיא תלויה בראש וראשונה בצופה המתבונן. האם הוא מרוקן מדעות קדומות ונלמדות ומוכן להתמלא בחפץ המתגלה לו? האם הוא „טהור" דיו על מנת להבין את מהות האובייקט מבלי לתת פירושים סובייקטיביים?

לא לשווא ביקש קונסטיבל דבר משונה, להיוולד עיוור ולרכוש מאור עיניים בבגרותו, כדי לראות את המתגלה בפניו בעיניים צחות, ראשוניות — ככלי ריק אשר יתמלא במראות.

בקשתו ויחוליו של קונסטיבל אינם כה פשוטים. הוא שואף להגיע לידי ביטול העצמיות, העמוסה אידאולוגיות, אמונות ונהגים מוקנים, כדי לזכות בחוויה „נקייה". „הארה" במזרח הרחוק היא זו שאדם חכם רכש כתוצאה מהתבוננות מעמיקה וארוכה, אשר בסופו של דבר אולי מבטלת את הגבולות שבין הצופה לנצפה, בין הצופה לעולם הסובב אותו, והופכת אותם ליחידה אחת ומאוחדת.

דומה שאריכא — פרט לשלב ביניים הכרחי של תקופת הפשטה — מנסה להגיע לאחדות עם הנראה על־ידי הבנה אמיתית של הדבר העומד לנגד עיניו. יעד כזה בכל זאת מצריך מאמץ רוחני חזק מצד המתבונן. בסופו של דבר, אך ורק באמצעות התבוננות זו הוא יגיע לאחדות עם האובייקט. ועל כן ההישג הסופי תלוי בראש וראשונה ביכולת ההסתכלות שלו עצמו. עליו ליהפך בכל פעם ל„כפית", „מטריה", „נעל", „עץ", „פרי" או אדם — שהם נושא ההסתכלות. גמישות המתבונן חייבת, אם כן, להיות גדולה כסייסמוגרף המודע לרגישויות העדינות ביותר.

אריכא מבין היטב, כנראה, עובדות אלה ואולי ההוכחה היא במאמצים הרבים שהוא עושה לקלוט בראשיתם של דברים את עצמיותו הוא. בסדרת „דיוקן עצמי" הוא מצייר את עצמו בתחום חדר פעולתו — הסטודיו. הנה הוא עם מכבש, עם פה פעור, בפרופיל מאחור, בהקצרה בישיבה, חלק של פנים בהקצרה. יד האמן (כנראה), דיוקן עצמי. ההבעות משתנות, התנוחות והזוויות משתנות אך הן אבל התמצית נשארה. תמצית נצח זו, העושה כפית לכפית ועץ לעץ, מתקשרת

אביגדור אריכא - דיוקן של שמואל בקט

לאמת אפטרנית. הרואה אריכא אבסולוטית הלובשת כל פעם כסות פראגמטית שונה.

משהובן העיקרון והעין אף התרגלה לתגרות קו הרישום החופשי חורם, ניתן לחזור להבנת תמצית המיוצג. אריכא אף מקל במשימה קשה זו. הוא אינו מעמיס לעולם על העין. כנזיר זן אמיתי הוא חפץ אולי לכבוש את האמת של הפריט, לא על־ידי חיבוק עולם ומלואו — משימה מגוחכת ובלתי־אפשרית —, אלא על־ידי התרכזות בפריט אחד ויחיד על עורו, עצמותיו, נימיו ושלדו. הנייר משמש פעמים רבות להמשך ומשתף־פעולה אילם של הציור. כך לדוגמא ב„ג'רמן על ערש דווי" (38) רושם האמן כערך במרכז הנייר ראש בפרופיל של דמות גברית הנוטה למות. הפה פעור. אולי במאמצים לנשום את חמצן החיים האחרון. צבעוניות (אקווארטינטה בשחור לבן) עשויה מרפרופי רישום נוגעת בלחייו, ברקה, בסנטר ומסביב לפה ומכתימה את האף בנסיון להיתפס בשארית בשר החיים. כך מרומז מגביה את הראש וכל שאר הגוף כנראה מכוסה „בשמיכה" העשויה הקו האחר. קומפוזיציה חסכונית מאוד, שבכל זאת מצליחה להעביר את קשיי הנשימה — (ההגבהה של הכר המרומז), הפה הפעור לרווחה והעיניים העצומות, מאמץ „אדמומי" ולאות ראש דבוק לכר) ציור שמעביר אף את צינת המוות על־ידי הטמנת הגוף כולו. על הצוואר, תחת השמיכה. וגוף השמיכה הוא החלק התחתון והריק קמעה של הנייר. חלק תחתון ועליון בהירים בתחום הנשייה, שעוד מעט יספוג אל תוך ריקנותו הלבנה והאינסופית אדם נוסף. הרישום המצויין הזה מאזכר את ההשראה של אנגר הניאו־קלאסי, שידע לשלב בצורה מופלאה את האובייקט המשמש כמושא התבוננות, את העין המתבוננת ואת הציור הניתוח וההופך למעין „עין שלישית", לצורת התבטאות העומדת ברשות עצמה ועונה על חוקיות שונה, שאינה משועבדת לא למציאות הסובבת, לא למציאות הפנימית והדמיונית של האמן אלא, כאמור, לשני העולמות ולאף אחד מהם.

מעתה — דרך אותה שפת רישום שלישית — ניתן יהיה לקלוט כיצד האמן תופס את מושא הסתכלותו. כך לדוגמא נוספת שני דיוקנאות. האחת של „סמואל בקט" יושב בפרופיל (43) והשנייה של „אלבה" (44). בקט איש הרוח, בעל הישגים ספרותיים כה גדולים עוד בחייו — ישוב בפרופיל, בעל עיניים שקועות בשחור שקערורית מקומן, ובכל זאת ניתן להבחין במבט חודר. קשה, נחוש מתחת למצח נדיב הנופל על האף זוויתית מצח חריש בקווים הפונים מטה. רווי מלחמות וכיבושים, האף גדול ומעוקם כמקור הנשר בחיפוי על פה. שאף הוא נוטה מטה ושפתיו לחוצות והדוקות.

מוסיקה

ליסט של קריסמני

מאת מדי שני

רסיטל לפסנתר: קלאודיו קריסמני, (איטליה).

מוזיאון חיפה, 9.1.86

בתוכנית: ליסט: ספוזליציון; איל פנסירוזו; פאנטאזיה קוואזי סונטה לאחר קריאתו של דאנטה; על הסונטות של פטרארקה; קונצרטו פאראפרזה מתוך „ריגולטו" מאת ורדי; ברתוק: 6 קטעים לפסנתר מתוך „ארמונו של כחול הזקן".

אין ספק שקלאודיו קריסמני הוא פסנתרן רציני וכשרוני. בחירת החומר לתוכנית הערב היתה נועזת ובלתי־שיגרתית למדי. הוא הקדיש את רובו של הרסיטאל למלחין פרנץ ליסט ופתח בתקופה רבה את אירועי ציון מאה שנה להולדתו. ליסט, שנולד ב־1811 ונפטר ב־1886, היה הגדול שבפסנתרנים, לא רק של דורו. את אשר עשה פאגאניני לכינור עשה הוא בפסנתר. הוא תיזמר על הפסנתר עולם חד של צבעים. תערובת מוצלחת של טכניקה מבריקה יחד עם פואזיה וכמות לא מבוטלת של הצגה. אל נשכח שהיה גם בעצמו פסנתרן אימפרוביזטור, בעל זיכרון בלתי־רגיל, והיה מסוגל לנגן מהזכרון יצירה ששמע בפעם הראשונה ללא תווים, בקיצור, פסנתרן הבראוורה של כל הזמנים.

קלאודיו קריסמני הרשים בנגינתו הווירטואוזית, שתאמה את הרוח וסגנון המוסיקה של ליסט. הכל נעשה בקלילות טכנית מעוררת התפעלות, בכוח וסנוריות, כל הפאסאג'ים המהירים, הגליסנדים והארפג'ים המהירים בוצעו בעוז ובביטחה ויחד עם זאת הוא הפגין גוונים דינאמיים עשירים, צליל יפה, עדינות ורוך.

חבל שלא כלל בתוכניתו גם יצירות אחרות, קלאסיות או רומאנטיות, לשם גיוון, להוציא 6 קטעים לפסנתר. ברתוק בעצמו עיבד אותם לפסנתר, מתוך האופרה שלו „ארמונו של כחול הזקן". קריסמני שוב הוכיח עצמו כחוד קולוריסט, כמובן, בנוסף לבעל טכניקה נעולה, מוסיקאליות והבנה.

יש לקוות שעוד תהיינה הזדמנויות לשמוע פסנתרן זה בתוכנית מגוונת ועשירה יותר. הערב אורגן בשיתוף עם מרכז תרבות איטליה.

מסך ראשון

מחזה גזעני — הגוי־היהודי

מאת גיורא מנור

„אותו ואת בנו" מאת י.ד.ברקוביץ; עיבוד: שמואל הספרי ומיכה לוינסון; בימוי: מיכה לוינסון; תפאורה: רוני תורן; תלבושות: פרידה קלפהולץ; מוסיקה: אורי ויזיסלבסקי; תאורה: בן־ציון מוניץ וחני ורדי — בתיאטרון העירוני באר־שבע

לכאורה מחזה בעל מגמה חיובית, המבקש להתריע על פגע אי־הסובלנות. נער יהודי בעיירה באוקראינה נמשך אל הגויים וחזיריהם. הכינוי „מושקי חזיר" ומכות נאמנות מידי אביו הן מנת חלקו. מסקנתו ההגיונית: הוא מתנצר ונעשה פראבוסלאבי לכל דבר — מלבד בעיני הגויים, שכניו בכפר. בנו יעקב, לכאורה כבר גוי גמור בייריון מבירינוי הכפר. הולך ומשתתף בפוגרום בעיירה הסמוכה, ונפצע בראשו („אות קין", למי שעוד לא תפש את העניין). לביתו של מושקי מגיע יהודי זקן עם בתו היפה, ומושקי כמובן מכניס אותם ומנסה להסתיר אותם מפני הפורעים, אך לשוא. שני הקורבנות מובאים לצליבה (ואני לא מגזים!), ומשנוכח מושקי, שאין הוא לא גוי ולא יהודי, ושבנו קיבל את התועבות של הגויים. למרות שמראהו יהודי, הוא שורף את ביתו על עצמו ועל בנו — ומכאן שם המחזה. הוא הביא מפלצת לעולם, יהודי שהוא גוי, טפוי, טפוי, טפוי!

את הקישקוש המעורר סלידה הזה מצא תיאטרון באר־שבע, שתמיד הצטיין בטוב טעם ונועזות רעיונית. כאיזה מרחף מאובק של תיאטרון „הבימה". שהציג את התועבה הגזענית הזאת בשנת 1934.

למעשה המחזה נחלק לשניים. תחילה נגולה פרשת השתמדותו של מושקי. כשיגאל

„אותו ואת בנו" – מלודרמה שטחית. מרק חסמן

נאור מגלם את אביו מולידו בגיל הילדות, כנער שליבו יצא אל החזירים ואל החזירות. מגיש כמו גוי, רחמנא ליצלן לאחר־כך עוברות 25 שנים, בהן מושקי ישרת בצבא הצאר. כי אנשי הקהילה הקדושה ביקשו להיפטר מהשרין ודאגו שיגוייס. אחרי פרולוג זה, המעורר סקרנות והמבויים בסצינות קצרות, מעין גלגל ראשון של סרט שלפני הכותרות, אנו פוגשים את מושקי כבעל בעמיו. איכר אמיד, בעל טחנה. המסתיר משום מה חביות נפט בטחנתו. ויש אפילו רושם שהוא בעל תחנה, תחנת בנזין?) ששכניו הגויים אינם אוהבים אותו, כי הוא „לא משלנו" שאינו מצליח להיפטר מעקבות יהדותו — כפי שמעיד ארון הספרים שלו. ולפי הנוסחא: מי שיודע לקרוא הוא אינטלקטואל, ומי שאינטלקטואל הוא יהודי...)

מושקי נשוי לאברוטיה, שמרים גבריאלי משחקת בצורה מקסימה. אשה גסה וחיונית. שאינה מבינה את הלבטים של בעלה, בזה לכלתה (ליאת גורן) העירונית. העדינה ועל כן החשודה אף היא ללא כל סיבה ממשית על יהדות, הרודה ברועה־הבקר הגיבן (ויאשה גלינסקי, בפיאה בצבע ציפור הקברית, המגרד את הביצים שלו כל העת. כנראה כסמל בימתי לתסכול מיני) ונכנעת לבעלה, הנראה בעיניה תמהוני. נו מה לעשות, הרי הוא, למרות מי הטבילה הקדושים, נעבעך, יהודי.

מצב דברים זה צופן בתוכו התפתחויות דראמאטיות מסקרנות. האם באמת יכול אדם לבחור לעצמו, לאיזה עם ישתייך? כי הרי לא מדובר כאן בדתות ואמונות, אלא בכנסיות כסמל מוסכם לשייכות עדתית וגזעית. האם התבוללות היא פתרון אפשרי? האם אפילו בנו הגויי והחייתי של מושקי מסוגל להיות כאחד האיכרים? והרי הוא מתאמץ להוכיח את כשרותו הבלתי־כשרה על־ידי הצטיינות במעשי־אכזריות ביהודים בעיירה הסמוכה ובפליטים המגיעים לבית הוריו, כמי שחשש שנחוץ להוכיח מי ומהו. כמה זמן תוכל אישתו של הבן לסבול את גסותו ומתי תטרוק את הדלת, כנורה האיבסנית? שהרי למרות האווירה של המאה ה־19, זמן העלילה הוא אחרי המהפכה הרוסית הגדולה של 1917.

בתוך כל אלה מסתובב לו איזה כומר ברימוס תמהוני וקשקשן, שיכור וחביב, שהוגו ירדן מעניק לו חיוניות בלתי־רגילה. דומני שזה אחד התפקידים הטובים ביותר שהוגו שיחק בשנים האחרונות, וקריאות ה„בראוו" בסיום בהחלט הגיעו לו. זהו מין קונפרנסיה, המוכיח שאין הבדל גדול בין הדת היהודית והדת הנוצרית, שהרי אפילו ישו בעצמו היה, כידוע, יהודי: עובדה מובנת מאליה, המעוררת פלצות בלב אשת־האיכר התמימה ונשמעת לה ככפירה בעיקר.

עד כאן הכל כשורה. הוכן המצע לדראמה על נפש מי שמבקש להיות מה שאיננו. ומכאן ואילך, מלודראמה זולה, בה כל הטוב בצד הצדיקים (היהודים) וכל הרע בצד הרשעים (הגויים).

היהודי היפה, עטור הזקן היורד לו על פי מידותיו, ובתו הנאה (קונסטנטין אנטול ודנה אזולאי־הספרי), הם התגלמות המידות התרומיות, והכל מתרחש — איך אפשר אחרת! — ביום־הכיפורים. השיחה בין מושקי (מרק חסמן בעוד תפקיד בנוי מאבני גוית, המנסה הפעם להסתיר תחת משחק נמרץ את חולשת המחזה) והיהודי הפליט, העייף מנסיונותיו של מושקי להסביר את עצמו ואת חזונו להיות איכר בארץ־ישראל, היא הסצינה המעניינת ביותר במחזה. ניכר בו, שהוא בז ליהודי המומר ממש כמו הגויים, וכאילו הוא אפילו מקבל על עצמו את מות־הקדושים שלו, כמי שהורגל ברדיפות, אבל אינו מסיק מכך מסקנה כלשהי כלפי אי־סובלנותו שלו. הוא ובתו לבושים בכלי לבן, עדינים, „רוחניים", כי במלודראמה חייב הכל להיראות, חיצוני וקיצוני. מחולק בין צדק בהיר ורשע־אפל.

היתר — התנפלות הקלגסים (עפרון אטי קין, יוסי יבלונקה ואחרים) היא סצינה ממערבון. אפילו התהלוכה הסנטימנטאלית, בה מובילים הפליט ובתו לצליבה (!) בלוויית צלבים בוערים של ה„קו־קלוקס־קלאן", שאולה מדרום ארצות־הברית ואינה שייכת כל כך לאוקראינה. אבל מה טעם לבוא בטענות לדקדוקי עניות כאלה, שעה שהתיזה כולה אינה אלא דראמאטיזציה של הקביעה ששלטה בעולם בימי־הביניים ושלמרבה הצער המשטר הסובייטי החייה אותה. שאתה הנך מה שהמוצא שלך עושה אותך. אם נולדת יהודי, תישאר יהודי, אוהב ספרים, מתחבט בייסורי מצפון, ואם נולדת גוי, גוי תשאר. אלים, גס, ואנטישמי. (בנוסח הקומוניסטי: אם אתה בן של פועלים, אתה בסדר. אם אביך היה „בורגני" אתה חשוד.) אני בטוח, שהבמאי וכל אנשי התיאטרון הבאר־שבעי לא התכוונו לומר זאת. הם פשוט „לא קראו את המחזה".

הדמויות אינן יכולות לתרום כמעט דבר לליבון הבעיה האמיתית של התבוללות, של המשיכה היהודית אל הנצרות, של חשיפת השורשים של האנטישמיות האלימה. כי אין הם מבינים את מצבם. מעבר לרגשות ואינסטינקטים. לכן חלקו השני של המחזה כולו חזרה בלתי־פוסקת על נסיונות להשתמש בסמכות. האב מגרש את בנו, מנסה לצוות על השומרים שלו למנוע את הפרעות בפליטים החוסים בצל ביתו — ללא תוצאות. כמובן. רק בסצינה זעירה בין הרועה המטומטם ואביו, השומר הנאמן, שאינו מרגיש חופשי לבוז בו אלא קצת, במידה, יש איזה רמז לקונפליקט אנושי בלב הגויים. אבל גם זה רק קישוט קומי. הקלה במתח המלודראמאטי.

כדי להמחיש את לבטיו המובכים עד מאוד של מושקי, שנקלע בין שני עולמות, מופיעים בחלק זה של ההצגה מין „חזיונות". הוא רואה, מוארים באור יקרות, את אביו, יושב על גבי ארון הספרים, כרוח רפאים, ומתחבית (הנפט ?) מגיח הוא עצמו בדמותו מימי נעוריו. להזכיר לו איך מרד במוסכמות והיה לגוי. דמיונות אלה והתאורה הבלתי ריאליסטית — בכל פעם שהמצב נעשה מתוח יורד האור הכללי, ומתמקד על איזה דמות או פינה בבמה — אינם מצליחים להוציא את ההצגה מכלל השבלונה המלודראמאטית השיטחית. והם על גבול הקיטש.

הבימה שבנה רוני תורן, קורות־עץ, היוצרות פרספקטיבה חריפה ואוסף שלם של כלי־בית ומיני חפצים. המרוכזים בקירות הביקתה, בחלקה האחורי, לעומת הקורות החשופות של חלקה הקידמי, יוצרים מסגרת נאה ביותר, אבל תפאורה יפה אינה יכולה לבוא במקום דראמה אמיתית, שהמחזאי לא כתב.

התלבושות המצויינות שעיצבה פרידה קלפהולץ והשימוש הרב באיפור (של דליה אטוקין) גם הם יוצרים מסגרת חיצונית נאה. אך לשווא.

אפילו משחקם המצויין של מרים גבריאלי, מרק חסמן, קונסטנטין אנטול ובייחוד הוגו ירדן, אין בו כדי להעניק למלודראמה הגזענית הזאת חיים.

פעלול שריפת הבית על יושביו, האב והבן (ורוח הקודש, שאיננה), אינו משכנע. וזו אולי הנקודה היחידה בה המחבר מסקני והוגן מעבר למוסכמות התיאטרון הסנטימנטאלי. למצב שיצר אין פתרון, חוץ משמעי. אלא בכלייה. הגיבורים אילמים. הכל צפוי והרשות אינה נתונה.

העיקר הבריאות

אספירין ותסמונת ריי

מאת יוסף שמי

לאספירין שימושים שונים ומגוונים ברפואה. מלבד היותה תרופה נגד שפעת ומחלות נגיפיות אחרות, משתמשים בה גם כתרופה המונעת סוגים מסויימים של מחלות לב. חוקרים מסויימים טוענים כי האספירין מונע היווצרות קרישי דם שהם כידוע, גורמים לאירועים חמורים בכלי הדם, במוח ועוד. אלא שבנשימה אחת מזהירים גם מפני שימוש לא מבוקר בתרופה, העלולה לגרום להחרפת כיב קיבה, למשל.

ב־1963 התפרסם בכתב העת LANCET מאמר של רופא אוסטראלי בשם ריי (Reye), ובו תיאור תופעות קליניות ופאתולוגיות של תסמונת שהופיעה אצל קבוצת ילדים שסבלו משינויים במוח וניוון שומני של האברים הפנימיים. זמן קצר אחרי תיאור התסמונת הועלה חשד שהיא נגרמת, לפחות בחלקה, על־ידי השפעת־גומלין בין זיהום נגיפי חריף לבין תרופות נוגדי חום או נוגדני הקאה. או השפעת גומלין בין התרופות ובין הרעלים שבגופות הילדים. מאז התיאור הזה פורסמו דיווחים נוספים, אך עד כה לא נמצא חוקר אשר נתן הסבר לגבי האטיולוגיה (הסיבה) והתהוות המחלה וכן דרכי טיפול.

תסמונת ריי פוגעת בילדים וגורמת לשיעור גבוה מאוד של תמותה — בין 30 עד 50 אחוז. אופיינית לה התפתחות דו־שלבית. השלב הראשון נראה חיצונית כמחלה נגיפית רגילה שלכאורה חולפת והילד נראה בריא במשך יום או יומיים. אחרי תקופה זו מופיעה פתאום הקאה חוזרת, אי־שקט וירידה במצב ההכרה עד כדי תרדמה. בדיקות מעבדה מצביעות על פגיעה בכבד. אמנם נמצאו במעבדה נגיפים של אבעבועות־רוח ושפעת, אך בדיקות פאתולוגיות מעמידות בספק את אחריותם של נגיפים אלה לתסמונת. מתקבלת יותר על הדעת פגיעה טוקסית.

במקביל לדיווחים אלה נמסר על דימיון רב בין תסמונת ריי ובין הרעלה בסליצילטים (שהאספירין הוא אחד מהם). הרעלת סאליצילטים מתאפיינת בהקאות, שינויים בהכרה, היפוגליקמיה (מיעוט הגלוקוזה בדם) ועוד. סקרים שונים הראו כי הילדים שלקו בתסמונת ריי נטלו לפני כן אספירין, כשחומם עלה, בשל מחלה נגיפית כלשהי. החוקרים מצאו גם מיתאם בין כמות הסאליצילט שנטלו הילדים ובין חומרת תסמונת ריי. עובדה זו נקבעה על סמך בדיקות אפידמיולוגיות בשלוש מדינות של ארה"ב – מישיגן, אוהיו ואריזונה.

למרות נתונים אלה טוענים החוקרים, כי הקשר לא הוכח במאה אחוזים. קבוצות הבקרה לא תאמו בכל את הקבוצה הנסקרת מבחינת אמינות הדיווח של ההורים, וכן חושדים כי רמה גבוהה של סאליצילט בדם בא אצל ילדים עם תסמונת ריי בשל מחלה נגיפית קשה, המצריכה מינון גבוה יותר של אספירין.

על אף הספקות בנוגע לקשר נסיבתי בין תסמונת ריי ובין אספירין, כדאי להיזהר כפל זהירות בנתינת אספירין לילדים, משום שהתסמונת מפילה חללים כה רבים. על כן, ראשית כל יש לנקוט פעולות מנע. כן מוטב שלא לתת אספירין לילדים החולים באבעבועות רוח או עם חשד לשפעת. מומלץ גם לפעול להורדת החום באמצעים לא תרופתיים - שתייה מרובה, רטיות או אמבטיות במים פושרים.

מגע מהסוג המזיק

לפני שש שנים הופיע בשוק סוג חדש של עדשות־מגע, Extended wear lens - „הרכבה ממושכת". עדשות שניתן להרכיבן אף ארבעה שבועות בלי להידרש לטיפול ניקוי ושטיפה. עדשות אלה זכו לאהדה ואף זכו לאישור רשות התרופות והמזון של ארה"ב. אך עם ריבוי מספר המשתמשים החלו להגיע דיווחים מעוררי דאגה בדבר נזקים שנגרמים לעיניים הנושאות עדשות מסוג זה, וביתר דיוק — לקרנית העין. הקרנית היא שכבה דקה המכסה את האישון והקשתית. נוצרו כיבים בקרנית. אשר בחיידקים השאירו צלקות, הפוגעים בעין סיבנו את ראייתם של המשתמשים בעדשות המגע. הנזק היה כה גדול, עד שהיה צורך בהשתלת קרנית כדי להחזיר את כושר הראייה.

רופאי עיניים מציינים כמה סיבות לפגיעה, סיבה אחת קשורה בצורתן של העדשה. הן ניתנות להצמדה לעין לזמן רב כיוון שיש בהן מספר רב יותר של חורים זעירים, מיקרוסקופיים מאשר בעדשות־מגע מהסוג הרגיל. הודות לריבוי חורים אלה חודרות אל הקרנית כמויות גדולות יותר של נוזלים המזינים אותה. אלא מה, בחורים אלה גם מתיישבים משקעים, שהם רקע טוב לריבוי חיידקים. הזיהום הנגרם על־ידי החיידקים היה מתפשט במהרה מעבר לקרנית, וגורם נזק עד כדי עיוורון. גם אם הטיפול הוא מהיר ויעיל, בקרנית נשארות צלקות הפוגעות בראייה.

נשיאת העדשה בעין בזמן השינה, כשהעפעפיים מכסים את העיניים, גורמת לירידה בכמות החמצן המגיעה לקרנית וגם זה נוח לריבוי חיידקים.

מרכיבים עדשות־מגע שאין צורך להסירן מדי יום בזמן לא תמיד זוכרים להורידן בזמן (כל ארבעה שבועות בערך) ומשאירים את העדשה זמן ארוך יותר, אינם מנקים אותה כשגרה הדרושה, וגם המקלים ראש בסימנים הראשונים של נזק הנגרם לעיניים.

רשות התרופות והמזון החליטה לבדוק שוב את הנושא, ובינתיים מזהירה גם את רופאי־העיניים וגם את האופטומטריסטים מפני הנזקים העלולים להיגרם על־ידי שימוש לא נאות בעדשות־מגע. חלק מהרופאים ממליץ לנקות ולשטוף את העדשות מדי שבועיים. יש חברות שחדלו למכור עדשות־מגע לנשיאה ממושכת.

ילדי הקוקאין

בארה"ב יש חמישה מליון מכורים לקוקאין. באזורים מסויימים נולדים ילדים רבים לאימהות נרקומניות, היוצאים לאוויר העולם כשהם כבר נרקומנים לכל דבר. שלטונות הבריאות האמריקנים הקימו מרכזי־גמילה לתינוקות אלה.

הנושא הוא די חדש וגם לרופאים אינו מוכר. במיוחד כיצד משפיע הסם על העובר שברחם האם. נשים מכורות לקוקאין סובלות מאחוז גבוה מאוד (38%) מהפלות ומלידות מוקדמות. הקוקאין גורם לשינויים דראסטיים בלחץ הדם של האישה ההרה, והתוצאה סובל העובר מחוסר חמצן. כלי הדם העדינים שבמוח ממש נסדקים. דבר המוביל להופעת „תמונת שבץ מוח" בעובר. אירוע מסוג זה עלול להוביל לנזק תמידי לתפקודו הגופני של הילוד וכן לנזקים נפשיים. דווח על מקרה של ילוד שנולד עם שיתוק חלקי. משום ש„אימאלה" שלו חגגה בימי הריונה חמש שנים לנישואיה, בנטילת 5 גרם קוקאין.

ליקויים אצל ילדי הקוקאין זוכים רק עתה למיון ורישום. הילודים נולדים עם רעבון לסם, מצב העלול להימשך שנים־שלושה שבועות. מאוחר יותר נצפו הפרעות בראייה, חוסר קואורדינציה (התאמה) בתנועות, פיגור בהתפתחות.

קשה לדעת מה עוד יתגלה אצל ילדי הקוקאין בעתיד, בייחוד בגיל בית־הספר וההתבגרות. יש לשער שלילדים הללו יהיו בעיות רבות בכושר הלימוד ובכושר המוטורי, לרבות דברים פשוטים כמו כושר אכילה, היכולת להתלבש וכדומה.

הרופאים מודאגים גם מריבוי מספר הילדים שנולדו לאימהות שהשתמשו בסמים אחרים, לאו דווקא קוקאין. למשל, אצל ילדים שנולדו לאימהות שנטלו פנציקלין יש חשש מליקוי בהתמצאות בשטח, כולל איור ידיו ורגליו של הילד עצמו.

ילדים הלוקים בשל סמים שספגו ברחם אימם אפשר למצוא גם בשכבות גבוהות וגם במבוססות.

ילדי קוקאין עלולים להיוולד גם בעיקבות נטילה חד־פעמית של הסם. לאשה הרה אסורה אף מנה אחת ויחידה.

הכאב — כמחלה בפני עצמה

„כאב ממושך מהווה למעשה חלק מאורח־החיים. הטיפול בו משפיע לא רק על האבר הכואב, אלא גם על תיפקודו של החולה, על משפחתו... כאשר הכאב נעשה כרוני, חלים בגוף שינויים המסייעים להמשיך את תחושת הכאב גם לאחר סילוק הגורם הראשוני. והכאב הופך למעשה למחלה בזכות עצמה... שיכוך הכאב מאפשר המשך תיפקוד תעסוקתי וחברתי" — דברי פרופ' מרדכי חן, יו"ר האגודה הישראלית לכאב. לקראת יום עיון על הטיפול בכאב אצל חולי סרטן, העומד להתקיים ביום שישי השבוע, באגודה חברים מרדימים, נוירולוגים, נוירוכירורגים, פסיכיאטרים ופסיכולוגים.

פרופ' מ. חן טוען, שלא תמיד מבינים חולה הסרטן והרופא את אופיו של הכאב ואת סיכוי שיכוכו. הרופא טועה לפעמים במינון, מחשש להתמכרותו של החולה לתרופה. בטיפול בכאב, אין להירתע משימוש בתכשירים נארקוטיים. בחו"ל נמצאות בשוק טבליות מבוססות מורפיום, המשתחררת בהדרגה במשך 12 שעות, וזו תקופת ההשפעה המשככת את הכאב. מלבד טיפול תרופתי לשיכוך כאבים, מציין פרופ' מרדכי חן שורה של שיטות טיפול נוספות, שעיקרן חסימת העצבים המוליכים את הכאב: כששיכוך הכאב בעצב פריפרי (להבדיל מעצבים במוח) אפשר להיעזר בהרדמה חוזרת של העצב בחומר מרדים או שורשו על־ידי הזרקת אלכוהול או פנול לתוך העצב או לתוך תעלת השדרה. דבר הכרוך בסיכון מסויים. ישנן שיטות נוירוכירורגיות של חיתוך העצב — על־ידי זרם חשמלי אל תוך אחת משכבות חוט השדרה. גם שיטה זו מסובכת למדי, אך כדאי להשתמש בשיטות אלה כדי לשחרר את החולה מכאבים.

כאמור, מה שיעמוד על סדר היום ביום העיון הוא שיכוך כאב הנובע מסרטן. בלית ברירה משתמשים גם בתרופות נארקוטיות מסוגים שונים והרכבים שונים. המינון הוא לפי מצבו של החולה.

באיכילוב נפתחה לא מכבר מרפאה ניסיונית, הפועלת בשיתוף עם פסיכיאטר של בית־החולים ומנסה לבדוק השפעת ההרפייה וההיפנוזה על הכאב.

חוץ מהטיפול בכאב עומדת לפני הרופא שאלת הערכת הכאב, באיזו מידה הכאב אינו נובע מגורמים פסיכולוגיים. מחפשים מידות אובייקטיביות לתחושת הכאב ולתגובת הכאב לתרופות.

טיפול בכאב אצל חולי סרטן הינו בעיה קשה לחולה, למשפחה, וגם לרופא. חולים בשלב סופני אינם זוכים לתשומת לב מספיקה, שכן המאמץ מכוון בכיוון חולים אקוטיים. על כן נותנים לחולים אלה טיפול הגורע מאיכות החיים שאפשר היה להבטיח בזמן הקצר שנשאר להם — דברי פרופ' חן.

גם פרופ' פלורה מגורה, מנהלת היחידה לכאב ב„הדסה" עין־כרם, תומכת בדעה כי „אין כמעט אזור בגופו של אדם שלא ניתן לשתק בו את הכאב, לפחות זמנית. הכוונה לשיכוך הכאב בעזרת תכשירים כימיים, שיתוק העצב תוך כדי שמירה על כושר מוטורי של האבר. פרופ' פלורה מגורה מציינת את השיטה של השתלת קאטטר לתוך החלל האפידורלי של חוט השדרה. בדרך זו ניתן להסתפק במינון מינימלי של הסם, בעוד שהזרקת המורפיום ישירות לדם כרוכה במינון גבוה בהרבה כדי לקבל אותה תוצאה. מובן שטיפול נגד הכאב בעזרת קאטטר כרוך בבעיות שמירת הסטריליות. כדי להתגבר על סכנת זיהום פותחה שיטה של השתלת משאבה תת־עורית, המכילה מורפיום, ובמינון מתאים משחררת מנה של חומר משכך כאב.

נעשו ניסיונות בהזרקת מתאדון במקום מורפיום.

ב„הדסה" נעזרים במכשיר נוירוגור לשם שיכוך כאבים. המכשיר נותן גירוי חשמלי והדבר מועיל מאוד למניעת כאבים משניים, הנובעים מהתכווצות שרירים וכלי הדם. על־ידי הרפייתם.

את המכשיר אפשר להפעיל ללא צורך בעזרת אנשי רפואה. אפשר לחזור על הפעולה פעמים רבות ללא חשש. הוא יעיל בכאבי גפיים ואברים פנימיים. את המתקן אפשר לקבל הביתה בהשאלה מסניפי „יד שרה".

פרופ' יהושע בירקהן, ממחלקת הרדמה ומרפאת כאב של „רמב"ם", סבור כי נקודת התורפה היא העובדה, שהרופאים מורגלים לטפל בכאב אקוטי ומעבירים את השיטה הזו למקרים כרוניים. חולה אקוטי הוא פאסיבי, ואילו חולה כרוני מן הדין שיהיה מעורב בטיפול. כאב כרוני משפיע לא רק על האיבר המסויים אלא גם על האישיות, על משפחתו של החולה ועל היחסים בתוך המשפחה. חולה הסרטן מתמודד עם תחושת החרדה והדיכאון, תחושות המגבירות את כאבו. פרופ' בירקהן נעזר, נוסף לטיפול תרופתי ופיזיקלי, חסימת עצב וכן טיפול בהזלפת סם דרך קאטטר, גם באקופונקטורה (דיקור מחטים). הליקויים בטיפול בחולה טרמינלי הסובל מכאבים קשורים בהרגשת הרופאים שהם נכשלו במקרה זה. קשה להם עצמם להתמודד עם הרגשה זו.

נוסף לכל זה רואה פרופ' בירקהן ברכה בהגברת פעילותו של הסובל מכאב. פעילות מוגברת מביאה את החולה לכך שיתמקד פחות בכאביו. כן יש לשנות התנהגותו של החולה לחיובית ולא שלילית. להשתמש בהרפייה ובהרפייה עצמית. המפחיתות כאב. ישנן שמונה שיטות הרפייה ואפשר מבינהן לבחור את המתאימה לכל חולה.

מסביב לעולם

בעריכת דוד ארן

בחיפוש אחר דרך שלישית

בהוצאת „קאמפוס" (פראנקפורט ע"נ מיין) הופיע קובץ מאמרים על „הדרך של תנועת הפועלים אחרי 1917: התיאוריה הסוציאליסטית בין שתי מלחמות העולם" בעריכת דטלב אלברס ופראנקו אנדריאוצי. נקודת המוצא היא שנת 1917, מאחר שהצלחת המהפיכה של המפלגה הבולשביקית ברוסיה עוררה מחדש את השאלה בדבר המעבר לסוציאליזם.

שכן, לסוציאל־דמוקרטיה לפני מלחמת העולם הראשונה - אומרת במאמרה סוזאנה מילר, יו"ר הוועדה ההיסטורית של המפלגה הסוציאל־דמוקראטית הגרמנית - לא היתה כלל אסטראטגיה של מעבר. המטרה הנשגבת נהפכה והיתכבר לעיני חזון אחרית הימים. הבדיניות המעשית, שגרסה „זכות בכורה לניצול הזדמנויות הפארלמנטאריים", נעשתה והיתכבר רפורמיסטית. עובדה שאף ההחלטות בדבר „השביתה ההמונית" (שאיש לא התכוון להגשימן) לא יכלו לשנותה. לדברי מנהיג הס"ד האוסטרית, אוטו באואר, ויתרה הסוציאל־דמוקרטיה האירופית „והיתכבר על פרספקטיבת העתיד המהפכנית".

„הרפורמיזם של מפלגות האינטרנציונל השני נמשך אף לאחר המהפכה רק בצורה גלויה יותר", מוסיפה ס. מילר; לכן לא יפלא כי „רוב מפלגות האינטרנציונל השני גילו עקרות בתחום התיאוריה". האמונה האופטימית - והפאטאליסטית - בהתפתחות ההיסטורית הוליכה להזנחת ערכן של אפשרויות הפעולה של המפלגות. אך הועלו פה ושם גם רעיונות בדבר המעבר, כגון אלה של קארל רנר בדבר תפקיד התנועה הקואופראטיבית, עבודותיו של פריץ נפתלי על דמוקראטיה כלכלית, וכדומה.

ואילו בקרב הקומינטרן התחולל ויכוח, אם הדגם הלניני בדבר תפיסת השלטון הוא אוניברסאלי, או שיש על המפלגות בארצות השונות לפתח תפיסות משלהן, בהתאם לתנאים המקומיים. ההיסטוריון איש טורינו אלדו אגוסטי מתאר במאמרו את התפיסות השונות של הקומינטרן בעיקבות הכזבת הציפיות לגל של מהפכה עולמית. לבין „תכסיסי החזית המאוחדת", הסיסמה בדבר „ממשלת פועלים" ועד ל„חזית העממית האנטי־פאשיסטית" וה„דמוקראטיה העממית האותנטית". רק אחרי נצחון הפאשיזם למדו הקומוניסטים לראות בדמוקראטיה יותר מאשר צורה של שלטון מעמדי קאפיטאליסטי, וברפורמיזם יותר מנכון לקשור את מעמד הפועלים לעיצוב הרכושני.

בינתיים התפתחה בברית־המועצות האידיאולוגיה הרשמית של „המארקסיזם־לניניזם", שבה התנוון המארקסיזם לתורה דוגמאטית קפואה. ההיסטוריון האיטלקי פראנקו אנדריאוצי מגיע למסקנות מפתיעות: תלמיד סמינר הכמרים יוסף סטאלין גילה בהבינו, צורת מחשבה לוגית־רטורית לפי רוגנית הארסטוטליזם של „יצר הבינויים", ובמקום הלוגיקה הדיאלקטית המודרנית באה תיאולוגיה סכולאסטית, שבה מיוחס לציטאטות מתוך „הקלאסיקנים" ערך של אקסיומות שאינן צריכות הוכחה ושעליהן מפרטים את כל דרכי הפעולה. היו אופורטוניסטיות באשר יהיו - בניגוד גמור לאורח מחשבתם של מארקס, אנגלס ולנין.

אך לפחות הקומוניסטים האיטלקים - סבור אנדריאוצי - שבהיותם בגולה נותקו מן התעמולה הסובייטית, הצליחו להתרחק מן העיוותים הדוגמאטיים הללו, ואצלם ניכרת „המשכיות של המנטאליות הסוציאל־דמוקראטית של האינטרנציונל השני".

במאמרו של פריץ מרחב על „סוציאל־דמוקראטיה ואוסטרומארקסיזם", שהתפרסם זו הפעם הראשונה בשפה הגרמנית, מתגלה המחבר הישראלי המנוח בפרטיו עייניו של אותו זרם בתנועת הפועלים הבינלאומית, שלא הצטמצם בשום אופן בתחומיה של אוסטריה. על כך מעידים גם מאמריו של מארק ואלדנברג, הזוכר, בין השאר, את התיאורטיקן הפולני אוסקאר לאנגה, שכמעט נשכח, ואשר פיתח על יסוד כתביהם של מאקס אדלר ושל אוטו באואר תפיסה מנוגדת לזו הלנינית, הדורשת לנקוט אסטראטגיה המותאמת לתנאיה של פולין.

לוצ'אנו גרופי, חבר הוועד המרכזי המפק"א, והורסט אלברס, מחוגי השמאל הסוציאל־דמוקראטי בגרמניה, נדרשים במאמרים נפרדים לנושא זהה: להבדלים הקיימים והשיתופים בהגותם של אוטו באואר ושל אנטוניו גראמשי. שניהם, אף כי מוצאם מאבחנות שונות, ניסו למצוא מארקסיזם אותנטי מחודש, ואם תרצו - אינטגראלי. המשותף בין העיוניים „מארקסיסטים־חופשיים" הרבולוציוניסטיים. בכל כגון שהוא, גרופי ואלברס כאחד מתחלים בכתביהם של באואר וגראמשי, על אף כל ההבדלים בפרטים. בהרבה ניכרת בין שני התיאורטיקנים, העשויה לשמש בנקודת מוצא לנסיונות דומים בימינו.

ריינר דיהל,

„די נויה גזלשאפט",

מחברות פראנקפורטיות

מותר גם חדשות רעות

שני עיתונים סובייטיים, תוך התחשבות בביקורת מצד ההנהגה החדשה בקרמל, מפרסמים תלונות, שהעיתונות הרשמית מנסה להסתיר את האמת. במכתב, שהתפרסם בחודש זה ב„סובייטסקאיה רוסיה", נאמר: „מן הדין שיהיה להם האומץ לדווח על אירועים בלתי־צפויים או שליליים". גם מכתבים שפורסמו בבטאון הממשלה „איזווסטיה" מעידים על יובנה, כיצד על אמצעי התקשורת והעיתונים תחת פיקוח קפדני להיות.

תופעה זו משקפת מערכה חדשה של מיכאיל גורבאצ'וב ליתר גילוי־לב מצד הפקידות הסובייטית ובדיווחי העיתונות. על־אף הביקורת בתפיסת המדינה של מפלגה אחת, הבהיר גורבאצ'וב שלדעתו יש למסור לציבור יותר מידע. הוא עצמו נהג בחוכמה במסיבת עיתונאים, שבה איפשר לכתבים זרים להציג שאלות בנושאים רגישים, ובכך שנתן לנשיא רייגן להביע את השקפותיו בנאום לשנה החדשה, ששודר בטלוויזיה הסובייטית.

עד־כה נמסרו „חדשות רעות", הנוגעות לבריה"מ או לבעלות בריתה, אך לעתים רחוקות, וידיעות על אירועים כגון דליקות או תאונות בכבישים הגיעו לאוזני האזרחים הסובייטיים רק באמצעות תחנות שידור זרות או באמצעות השמועות המשתשטות בבריה"מ.

אחד המכתבים ב„סובייטסקאיה רוסיה" השווה את הפירסום הרב שניתן באמצעי התקשורת הממלכתיים לרעידת האדמה האחרונה במקסיקו ולאסון הר־הגעש בקולומביה עם העובדה, שהם עברו כמעט בשתיקה על רעש קטלני במרכז־אסיה. „שתיקה כזו משאירה עלי רושם, שאין נותנים אמון בקוראים ובצופים. כאילו עלולים הם להבין את הדברים שלא כהלכה", אמר כותב המכתב.

במכתב ב„איזווסטיה" התלונן אחד הקוראים כי העתונים לא דיווחו על שורה של מקרי מוות שאירעו במוסקבה בחודש נובמבר, בעיקבות הרעלה באלכוהול, שיוצר באורח בלתי־חוקי. „הם מדברים על גילוי־לב כמובן לאמון בבני־אדם. ולמעשה שומרים דברים רבים בסוד", כתב הקורא.

מכתבים אחרים מצביעים על נסיונות להסתיר כשלונות במשק הסובייטי ולהלל יותר על המידה הישגים מוטלים בספק: „הדברים אינם משתפרים על־ידי דיווחים קולניים ותקיעה בחצוצרות", נאמר באחד המכתבים ב„סובייטסקאיה רוסיה", עיתון מפלגתי שהתייצב בראש המסע לדיווח גלוי יותר.

בסוף השנה שעברה ניהל העיתון גם מסע נגד הנהלת העיר מוסקבה. תוך האשמות נגד מזכיר המפלגה בעיר, ויקטור גרישין, וראש העיר ולאדימיר פרומיסלוב. שני אלה הודחו מתפקידיהם. אף כי הכול ציפו כי גרישין יסולק על־ידי ההנהגה החדשה, הרי עד כה לא היה מקובל, שעל חבר של הפוליטביורו תיפתח ביקורת בעיתונות. אפילו בעקיפין. רק לגבי פקידים בדרגים נמוכים היו אמצעי התקשורת ממלאים תפקידי משטרה, בחושפם את חוסר הכשרון ואי־היושר של חלק מהם.

לדברי משקיפים בשגרירויות המערביות, מעורר הוויכוח על כלי התקשורת את השאלה, באיזו מידה ניתן למתוח ביקורת ולחשוף כשלונות בלא להטיל ספק בתוכנית המפלגה. לא יעלה על הדעת, למשל, שתורשה ביקורת על תפקידה של בריה"מ באפגאניסטן.

המסע למען גילוי־לב אינו מכוון לאובייקטיביות במובן המערבי, אלא לכך שיינתן יותר אמון להשקפות הרשמיות המובעות בעיתונות, אשר לה כ־100 מיליוני קוראים, ובטלוויזיה, אשר בשידוריה צופים מדי יום כמאה מיליוני בני־אדם.

העיתון המוסמך ביותר, „פראבדה", האשים לפני חודשיים את יתר העיתונים שהם משעממים וחוזרים על ידיעות, וכך זורעים בין הקוראים ספקנות ואדישות. לדברי פראבדה על העיתונות להפסיק לשעמם ולהעלות את רמתם הרוחנית של קוראיה.

אך פראבדה ושאר אמצעי התקשורת הממלכתיים הוכיחו את המגבלות הבוטלות על „גילוי הלב", בכך שנמנעו מפירסום קטע בנאום של המשורר יבגני יבטושנקו על אותו נושא. „דיבורים על גילוי לב", אמר יבטושנקו בוועידה של אגודת הסופרים הסובייטיים בחודש דצמבר, „אינם אותו דבר כמו גילוי־לב עצמו"...

צ'ארלס ברנר

מאמני סקוטלנד וישראל, אלכס פרגסון ויוסף מירמוביץ, במסיבת העתונאים אמש. צילם: אריה קנפר

הסקוטים בהרכב חסר מבטיחים מאבק ללא פשרות

בין אלה שלא באו: מאקאבני, סטראכן, סונס ודלגליש ● בחוד נבחרת סקוטלנד: ניקולאס ושארפ

● כדורגל

מאת ראובן חנניה

נבחרת הכדורגל הלאומית של סקוטלנד נחתה אמש בישראל ותחל הבוקר בהכנותיה לקראת המשחק הבינ־ארצי מחר נגד נבחרת ישראל ברמת־גן.

הסקוטים הגיעו ללא כוכבי מנצ'סטר־יונייטד, אובסטון וסטראכן; ללא מקליש מהקבוצה הסקוטית אברדין, וללא המבקיע המצטיין של ווסטהאם, מאקאבני. השניים הראשונים בגלל משחק חוזר של קבוצתם ביום רביעי, נגד סנדרלנד בגביע האנגלי ומאקאבני, באותה סיבה. בגלל משחק קבוצתו נגד איפסוויץ'.

כן יחסרו סונס, המשחק באיטליה, ומנהל־שחקן ליברפול, קני דלגליש.

בהרכבה של סקוטלנד יופיעו בין ארבעה־חמישה שחקנים מההרכב הראשון שישחק במכסיקו בגביע העולם.

המאמן הסקוטי, אלכס פרגסון, מייחס חשיבות רבה למשחק הנוכחי נגד ישראל ולכן דאג לסתום את החלל שהותירו ארבעה מכוכביו על־ידי זימונו של שחקן הריינג'רס, מקוי.

"תהיה זו אחת מההזדמנויות לבחון את שחקני הדרג השני שלי, ומשום כך אני צופה משחק טוב בישראל" — אמר המאמן.

הוא הוסיף כי העדיף לבוא לישראל במקום משחקים אחרים שהוצעו לו ברחבי תבל בגלל מזג־האוויר הנוח, והחיבה הרבה אותה הוא רוחש להתאחדות הישראלית.

ביקורה של נבחרת סקוטלנד מעורר התעניינות רבה בסקוטלנד. 18 אנשי תקשורת ילוו את הביקור.

גם ללא השחקנים החסרים תציג נבחרת סקוטלנד מחר שני כדורגלנים מעולים בחוד ההתקפה: גרהאם שארפ מהאלופה אברטון וצ'ארלי ניקולאס, חלוץ ארסנל, ומהבולטים בליגה האנגלית השנה.

במסיבת העתונאים שנערכה אמש במלון הילטון השתתף גם המאמן הלאומי הישראלי, יוסף מירמוביץ, שבפעם המי־יודע־כמה חזר על סיבות כשלונה של הנבחרת הישראלית בקדם גביע־העולם.

איוניר ואהרוני מועמדים להרכב הפותח מחר

מאת ראובן חנניה

נבחרת ישראל בכדורגל תקיים אחה"צ אימון ברמת־גן לקראת משחקה מחר נגד נבחרת סקוטלנד. בסגל הישראלי שני פצועים: בלם הפועל ת"א, יעקב אקהויז וקשר בני־יהודה, ניסים כהן. גם זאהי אימלי סובל מפציעה.

המאמן הלאומי יוסף מירמוביץ יעניק כנראה הזדמנות להופיע בהרכב הראשון, בהופעת־בכורה במשחק בין־ארצי, לאיתן אהרוני, מגן מכבי חיפה, ולמרדכי איוניר, קשר־חלוץ מכבי ת"א.

עם גמר האימון היום ייצאו השחקנים למחנה סגור בשפיים, עד מועד המשחק.

האיצטדיונבר"ג — סיבוב נוסף בבית־המשפט

מאת יצחק ויסהוף

בפני נשיא בית־משפט השלום בת"א, השופט אפרים שלו, ידון מחר בסכסוך המתמשך בין אגודת מכבי ת"א וההתאחדות לכדורגל עם עיריית רמת־גן.

אגודת מכבי ת"א ביקשה מבית־המשפט המחוזי לקבל פסק־דין הצהרתי שלפי החוזה שיש לה עם ההתאחדות לכדורגל, היא רשאית לשחק בשבתות באצטדיון ועיריית רמת־גן מנועה להפר אותו.

מנגד תובעת עיריית ר"ג לשנות את הקביעה בטענה כי הנושא הוא שימוש במקרקעין. בזמנו קיבל בית־המשפט המחוזי טענה זו. אך העביר את הפסיקה לבית־משפט השלום.

● סיוף

סייפים מחו"ל במפעל־שפיצר

תחרויות הסיוף על "גביע שפיצר" 1986, לזכרו של מאמן הסיוף שנרצח באולימפיאדת מינכן ב־1972, ייערכו במתנ"ס באשקלון בין ה־29 בינואר וה־1 בפברואר, בתחרויות של רומח גברים, רומח נשים וחרב — זאת מסר אתמול יו"ר איגוד הסיוף, יהודה ויטנר, במסיבת עתונאים בתל־אביב.

ויטנר אמר כי "מפעל שפיצר" מתחדש לאחר שהופסק למשך שבע שנים.

בתחרויות השנה ישתתפו כ־80 סייפים, מהם 48 ישראלים. מגרמניה תבוא נבחרת בת ארבעה בנים ושלוש בנות, מהעיירה טאוברבישופסהיים, שם נמצא מרכז הסיוף הגרמני; שני הולנדים; סייפת מאוסטרליה; נציגים מאנגליה וצרפת; סייף וסייפת יהודים מדרום־אפריקה. השנה יגיעו המשתתפים מחו"ל על חשבונם, כולל טיסה ואיכסון.

תקציב "גביע שפיצר" הוא 6000 דולאר. תקציב איגוד הסיוף הוא 50,000 דולאר לשנה.

טקס הזכרון לאנדריי שפיצר ייערך ביום חמישי, השבוע באשקלון, בהשתתפות רעייתו של המנוח אנקי ובתו אנוק, שתדליק את נר־הזכרון.

3 ניחשו 13

שלושה ניחשו השבת 13 בטוטו וכל אחד מהם יקבל 133,500 שקלים חדשים.

190 מנחשי 12 תוצאות יקבלו כ־1000 שקלים חדשים; 3000 מנחשי 11 תוצאות יקבלו כ־65 שקלים חדשים ו־25150 מנחשי 10 תוצאות נכונות יקבלו כ־7.50 שקלים חדשים.

לנדאו למכבי ת"א; בן־שיטרית להפועל ת"א ובלחסן למכבי שעריים

עיסקה מעניינת של העברת כדורגלנים הוצעה אמש אולם עד שעת לילה לא סוכמה.

לפי העיסקה יועבר גיל לנדאו מהפועל ת"א למכבי ת"א; יצחק בלחסן יעבור ממכבי ת"א למכבי שעריים ומיקי בן־שיטרית משעריים להפועל ת"א.

מכבי ת"א גברה בסרט מתח על נתניה 86:92

שחקני אליצור כבר הובילו 66:72, אך העבירות הרבות היו בעוכריהם ● מאגי שוב הציל את מכבי ת"א

● כדורסל

מאת יצחק ויסהוף

מכירים את הסיפור על הפר שפגש עדר פרות והתלהב? זה מה שקרה אמש לאליצור נתניה במשחק הליגה האחרון שלה נגד מכבי ת"א. הלהקה של המאמן יוסי הררי שיחקה בהתלהבות ובתוקפנות. הוליכה בשלבים רבים של המשחק, אך העבירות הרבות שצברו שחקניה הכריעו אותה בסיום — 86:92 למכבי ת"א.

בדקה ה־30 כבר היו כל שחקני החמישייה של אליצור נתניה עם ארבע עבירות. הנתנייתים הוליכו בדקה 11 — 66:72. מאמן מכבי ת"א, צבי שרף, החזיר למשחק את מיקי ברקוביץ, שהיה חלש במחצית הראשונה, בה לא קלע אף לא נקודה אחת. מיקי ניצל את החשש של שחקני אליצור בהגנה, ויחד עם לי ג'ונסון וקווין מאגי הוליכו את קבוצתם לנצחון.

מכבי ת"א חרקה

מכבי ת"א לא נזקקה למשחק גדול. אין ספק כי משהו חורק בקבוצה. שחקניה התקשו להשתחרר למצבי קליעה, וחששו ממשחקה הנוקשה של אליצור נתניה. שוב היה זה קווין מאגי, שבמשחקו היעיל, הוליך את קבוצתו לנצחון. מאגי סיים את המשחק עם 33 נקודות ו־9 כדורים חוזרים. דורון ג'מצ'י קלע 16 נקודות בלבד. בדקות רבות ציפה ג'מצ'י למסירות מחבריו שלא הגיעו. ג'ונסון היה מאופק, ובדקות רבות לא הורגש כלל. רק בסיום כששחקני אליצור חששו לבצע עבירות התבלט.

אליצור נתניה שיחקה בתוקפנות. שחקניה הירבו לזרוק לסל והחטיאו רבות. אך ידעו ללחום על הכדורים החוזרים בהתקפה בהצלחה. אליצור קלטה 21 כדורים חוזרים לעומת 19 של מכבי ת"א. הבולט היה טרי פייר. עם 11 כדורים חוזרים. פייר היה גם הקלעי הבולט בקבוצתו (23 נקודות). ווילי סימס, קארל נברסון, ג'ימי הול וג'ף פאל סבלו מעליות וירידות חדות במשחקם. דני ברכה הצליח לשתק את ברקוביץ, ואת ג'מצ'י, כשעייפו ישב על הספסל.

משחק הפכפך

המשחק היה מתוח ושקול ברוב שלביו. במחצית הראשונה לא הצליחה אף קבוצה ליצור יתרון משמעותי. ובסיומה הוליכה אליצור 46:47.

במחצית השנייה פתחה אליצור פער של 6 נקודות בדקה ה־26 — 60:66 ולאחר־מכן — 66:72. בדקה ה־30. בדקה ה־12 הוליכה כבר מכבי ת"א — 74:75. עד לדקה ה־38 התנהל משחק שקול — 84:84. 4 נקודות של ג'ונסון, 2 של מאגי ו־2 של מיקי. לעומת סל של בודד של דני ברכה. סתמו את הגולל על סיכויי אליצור לנצח — 88:92 למכבי ת"א. הול (38) ונברסון (39) יצאו בחמש עבירות.

שפטו שמעון גוטליב ונפתלי עוברים. לעיני 6000 צופים. ביד־אליהו.

● קלעו למכבי ת"א: מאגי 33: ג'ונסון 20: ג'מצ'י 16: ברקוביץ 9: ליפין 7: לאסוף 6 ואריאסטי 1.

● קלעו לאליצור נתניה: פייר 23: נברסון 19: הול 16: סימס 12: פאל 9 וברכה 8.

● זולה באד מאנגליה, ילידת דרום־אפריקה, קבעה באליפות בריטניה באולמות בקוספורד, שלושה שיאים בריצת 1500 מטר — לאומי, בריטי וחבר העמים הבריטי. זמנה — 4:06.87 דקות.

הפועל ת"א וחולון בקרב־מפתח מסקרן

הערב — סיום הליגה הלאומית בכדורסל

משחקי המחזור ה־20, האחרון, בליגה הלאומית בכדורסל, ייערכו הערב. המוקד יהיה באולם הפועל ת"א. שם תארח קבוצת הפועל ת"א, בקרב־מפתח לגבי הדירוג בצמרת, את הפועל חולון (8). נצחון חולוני עשוי לזכות את הקבוצה במקום ה־2 בטבלה, ולהרחיק את הפועל ת"א עד למקום ה־4. לעומת זאת יורד נצחון תל־אביבי את הפועל ת"א במקום ה־3 ואת חולון ב־4. מאבק ללא פשרות. חולון, שנוצחה בסיבוב הראשון באולמה ע"י הפועל ת"א 99:92, נמצאת בכושר מצויין ותקשה על התל־אביבים. שעברו העונה משברים רבים. מייק לארגי טרם החלים כליל וארל ויליאמס מסוכסך עם הקבוצה.

● קבוצת הפועל הגליל־העליון, שגם היא נמצאת בתנופה (שישה נצחונות רצופים), תשחק ב־8 בכפר המכביה עם מכבי רמת־גן. שחקני הגליל ישתדלו לנצח. בתקווה שהפועל ת"א תפסיד ואז יזכו הם במקום ה־4, המכובד. בסיבוב הראשון — 101:109 להגליל.

● משחק־קצוות יהיה בקריית־אונו (8.30) כשהראשונה, מכבי ת"א, תשחק עם האחרונה, אליצור קריית־אונו, הנמצאת כבר בליגה הארצית. רק נצחון על מכבי ת"א, הפסד הפועל חיפה בנתניה ונצחון הפועל רמת־גן על בית"ר ת"א — יותירו את קריית־אונו בלאומית... אין להניח שקריית־אונו תוכל לאיים על מכבי ת"א החזקה, שהביסה את יריבתה בסיבוב הראשון — 82:129.

● כדורסלני בית"ר ת"א, שהשתפרו מאוד במחזורים האחרונים, יתארחו ב־8.30 באולם אוניברסיטת ת"א אצל הפועל רמת־גן. המשחק יהיה ללא קהל בגלל עונש שהוטל על הרמת־גנים. בית"ר ת"א יציבה יותר. בעוד שיריבתה מהפועל רמת־גן כבר הפסיקה להתאמן. בסיבוב הראשון — 80:84 להפועל רמת־גן.

● בנתניה יתמודדו ב־8 קבוצות אליצור נתניה והפועל חיפה. אין להניח שהחיפנים יוכלו לאיים בכושרם ההולך על יריבתם. כמו שעשו בסיבוב הראשון ברוממה — 76:81.

מכבי חיפה כבר סיימה את 20 המחזורים.

מחזור 15 בליגה לנשים

משחקי המחזור ה־15 בליגה הלאומית לנשים בכדורסל ייערכו הערב.

המשחקים: הפועל ירושלים — הפועל הגליל־התחתון (8, 61:50); אליצור ראשל"צ — מכבי דרום/רמת־חן (8, 75:61); מכבי ת"א — אליצור קריית־אונו (8, 58:71); בני־יהודה ת"א — הפועל ת"א (8, 61:75); אליצור ת"א — הפועל קישון (6.45); הפועל חיפה — הפועל גבעת חיים (6.45, 63:66).

בית"ר ירושלים נפלטה ממאבק העליה ללאומית

קבוצת בית"ר ירושלים, מצמרת הליגה הארצית בכדורסל, נוצחה אמש, במחזור ה־13 בפ"ת, ע"י אליצור ת"א/פ"ת 85:67, נפלטה ממאבק העליה ללאומית. מספר מאבקים בשני המחוזות הוכרעו בסיום.

שתי המוליכות, הפועל נהריה והפועל ירושלים, זכו בנצחונות קלים. הפועל נהריה הביסה את הפועל רעננה ב' — 86:127, והפועל ירושלים את הפועל גבעת־ברנר/נס־ציונה 51:97.

● מחוז הצפון: הפועל איתן גבת — הפועל עין־דור/תבור 66:80; הפועל גן־שמואל — מכבי קרית־מוצקין 55:56; הפועל בקעת בית־שאן — הפועל כנרת 87:88; מכבי נתניה — מכבי חדרה 66:69; הפועל הדר־הכרמל — מכבי כרמיאל 65:71.

● מחוז הדרום: אליצור נוה־דוד רמלה — מכבי ירושלים 93:96; מכבי ראשל"צ — הפועל קרית־גת 77:82; הפועל גבעתיים — מכבי דרום ת"א 82:87; מכבי חולון/פ"ת — הפועל שער־הנגב 81:86.

צמרת המחוז הצפוני (לאחר 13 מחזורים)

1.	הפועל נהריה	1088"1225	24
2.	איתן גבת	960"1125	23
3.	הפ. גן־שמואל	984"1039	22

צמרת המחוז הדרומי

1.	הפועל ירושלים	937"1229	25
2.	נוה־דוד רמלה	1064"1230	23
3.	מכבי ראשל"צ	1036"1150	23

עוד 0:3 לנעמן

● כדורעף

מאת אבנר מילמן

כדורעפניות הפועל נעמן, אלופות ישראל, המשיכו להלום גם במחזור ה־13 בליגה הלאומית לנשים בכדורעף. כשהכניעו באולמן את הפועל מרחביה/יזרעאל — 0:3 (15:4, 15:0, 15:11).

מיכל ברנצקי הצטיינה בנעמן, שטרם שמטה מערכה. במרחביה/יזרעאל, שהשתפרה בשתי המערכות האחרונות, בלטה נועה דרורי. שפט אברי זייף.

● השנייה, אס"א באר־שבע, המשיכה גם היא לנצח — 0:3 ביבנה על אליצור יבנה (11:15, 12:15, 7:15). שפט וינקלר.

● קבוצת הפועל עין־החורש/עמק־חפר זכתה בנצחון־חוץ על הפועל רמת־אביב — 1:3 (6:15, 15:10, 11:15, 0:15). נוגה רבינא התעלתה בין המנצחות. שפט סרג'יו.

● קבוצת הפועל כפר־סבא הכניעה בסער את הפועל שער־הנגב 0:3.

● סוגרת הטבלה, אליצור ת"א, זכתה במערכה ראשונה במשחק ההפסד שלה בפ"ת להפועל ברקאי/עין־שמר 3:1.

הטבלה (אחרי 13 מחזורים)

1.	הפועל נעמן	8"36	24
2.	אס"א באר־שבע	12"32	24
3.	הפועל בת־ים	11"30	22
4.	הפ. כפר־סבא	14"34	21
5.	הפ. עין־החורש	17"26	21
6.	הפ. מרחביה	19"24	20
7.	אליצור יבנה	28"20	19
8.	ברקאי/ע. שמר	27"13	15
9.	הפועל ר. אביב	33" 7	15
10.	הפ. שער־הנגב	30" 9	14
11.	אליצור ת"א	38" 1	12

יצחק הסר

יובנטוס הביסה את האלופה וורונה 0:3

● ליגות באירופה

המוליכה בליגה האיטלקית בכדורגל, יובנטוס טורינו, הכניעה אתמול במגרשה את האלופה וורונה 0:3. ולה 31 נקודות בפיסגת הליגה.

רומא שמרה על מקומה השני, בנצחה את שכנתה הדרומית, נאפולי — 0:2, ולה 26 נקודות.

מילאן ניצבת במקום השלישי עם 23 נקודות, לאחר שסיימה בתיקו 1:1 עם אבלינו.

נאפולי וטורינו אחריה, עם 22 נקודות כל אחת: טורינו נפקדה בגנואה, בתיקו אפס עם סמפדוריה.

לאחר שני הפסדים רצופים ניצחה אינטר, במילאנו, את אודינזה 1:2. ומדורגת שישית בטבלה עם 20 נקודות.

תוצאות נוספות: לצ'ה — פיורנטינה 1:2: פיזה — אטאלנטה 1:1: קומו — בארי 1:1.

ליברפול — צ'לסי 1:2

במשחק־השלמה בסיבוב הרביעי בגביע האנגלי בכדורגל. שנערך אתמול בסטמפורד־בריג' בלונדון, לעיני 33,626 צופים ומליוני צופים בטלוויזיה, ניצחה ליברפול את צ'לסי המארחת — 1:2 (0:1).

אולסון קפץ במוט 5.89 מ'

שני שיאי עולם באתלטיקה באולם. נקבעו בארה"ב ובמזרח־ברלין.

בובי אולסון מארה"ב שיפר בס"מ את שיאו שנקבע לפני שבוע, כשקפץ באלבוקירק במוט לגובה — 5.89 מטר.

קורנליה אוסשקנאט ממזרח־גרמניה עברה 50 מטר משוכות ב־6.73 שניות.

● ליגות אזוריות

נצחונות לצמרת בחוף־הכרמל/מגידו

הקבוצות המובילות בליגה האזורית חוף־הכרמל/מגידו בכדורגל זכו בשבת. במחזור ה־15. בנצחונות: צרופה גברה על מעגן־מיכאל 0:1, ורמות־מנשה הביסה את הגליל־התחתון 2:7.

תוצאות נוספות: נגידים — גבע 1:2; תל־יוסף — החותרים 5:5; נוה ים — גזית 0:0 (הופסק בדקה ה־20).

הצמרת

1.	צרופה	15	12"62	28
2.	רמות־מנשה	14	22"72	23
3.	נוה־ים	14	22"51	22
4.	גליל־תחתון	15	32"40	18
5.	גבע	15	32"52	16

● טבלה לאומית

(לאחר 19 מחזורים)

1.	מכבי ת"א	1610"2137	38
2.	הפ. חולון	1549"1770	32
3.	אלי. נתניה	1730"1825	32
4.	הפועל ת"א	1805"1883	31
5.	הגליל־העליון	1740"1820	30
6.	מכ. חיפה	1887"1836	28
7.	בית"ר ת"א	1781"1654	27
8.	מכבי ר"ג	1920"1700	26
9.	הפועל חיפה	1762"1589	24
10.	הפועל ר"ג	1990"1685	24
11.	קרית־אונו	1966"1767	23

מאגי הובהל לביה"ח שם נקבע: סובל מ"חבטה יבשה"

מאת יצחק ויסהוף

דקות של חרדה עברו אמש על אנשי מכבי ת"א, לאחר שכוכב הקבוצה, קווין מאגי, הובהל לבית־החולים איכילוב. בתום המשחק עם אליצור נתניה, עם חשש לשבר בעצם הבריח.

מאגי, שנפגע ע"י שחקן אליצור נתניה בנסיון לקליטת כדור חוזר בשלהי המשחק, המשיך אמנם לשחק עד לסיום, כשהוא סובל מכאבים עזים.

בסיום המשחק הובהל השחקן לבית־החולים. שם נקבע כי ספג "חבטה יבשה". ושוחרר לאחר בדיקה קצרה לביתו.

ויליאמס התאמן אמש לבדו...

ארל ויליאמס, שחקנה הבעייתי של הפועל ת"א, לא נטל אתמול חלק בשני האימונים שערכה קבוצתו לקראת משחקה החשוב הערב נגד הפועל חולון. רק בתום אימון הערב עלה למגרש והתאמן לבדו שעה ארוכה...

נראה כי וויליאמס נפגע מהקנס הגדול שהוטל עליו ע"י הנהלת הפועל ת"א בגלל תקרית־סאריינו. שתמנע ממנו לשחק מחרותיים נגד בוסנה בת"א.

אוסלנדר נותח

מאת יעקב חבב

כדוריד הנבחרת הלאומית ומכבי ראשל"צ, יוסי אוסלנדר, נותח אתמול בבית־החולים שיבא בתל־השומר, לאחר שנפגע ע"י שחקן מכבי פ"ת, דני צילוביץ.

אוסלנדר יצטרך לשהות בבית־החולים לפחות שבועיים.

טלוויזיה

08.15 אורחות חטב"ב: יש זאת אומרת — עיתון. 08.40 בלי סודות (תדריך 3). 09.00 אנגלית ה'. 09.20 התכנון פשוט. 10.05 ארץ מולדת: בראשית המאבק. 10.30 הגיל הרך. 11.00 ערבית כדוברת. 11.18 אנגלית ו'. 11.30 מדעי הטבע — בעבור הקציר. 12.00 תלמידי־ביניים. 12.25 אנגלית ז'. 12.45 צרפתית העשרה. 13.00 אנגלית ח'. 14.00 ילדים משכונת הי־סומסום. 11.25 סבה של איל הצפון — מסע משפחות הלאפים ועדרי האיילים לעבר החוף הנורבגי בחודשי הקיץ. 11.15 FOLLOW ME — קורס באנגלית מדורגת למבוגרים. 15.00 קסם קסם — נייר. 15.30 בלי סודות. 15.50 באה ציורים מפורסמים. 16.00 התפתחות הצילום — הסרט מתאר את התפתחות הצילום החל משנת 1827 ועד ימינו. 17.00 ערב חדש — מנחה: יפי רשף. 17.30 "שיישאר בינינו" — מגזין שבועי מעולם החוויה של ילדים. מנחה: דורון נשר. 18.00 "תקוות גדולות". עפ"י ספרו של צ'ארלס דיקנס. פרק אחרון בסדרה. 18.35 ספורט (ערבית) 19.30 חדשות (ערבית) 20.02 "מהלה". 20.50 "נקודת חן" — טיולים עם אורי רביה. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 "הילדי" — סדרה קומית אנגלית. 22.00 "זה הזמן" — תכנית אירוח. מנחה: רם עברון. 22.50 "בולמן" — סדרת מתח אנגלית. הפרק: "גם זה ג'ונגל". 23.40 פסוקו של יום. חדשות.

12.05 השכלה ודעת לכל: משה מונטיפיורי. 14.08 לבת ולבן ולכל המתעניין — תכניות לילדים. 15.00 לילדים הגדולים: תיבת ההפתעות — שעשועון בשידור חי. 15.25 הכדור עגול — ספורט לנוער. 16.05 רדיודרמה — שאריות. 17.12 מגישים שיר 17.20 האוניברסיטה הפתוחה. 18.06 פינת ערב 18.17 פרקי היום בתנ"ך 19.05 עיונים בפרשת השבוע 19.30 שירורים לעולים 22.05 קטר לילי.

רשת ב'

08.05 סעו לשלום 09.00 ביקור בית. עם רבקה מיכאלי 10.10 כל נכעי הרשת 12.10 על פתוח — חדשות ופזמונים 13.00 בחצי היום 14.00 "יש עניין". עם גבי גזית 16.10 סעו לשלום 17.10 יומן בלבלה 17.30 על מספרים ואנשים 18.00 שעה חפשית 18.15 היום בספורט 19.00 היום הזה 19.35 דין ודברים 20.05 מצעד הזמירות 22.05 פינת הג'אז 23.05 ...מנחה: מיכה שימור.

רשת ג'

14.00 לי ולך — שיר וברכה 15.05 חדש: חדיש ומחודש. עם שוש עטרי 16.05 מוסיקה לעניין 17.05 הצגה יוצאת. עם יגאל רביד 18.06 אתם זוכרים את השירים? 20.05 קצת אחרת — פופ נתקרב. עם אורלי גורן 22.05 משלנו — שירים עבריים 23.05 הלילה היא שירים.

גלי צה"ל

06.00 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 06.10 צלילי בוקר — שירים עבריים 06.30 אוניברסיטה משודרת: מבוא אלמנטרי לפילוסופית הטבע של אריסטו. מרצה: פרופ' יהודה לנדאו 07.07 שבע אפס שבע. עם ערי טלמור 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית 09.05 נכון לעכשיו. עם רפי רשף 11.05 טעם של טעם. עם אורלי יניב 12.05 להיט לתאבון 13.05 בסגנון ישראלי 15.05 מה יש. עם ארז טל 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שירים עבריים 16.55 באופן מילולי 17.00 יומן גלי־צה"ל 17.30 משהו עולמי 17.50 יומן ספורט 18.05 שעה קלה 19.05 רדיו במקום. עם דני קרפל 20.05 משלנו — מצעד הפזמונים העבריים. עורכת: נוגה טל. 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת (ש.ח.) 22.05 שירים שהחבר'ה אוהבים 23.05 קריאת כיוון — תכנית דו־שבועית על ספרים וקוראים. במרכז התכנית: המשורר נתן זך משוחח על ספרו של תומס מן "בית בודנברוק" 23.50 צעד וחצי — סיקור משחקי הליגה הלאומית בכדורסל. 00.05 ציפורי לילה. עם יעקב גלעד 02.05 לא רוצים לישון 05.05 צלילי בוקר.

קולנוע

תל־אביב

אסתר: תפילה למוות 9.10 — 7.15 — 4.10
אחלה: סובבות למתאבדים
בית לסין: כי ניפחו מהשכן מבול 23.15
בניה־הוה: חורה לעתיד
גת: הרבה ולא כלום 9.10 .7 .4.30
הדורין: בחר בי 9.10 .7.15 .4.10
דקל: לילות לבנים 9.10 .7.00
דרייב־אין: גולאו 9.10 .7.15; מסיבת הסטס 12.00
הוד: רופא חולה אהבה
מוזיאון תל־אביב: נערה ונער 9.10 .7.15 .4.30
לימור: כבודו של פריצי 9.10 .7.00
פאר: מסע עסקים של אבא 9.10 .7 .4.15
סינמה 1: שושנת קהיר הסגולה 9.00 .6.00
סינמה 2: אנדריאוס
סאריס: עד סוף הלילה 21.30 .19.15 .16 .14 .12
שבת 25.1 שבלול 11.45
רב־חן:
חן 1: שנת הדרקון 9.40 .7 .4.15
חן 2: סיפורה של מארי 9.45 .7.20 .5.00
חן 3: ביה"ס לאסירים מתחילים 9.40 .7.20 .4.45
חן 4: הגונים 10.30 .1.30 .4.45 9.40 .7.20
חן 5: רומן על בטוח 9.40 .7.20 .4.40 .1.30 .10.30
שחף: בשם כל בני ביתי 9.00 .6.00
תל־אביב: ערפדי החלל
תכלת: צייר הבבאים 9.00 .6.00
צהתא: נגוע במקום חלום 8.00

רמת־גן וגבעתיים

אואזיס: שנת הדרקון 9.30 .6.50
לילך: כבודו של פריצי 9.30 .7.15
ארמון: קומנדו 9.30 .7.15 .5.00
רב־גן:
גן 1: הרבה ולא כלום 9.40 .7.10 .4.30
גן 2: תלמידה מחשמלת 9.40 .7.30 .5
גן 3: בירדי 9.45 .7.20 .5.00
גן 4: סיפורה של מארי 9.40 .7.30 .5.00

ירושלים

אדיסון: קומנדו 9 .7 .4.30
אורנע: תפילה למוות 9.00 .7 .4.30
בית אגרון: 15.30 סופרמן 3; 17.45 אהובת הקצין הצרפתי; 19.45 אל נורסה; 21.15 בית החיות
בנייני האומה: מסע העסקים של אבא
כפיר: חורה לעתיד 9.00 .6.30
הבירה: רופא חולה אהבה 9.7 .4.30
סמדר: שושנת קהיר הסגולה 9.00 .7.00 .4.30
אורנע: תפילה למוות 9.15 .7.00
מיטשל: הרבה ולא כלום 9.00 .7.00 .4.10

חיפה

ארמון: קומנדו 9.00 .6.45 .4.30
אורה: בשם כל בני ביתי 9.15 .6.45 .4
חן: נעורים הבותנה 9.00 .6.30 .4.00
עצמון: מכרה 9.00 .6.45 .4.30
פאר: תפילה למוות 9.00 .6.45 .4.30
קרן אור הכרמל: שבלול 9.6
רון: חורה לעתיד 9.00 .6.45 .4.00
אמפי: ערפדי החלל 9.15 .7.00 .4.10
אורלי: בירדי 9.15 .6.45

נתניה

שרון: שנת הדרקון 9.10 .7.00
סטורי: ראסטי ניימס 9.15 .7.00

חולון

כפיר: המלך דוד 9.10 .7.00 .4.30
מגדל: שנת הדרקון 9.10 .7.00

בת־ים

עצמאות: ערפדי החלל 9.10 .7.15 .4.10

הרצליה

היכל: תרגיל למרגל מתחיל 9.10 .7.15 .4.30
מלון דניאל: אין ביום ראשון 9.10 .7.15

באר־שבע

חן: הביזבוז הגדול 9.10 .7.15

חדרה

חוף חדרה: בוילם 9.15 .7.00

תיאטרוני ישראל

הערב, יום ב', 27.1

תיאטרון הבימה:
נמר תברברות: 20.30
הפרדס: 20.30
עוולה — ביכורתף 20.30

התיאטרון הקאמרי
לינדסי קמפ ולהקתו "חלום ליל קיץ"
קידוש — צוותא
קסטנר — ת' ירושלים

צוותא לתרבות מתקדמת

יום ב': 27.1 בשעה 16.30
ד"ר ג. מוקד על "פילוסופיה אידיאולוגיה ופוליטיקה"
בשעה 20.30: קידוש

רדיו

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר 07.07 בוקר טוב. פרסל: האישה והאמנה, או סוף טוב הכל טוב. מוסיקה לתאטרון. ויואלדי: קונצ'רטו מס' 1, בפה מג'ור, לחליל ולתז' כלי־קשת 07.30 שחרית מוסיקלית. ברנשטיין: הפתיחה קנדיד. וויליאם בולקום: שלושה קטעים בנוסח רג. קורט וייל: סוויטה מתוך האופרה "אגם הכסף". ראבל: שלישיה לכנור, צלו ופסנתר. איבר: קונצ'רטו לחליל ותז'. דריוס מיו: הרכבת הכחולה. 09.30 מוסיקה לכלט. קונצרט בוקר. אוסקר נדבל: סונטה בסי מינור, אופ' 9, לכנור ופסנתר. אנסקו: פואמה רומנית, סוויטה סימפונית. כריסטיאן הומיליוס: רביעיה בסי במול מג'ור לארבע קרנות. קונרדין קרויצר: שביעייה גדולה במי במול מג'ור לקלרינית, קרן, בסון, כנור, ויולה, צלו וקונטרבס. צ'ייקובסקי: סימפוניה מס' 4, בפה מינור 11.57 מגישים שיר 12.05 מאוצר הסרטיה. שוסטקוביץ': חמישיה אופ' 57. פרוקופייב: פתיחה על נושאים יהודיים 13.00 קונצרט צהרים. וובר: הפתיחה אוברון. צ'ייקובסקי: קונצ' מס' 1 לפסנתר ותז'. כרוביני: סימפוניה ברה מג'ור. ורדי: קטעים 14.00 מילון מוסיקלי 15.05 מוסיקה חיה. צבי אבני: מעבר לפרגוד. עמי מעייני: 2 אמפרומפטו לפסנתר. גבריאל אירני: ראלם. יוסף טל: רביעיית פסנתר 16.00 קונצרט מנחה. היידן: רביעיית כלי־קשת, אופ' 50 מס' 4. בפה דיאז מינור. מוצרט: קונצ'רטו לפסנתר ותז', במי במול מג'ור, ק' 482. בטהובן: סימפוניה מס' 3, במי במול מג'ור, ארואיקה. ויליאם וולטון: משתה בלשאצר, אורטוריה. 18.00 קונצרט מהקלטות התז' הסימפוניות. מנדלסון: הפתיחה רוי בלאס. מנחם אבידום: 12 גבעות, קנטטה. היידן: סימפוניה מס' 93. חצ'טוריאן: קונצ'רטו לפסנתר ותז' 20.05 ערב טוב. באך: פרלוד ופוגה מס' 7 ומס' 8, מתוך הפסנתר המושווה ספר ראשון 20.27 מגישים שיר 20.30 מאולמי הקונצרטים בעולם. מוסיקה קולית צרפתית מסוף המאה ה־17: קופרן: מגניפיקט, מלכת השמים. אליזבט ז'אקה דה לה גר: יהודית, קנטטה לסופרן ובאסו קונטינואו. מרק אנטואן שרפנטייה: פרלוד ומוטט. מרן מרה: סוויטה בסול מג'ור לויולה דה גמבה ובאסו קונטינואו. שרפנטייה: פרלוד, 3 מוטטים. מנדלסון: קונצ'רטו לכנור ותז', ברה מינור 22.25 מילון מוסיקלי 22.30 מן המקורות. העצמה בשירי העם של עדות ישראל 23.00 דפי פסנתר. באך: ארנג' עפ"י מרצלו, ויוואלדי, טלמן. מוצרט/ליסט: פנטסיה עפ"י דון ג'ובאני. מנדלסון: אלגרו ברילנט. שומאן: שיר ערש, מס' 12. שופן: אלגרו קונצרטי.

רשת א'

07.30 היו שירים — פזמונים ישנים ואהובים 08.05 חגוה, עם בני הנדל 09.05 השיר לא תם — שירים עבריים 09.30 מפגש — מגזין בשידור חי 10.30 רדיו קל 11.10 השידור הזימי לבתיה"ס 11.30 והפעם: קבלתי אופציים מאת מיה ירון.

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
מזור — חביבה רייק 20

חולון
אהרון — הופיין 52

ירושלים
הרצל — יפו 36

נתניה
קופ"ח כללית — רח' ברודצקי 11

פתח־תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר

רמת־גן
חן — ז'בוטינסקי 99

תל־אביב
כנני — דיזנגוף 174
מעוז־חיים — שד' ירושלים 49, יפו

חיפה
יבנה — אבן סינא 7

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244; חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לתל־אביב דרום:
בימים א'—ה': 7.30.
בימי ו' וערבי חג: 7.30.

לבני־ברק ולחיפה:
בימים א'—ה': 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 11.30.

מתל־אביב לירושלים:
מת"א דרום בימים א'—ה': 16.00.
מבני ברק 8:18

לחיפה: בימים א'—ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00.

לנהריה: בימים א'—ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 15.00.

מחיפה בת־גלים:
לירושלים — א'—ו': 7.00.
לתל־אביב — א'—ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30.

מנהריה לחיפה ולתל־אביב:
6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35, 18.38.
לירושלים 5.35.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית ילדים — כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה', שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

בקור חולים — ילדים
הדסה ע"כ — פנימית, כירורגית, אורטופדית, א.א.ג.
משגב לדך — נשים
שערי צדק — עיניים

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'—ה' ב־20.00—08.00, בימי ו': 15.00—08.00. טלפונים: 03-433500, 03-453500.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—24.00. בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות וחגים בין השעות: 21.00—15.00. הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה ג', טל' 523566. פתוח מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל': 03-285822, 294869.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון: טל' 052-32432 בימים א'—ה' בשעות 21.00—17.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03-261111
ער"ן חיפה — טל' 04-672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057-418111
ער"ן נתניה — טל' 053-35316

סילוק מיטרדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111; לוד/רמלה — טל' 08-221022; עפולה — טל' 065-93334.

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה

נתניה

ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת בניין מגורים לבית על חלקה 300 בגוש 8274 רח' הולנד — פרדס הגדוד בחריגה. מבוקשת כהקלה עד 6% בניה. תכנית מס' 495/86.

את התכנית ניתן לראות במשרדי הוועדה. התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

י. אלרואי
יו"ר הוועדה המקומית

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי

יבנה

על פי חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 סעיף 149 הועדה המקומית לתכנון ולבניה יבנה נתבקשה לאשר בית מגורים ברחוב גורית שכונת נוה אילן — יבנה גוש 4900 מגרש 2111, חריגה בקו בנין צדדי 10 ס"מ 30 ס"מ ובקו בנין אחורי 10 ס"מ 60 ס"מ ומותר 30% הקלה מבוקש.

אם לא תתקבלנה התנגדויות תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו תאשר הועדה את התכנית.

בברכה,
חיים מאיר שטרית
יו"ר ועדה מקומית לתכנון ובניה יבנה

עיריית הרצליה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל, כי לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה, הוגשה ע"י דוד עקבלי, ברחוב בן־גוריון 47, הרצליה, בקשה להיתר בניה... גוש 6546, חלקה 64.

כל המעוניין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרדי הועדה המקומית... ימים ובשעות שהמשרד פתוח לקהל. וכל הרואה עצמו נפגע עליידי אישור הבקשה הנ"ל יוכל להגיש התנגדות מנומקת למשרדי הועדה המקומית האמורה בכתובת הנ"ל תוך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

אלי לנדאו — יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה, מרחב הרצליה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה

מחוז תל־אביב

מרחב תכנון מקומי רמת־השרון
הודעה על הכנת שינוי תוכנית

ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 71 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב, החליטה על הכנת תכנית מתאר רש/640 שינוי מספר 1 לת.ב.ע. 405.

הגושים הכלולים בתחום התוכנית המוצעת: שטח התוכניה 6,300 מ"ר: גוש 6418: חלקה: 251, 100, 95: חלקי חלקה: 143, 179. מקום: רחוב הקוצר, רחוב אורנים.

מרדכי בהנא
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ת"א

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

העיר חיפה

הודעה על פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה...

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי

כפר סבא

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה... שינוי תכנית מתאר מקומית כס/212/א...

הודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3157 התשמ"ה, עמ' 1157 ובעתון הצפה מתאריך 4.2.85 ובעתון מעריב מתאריך 4.2.85 ובעתון נוכח על המשמר מתאריך 4.2.85. שינוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ר. שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי

כפר סבא

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית

ר. שיש
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

ועדת משנה לתכנון ולבניה

חולון

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

תיק בנין 3053

נתנה בזה הודעה, שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 1009 בגוש 6043 רח' החלוץ מס' 27 חולון, הכוללת הקלה של 3% משטח המגרש (476/2 מ"ר) לקומה ב' ו־10% בקו בנין צדדי מצד מזרח.

החלקה הנ"ל נמצאת באיזור מגורים ג'.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן בשעות קבלת קהל. לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.

עו"ד חיים שרון, יו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה, חולון

הועדה המקומית לתכנון ובניה — מרחב רמת־השרון

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965 שהוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון בגוש: 6415 חלקה: 21 ברחוב: כצנלסון 4, מגרש: 180 המסווגת כאזור מגורים א'. חלקה: 93 מגרש: 163 ברחוב: השרון 13 המסווגת כאזור מגורים ג'.

מהות הבקשה: הועדה המקומית והועדה המחוזית מתבקשים לאשר תשריט חלוקת קרקע (מפה לצרכי רישום) בסטייה מגודל החלקה מכפי שמופיע בת.ב.ע רש/2/392.

כל מי שיש לו התנגדות לאישור הסטייה, במקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך קבלת הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

מ. ורבין, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון

נסיגה בעמדת ג'מייל; מבקש לדון בפרלמנט בהסכם דמשק

כראמה דחה קריאתו של נשיא לבנון לדון בהסכם בממשלה — "הממשלה חייבת לנקוט עמדה חיובית" ● "החלטתו של ג'מייל לכנס הממשלה פרושה — יישום הסכם דמשק"

ביירות. — נשיא לבנון אמין ג'מייל קרא אתמול לכינוס ישיבת ממשלת לבנון, המשותקת מזה זמן רב, כדי למנוע התחדשות מלחמת האזרחים — אולם ראש הממשלה ראשיד כראמה הבריז מיה, כי לא ישתתף בישיבת ממשלה כזאת.

ובעוד המשבר הפוליטי מחמיר, התחדשו חילופי האש לאורך "הקו הירוק" המפריד בין מזרח־ביירות הנוצרית לבין מערב־העיר הנתונה לשלטון המוסלמים.

ג'מייל, אשר הותרס על־ידי השיעים והדרוזים וכן גם ע"י המוסלמים הסונים על שסירב לאשר את הסכם השלום שהושג בהשראה סורית, ביקש לכנס ישיבת חירום של הממשלה מחר, על מנת לאשר הצעות שיוגשו לפרלמנט.

עמדה חיובית

"אם הישיבה הזאת לא תתכנס, הנשיא יבקש לכנס את הפרלמנט לישיבה כדי לדון במצב שנוצר. הפניה הזאת תעשה על פי הסמכות הקונסטיטוציונית של הנשיא, נאמר בהודעת ארמון הנשיא מיום ראשון.

אולם כראמה, ראש הממשלה, שהוא סוני־מוסלמי, אמר לכתבים בעיר טריפולי, כי הוא לא ישתתף בישיבת הממשלה. "לא קיימת בכלל שאלה של הגשת ההסכם לאישור הפרלמנט בדרך זו", אמר.

כראמה אמר: "אם המטרה היא להחזיר את הכדור לחצר של אחרים, הדבר הזה לא ייתכן. הממשלה חייבת לנקוט עמדה חיובית ולאשר את ההסכם בעצמה".

ג'מייל החליט לכנס היום את הממשלה לישיבה מיוחדת, כדי לנסות למנוע סיבוב נוסף של מלחמת אזרחים, בעקבות התמוטטות תוכנית השלום שנחתמה בידי 3 המיליציות, בחסות סוריה.

מקורות מוסמכים אמרו, כי החלטתו של ג'מייל פרושה יישום הסכם שהושג בינו ובין אסד. (ע"צ)

שליט לוב מועמר קדאפי על סיפון הסטי"ל שבה סייר "מול הצי הששי". (צילום איי. פי.)

תאצ'ר: לא אתפטר

לונדון — ראש הממשלה מרגרט תאצ'ר, שהסתבכה במשבר הפוליטי החמור ביותר של ממשלתה בפרשת חברת המסוקים "וסטלנד", הודיעה אמש כי אין בכוונתה להתפטר, על אף טענות האופוזיציה כי היא הוליכה שולל את הפרלמנט.

"אני סבורה שארע מתי יגיע זמני לפרוש. אני לא חושבת שהגיע הזמן", אמרה בראיון לטלוויזיה המסחרית הבריטית.

"הייתי רוצה להמשיך בתקופת כהונה שלישית. אני סבורה, כי אני מסוגלת ואני מאמינה כי אעשה זאת" אמרה. (ער)

הצי השישי ממשיך בתמרונים מול לוב

וושינגטון. — ראש הסגל של הבית הלבן דונאלד רייגן אמר אמש, כי התמרונים של הצי האמריקני נמשכים מול חוף לוב ואין לדעת, אם כתוצאה מהתמרונים האלה ייווצר עימות צבאי עם קדאפי.

רייגן התייחס ל"חוסר היציבות" של השליט הלובי וחזר בכך על דברי הנשיא לפני שלושה שבועות.

רונאלד רייגן אמר בתשובה לשאלה: "הצי פועל צפונית למפרץ סירטה. עד כמה שהדבר נוגע לנו, אנו פועלים בצורה ליגלאית במים בינלאומיים".

הדובר נשאל, אם האניות של הצי השישי ייכנסו לתוך מפרץ סירטה, ואמר: אף פעם איננו מוסרים לאן ישוט הצי שלנו".

קדאפי עצמו שב אמש מסיורו במפרץ על סיפונה של סטי"ל — ללא פגע.

סוכני קדאפי חשים כדגים במים בשוויץ

מאת יוסף אלפרן, כתב "על המשמר" בשוויץ

ז'נבה. - סוכני קדאפי מרגישים כמו דגים במים בשוויץ, אומר אחד ממתנגדי המשטר הלובי במערב־אירופה, בראיון לירחון "לה מטאן" מלוזאן.

לדבריו, רבה לאחרונה התרוצצותם של סוכנים לובים בין ארצם לבין ברן, ז'נבה ולוזאן. "לפני התחנקשות בשדות־התעופה של וינה ורומא, נראו בז'נבה ולוזאן שני אנשים שלפי הערכתנו היו בין המתכננים. עבדול סאלם אל־זדמה, מנהל הבולשת הלובית, ומוחמד חג'זי, נשיא "הוועדים העממיים", אומר האיש.

בעל הראיון, ששמו לא מתפרסם ושרק מגלה שהיה בין מקימי תנועת ההתנגדות לקדאפי ב־1979 באתונה, מוסיף: "מסקנתנו היא, ששוויץ מהווה מקום מעבר חשוב עבור סוכני קדאפי. הם מקבלים נשק, דרכונים והוראות בנציגות לוב ליד משרד האו"ם בז'נבה ובשגרירות לוב בברן... אני מופתע שמשטרת שוויץ לא מתעניינת הרבה ב"תיירים" אלה. ואנו בהחלט יכולים לספק לה שמות ותאריכי־מעבר אצלכם".

"לה מטאן" כותב, ש־14 גולים לוביים קיבלו מעמד של "פליט מדיני" בשוויץ, אולם דובר משרד המשפטים והמשטרה בברן סרב להשיב אודות ההגנה המוגשת לגולים אלה, הנרדפים על ידי סוכני קדאפי.

המורדים באוגנדה: קמפלה בידינו

ניירובי. — "צבא ההתנגדות הלאומי" שבהנהגת יוברי מוסוני, הודיע אמש כי כבש את עיר הבירה קמפאלה כולה.

מזכיר "צבא ההתנגדות הלאומי", אריא קאטגאיה, אמר במסיבת עיתונאים בניירובי: "אנו רואים את עצמנו כממשלת אוגנדה. נמשיך להתקדם. לא נשאיר אף חלק של אוגנדה מחוץ לשליטתנו".

נפילתה של קמפאלה באה אחרי שבוע של לחץ גובר והולך מצד המורדים, שחתמו בחודש שעבר על הסכם שלום עם המימשלה בקניה.

הסכם זה מעולם לא יושם. מנהיג המורדים מוסוני, שר ההגנה לשעבר, סירב לבוא לקמפאלה כדי למלא את התפקיד של סגן יו"ר המועצה הצבאית, עד שהממשלה תישתלט על חייליה, הידועים בחוסר המשמעת שלהם.

הנשיא המודח מרכז נאמנין בנסיון לכבוש את עדן מחדש

עדן. — דחפורים סילקו אתמול טנקים חרוכים מחוצות עדן, בעוד המנהיגים הדרום־תימנים השולטים בעיר ארגנו קבורות המוניות לחללי הקרבות העקובים־מדם בין הסיעות המרכסיסטיות היריבות.

אין יודעים היכן נמצא כעת הנשיא עלי נאצר מוחמד, אשר לדברי מתנגדיו הודח ובמקומו נתמנה ראש הממשלה חיידר אבובאקר אל עטאס.

רדיו עדן מסר, כי עטאס ישב ראש אתמול בישיבת ממשלה, זו הקימה ועדה כדי להעריך את הנזקים שנגרמו בעיר שבה 350,000 תושבים, אחרי 12 ימי קרבות, שבמהלכם נהרגו עד 10,000 איש.

בצפון תימן השכנה אמרו מקורות דיפלומטיים, כי נאצר מוחמד ריכז אלפי בני שבטים נאמנים וחיילים באזור מוצאו אביאן, ממזרח לעדן, כדי לנסות לכבוש מחדש את עיר הבירה.

דרום תימן תמשיך במדיניות החוץ אשר תתרכז בשיפור היחסים עם מדינות אחרות בחצי האי הערבי — הודיע אמש שר החוץ החדש בממשלת דרום תימן עבדול עזיז אל דאלי.

הנשיא שנתמנה לתקופת ביניים, ראש הממשלה לשעבר חאיידר אבו באקר אל עאטאס, קיים אתמול פגישה עם השגריר הסובייטי ולאדיסלב ז'וקוב ודן עמו בדרכים להביא לייצוב המצב במדינה לאחר 12 ימי קרבות עקובים מדם. (ער)

"קצין ק.ג.ב. שערק במסוק מספק מידע חשוב לארה"ב"

ניו־יורק — קצין בכיר לשעבר בק.ג.ב. מספק מידע חשוב לארה"ב מאז ערק אישתקד למערב — מוסר אתמול ה"ניו יורק טיימס".

העיתון מוסר מפי מקורות בקונגרס, כי העריק נמלט באביב אשתקד במסוק ממזרח־גרמניה.

העריק, ששמו לא נמסר, נחקר בבסיס צבאי במערב־גרמניה בטרם נסע לארה"ב, שם קיבל זהות חדשה.

אחד המקורות אמר, כי התברר שהוא חשוב יותר מויטאלי יורצ'נקו, העריק הסובייטי שחזר בסוף השנה שעברה למוסקבה.

מקורות אחרים אמרו, כי יש להניח שאיש הק.ג.ב. לשעבר סיפק מידע על ארגונו, שיטות הניהול והנוהלים של הק.ג.ב. ומידע טכני אחר.

המקורות אמרו, כי סוכנות הביון המרכזית (סי־אי־איי) שמרה בסוד על העריקה, לאחר שנמתחה עליה ביקורת כאשר שב יורצ'נקו לברית"מ. (ער)

המשק יושבת לשעתיים...

(המשך מעמוד ראשון)

הוועדה המרכזת, בישיבתה בשעות הבוקר, הסמיכה את מטה המאבק, בראשות יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, לנקוט בכל הפעולות הארגוניות המתחייבות כדי למנוע החמרת מצב התעסוקה.

דיון מחודש

ועדת שרים לענייני כלכלה תדון מחר בגורל "מספנות־ישראל". לאחר ששר האנרגיה, משה שחל, ושר הכלכלה, גד יעקבי, ערערו בפני הממשלה על החלטת ועדת השרים למנות כונס־נכסים למספנות.

ממלא־מקום ראש־הממשלה, יצחק שמיר, אשר ניהל את ישיבת הממשלה, הסכים להעביר את ערעור שחל ויעקבי לוועדה, וסוכם שזו תדון בנושא בישיבתה מחר.

יעקבי ושחל הדגישו בדבריהם, שהכוונה של ועדת השרים לא הייתה לסגור את "מספנות־ישראל" ועל כן יש לשוב ולדון בעניין. שחל ציין, כי בכוונתו להביא הצעות חדשות לוועדת השרים, אשר יאפשרו להפעיל את המספנות תוך מספר מועט של פיטורים.

מנגד היו שרים אשר אמרו שגורל המספנות נחרץ ועל כן אין להשלות את הפועלים בעניין זה.

"בלי מספנה — אין מדינה"

ישיבת הוועדה המרכזת התעכבה, משום שקבוצת עובדים מ"מספנות־ישראל" פרצה אל חדר הישיבות, בקומה החמישית של הוועד־הפועל, בקריאות: "בלי מספנה — אין מדינה", ותבעו מראשי ההסתדרות לקיים הבטחות קודמות ולהטיל את כל כובד־משקלם כדי למנוע את סגירת המפעל.

קיסר נועד שעה ארוכה עם נציגי הוועד, תוך שהוא מקיים שיחות עם גורמים ממשלתיים. לאחר מתן הבטחה, כי ההסתדרות לא תעבור על הסגירה לסדר־היום, פינו נציגי העובדים את אולם הישיבות.

דיון — כבר היום

חברת־הכנסת חייקה גרוסמן ממפ"ם, תובעת לקיים דיון בכנסת בגורל המספנות כבר היום, בטרם יוכרע גורלן סופית בוועדת השרים לענייני כלכלה מחר. "לא ייתכן", אומרת ח"כ גרוסמן, "כי הכנסת תדון בנושא לאחר ההחלטה ולאחר מע־שה". ח"כ גרוסמן השמיעה תביעתה בעת ביקורה אתמול ב"מספנות־ישראל".

ח"כ יאיר צבן, אף הוא ממפ"ם, שבילה את הלילה עם העובדים במספנות, הופיע בפניהם בשעת בוקר מוקדמת וקבל על כך שכמו במשבר האחיות והשוטרים, הממשלה נזעקת לדון מחדש בהחלטותיה השגויות, רק כאשר מתחוללות התפרצויות זעם והטרגדיה נחשפת במלוא חריפותה. עם זאת, בירך ח"כ צבן את הממשלה על שהחליטה לדון מחדש בגורל המספנות.

מטה המאבק יחליט הבוקר

בישיבת מטה המאבק מסר מזכיר מועצת פועלי חיפה, משה וורטמן, כי מטה המאבק החיפני יתכנס הבוקר כדי לדון בנקיטת שורה של צעדים: ביום שלישי או רביעי השבוע, יתייצבו חברי ועדי העובדים מכל מקומות העבודה בחיפה במספנה, על־מנת להביע בדרך זו הזדהות עם העובדים ועם מאבקם. בשלב שני יקיימו ראשי הציבור מחיפה וסביבתה, הפגנה ושביתת־שבת בירושלים. בשלב שלישי מתוכננת שביתה כללית בת שעתיים באיזור חיפה.

ללא בסיס למשא־ומתן

במהלך ישיבת הוועדה המרכזת אמר מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר: "לא נעמוד מנגד ונאבק בכל האמצעים הנתונים בידינו, נוכח האטימות והקשיחות שמגלה ממשלת ישראל בנושא הבטחת התעסוקה". על שר האוצר, יצחק מודעי, ושר־התחבורה, חיים קורפו, אמר קיסר, כי הם מתייחסים לנושא בצורה אקדמית ולא מעשית.

נציג מפ"ם, דב פלג, אמר, כי מפ"ם רואה בהסתדרות את הגורם המוביל במאבק ואין לעשות צעדים נפרדים בלעדיה. "הגענו לרגע שהמדיניות הכלכלית־חברתית של הממשלה כבר אינה בסיס למשא־ומתן. תקציב הממשלה מוביל לאבטלה גלויה של המשק מאפריל 1986", אמר פלג, אשר קרא לוועדה המרכזת לשקול מחדש את השתתפות ההסתדרות במועצה הכלכלית־חברתית בראשות רה"מ, שמעון פרס, בה שותפים גם המעסיקים הפרטיים.

"כינוס־חירום ב"העבודה"

דור ההמשך בהסתדרות, שיגר אתמול מברק דחוף למזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, בתביעה לכינוס חירום של לשכת מפלגת העבודה, בהשתתפות "שריני" בממשלה, מזכ"ל ההסתדרות והחברים בוועדה המרכזת, לדיון בהתדרדרות הטוטאלית של אבטלה ותעסוקה במשק.

הפגנה יומית

ועדי העובדים ב"מספנות־ישראל", קיבלו אתמול החלטה לפיה יבצעו פעולות מחאה בכל יום, כדי לא להיעלם מתודעת הציבור במאבקם למען המשך פעולת "מספנות־ישראל". אתמול ועדו מאות מעובדי המספנה: "מאבקינו הוא מאבקכם" — לעבר עובדי נמל חיפה. אוניות שעגנו בנמל צפרו לאות הזדהות עם העובדים.

כבר בשעות הבוקר המוקדמות התארגנו עובדי המספנה להפגנתם היומית. זו בוצעה על גב רפסודה וספינת גרר. עליהן היו כ־150 מפועלי המספנה, שהפליגו מ"מספנות־ישראל" לנמל חיפה. הגוררת והרפסודה ערכו שיוט בתוך הנמל כשהפועלים קוראים לפועלי הנמל להצטרף למאבקם וברקע נשמעה צפירת אוניות שעגנו בנמל וצפרו לאות הזדהות עם עובדי המספנות.

"ממשלת רשע"

בגמר השיוט עגנו הגוררת והרפסודה בנמל והעובדים ירדו והתארגנו לאסיפת מחאה שבראשה עמד שמואל בירן, מנהיגם הבלתי־מוכתר של פועלי המספנה. "קרה משהו בארץ הזו ואת הודעות הפיטורין אנחנו מקבלים מעל המסך" — אמר בירן — "מאבקינו הוא מאבקכם, יבוא יום ואתם תמצאו את עצמכם במקומנו ואז יהיה מאוחר מדי". העובדים קראו קריאות גנאי נגד קורפו ונגד מודעי. בזמן אסיפת המחאה נועדו חברי ועד המספנה עם חברי ועד הנמל וביקשו תמיכה במאבקם. בסיומה של ההפגנה שבו העובדים למספנה.

אתמול ביקרו במספנה חברי הכנסת יאיר צבן, רן כהן, חייקה גרוסמן ושבח וייס. ח"כ כהן אף זעק בדברו לפני העובדים, כי ממשלת ישראל הינה "ממשלת רשע". גם חברי קיבוץ נחשון הגיעו אתמול ל"מספנות־ישראל" כאות הזדהות. והבטיחו לעובדים כל סיוע שיידרש במאבקם. בשעות הערב הגיע למספנה ח"כ עוזי ברעם.

הליכוד מתכנס

סיעת הליכוד בכנסת תקיים מחר ישיבה מיוחדת בנושא המשבר ב"מספנות־ישראל". בישיבה ישתתפו גם עובדים מהמספנות.

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 24.1.86

	היחידה	בנקנוטים		העברות והמחאות		שערים
		קניה	מכירה	קניה	מכירה	יציגים
דולר אמריקני	1	1.46	1.52	1.4798	1.4982	1.4895
לירה שטרלינג	1	2.03	2.13	2.0658	2.0915	2.0767
מרק גרמני	1	0.60	0.63	0.6096	0.6172	0.6127
פרנק צרפתי	1	0.19	0.20	0.1981	0.2006	0.1994
גילדן הולנדי	1	0.53	0.56	0.5405	0.5473	0.5434
פרנק שווייצרי	1	0.71	0.74	0.7196	0.7286	0.7237
כתר שבדי	1	0.19	0.20	0.1950	0.1974	0.1959
כתר נורווגי	1	0.19	0.20	0.1960	0.1984	0.1971
כתר דני	1	0.16	0.17	0.1658	0.1679	0.1666
מרק פיני	1	0.26	0.28	0.2732	0.2767	0.2749
דולר קנדי	1	1.03	1.08	1.0487	1.0618	1.0578
דולר אוסטרלי	1	1.02	1.09	1.0520	1.0652	1.0589
ראנד דר' אפריקני	1	0.56	0.66	0.6548	0.6630	0.6584
פרנק בלגי	10	0.28	0.30	0.2978	0.3015	0.2996
שילינג אוסטרי	10	0.85	0.89	0.8668	0.8776	0.8713
לירה איטלקית	1,000	0.88	0.93	0.8934	0.9046	0.8981
ין יפאני	1.00	0.73	0.77	0.7477	0.7571	0.7496

טלקס

● בחינות הבגרות יסתיימו השנה מוקדם יותר

בחינות הבגרות במועד קיץ תשמ"ו יסתיימו השנה ב־30 ביוני במקום ב־12 ביולי, כבשנים הקודמות.

דובר משרד־החינוך והתרבות, ישראל כהן, שמסר על כך, ציין, כי המשרד החליט על כך בעקבות פנייה של שלטונות צה"ל. צה"ל מבצע השנה שינויים בהליכי הגיוס ובמסגרת זו ביקש ממשרד־החינוך לסיים את הבחינות לא יאוחר מסוף חודש יוני.

לוח הבחינות החדש, שפרטיו העיקריים כבר נשלחו למוסדות החינוך, יאפשר לנבחנים שלושה שבועות של חופשה לפני גיוסם וימנע שיבושים במהלך הלימודים בכיתות שאינן ניגשות לבחינות. (שע"ה)

● 10 שנים לפטירתו של פנחס לבון

ביום ראשון, 2 בפברואר תתקיים בחולדה אזכרה במלאת 10 שנים לפטירתו של פנחס לבון. בשעה 14.00 – עליה לקבר. בשעה 15.00 ייערך דיון על הנושא "מורשת פנחס לבון" בהשתתפות: ישראל קיסר, פרופ' נתן רוטנשטרייך, עמוס עוז, ישראל ביטמן, שלמה שטנגר, לוי יצחק הירושלמי, משה זלצמן – מנחה.

תחבורה ממגרש החניה של הועד הפועל רחוב בן סרוק בשעה 13.00 בדיוק. (שע"ה)

● "שבוע הונגריה" במלון דן

משלחת של 13 איש מהונגריה, ובתוכם אשפי מטבח ונגנים, ישתתפו ב"שבוע הונגריה" שייפתח מחר במלון דן בתל־אביב. השבוע מאורגן על־ידי רשת מלונות דן בשיתוף נתיבי האויר אוסטרים.

בפגישה עם כתבים הוצגו מטעמי המטבח ההונגרי וכן הצעות מפתות עבור תיירים ישראלים הטסים לווינה במטוסי החברה האוסטרית. אפשר לשלב שהייה בווינה עם טיול לבודפשט. טיול בן יומיים באוטובוס פלוס לינה ואירוח עולה 75־80 דולר.

יוסף שמי

● תביעה להפחית המיסים בחיפה

בקשה לדון מחדש בהפחתת המיסים העירוניים בחיפה הגישה סיעת מפ"ם בעירייה לראש עיריית חיפה אריה גוראל.

לטענת הסיעה, אין כל הצדקה לגבות מיסים עירוניים כה גבוהים, שתאמו את תנאי האינפלציה בעבר.

חברי מפ"ם אמרו עוד, כי הקורבן העיקרי לארנונה הכבדה הוא ציבור העובדים וכי יש למתן גבייה עמוקה זו לאלתר ובאופן משמעותי. **יואב אביב**

● תובע הקלה במיסים לישובים ערביים בצפון

ההחלטה לזכות את תושבי הכפר הערבי תרשיחא בהנחה של 10 אחוזים במס הכנסה מפלה אותם לטובה מול שכניהם הערביים בכפרים פסוטה וג'יש. טוען ח"כ מורלה בראון (ר"צ). ח"כ בראון אמר בוועדת הכספים של הכנסת כי יש לברך על ההחלטה לצרף את תרשיחא לישובי גבול הצפון המקבלים הנחה במיסים אולם אין לשלול משני הכפרים האחרים, שתושביהם אזרחי המדינה לכל דבר. זכות זו. בהיותם עונים לקריטריונים לפי הם נקבע הפטור. לדעתו של בראון יש עילה מספקת לפנות בנושא זה לבג"ץ. **מוטי בסוק**

תיקון טעות

בידיעה שהתפרסמה ביום ו' תחת הכותרת "הסטוריונים מרומניה בשמיר", הושמט שמו של דוד ססקטור־דורון, שבירך את האורחים בציינו את תרומת רומניה ביחסיה עם ישראל: מתן אפשרות לעלייתם של מאות אלפי יהודים ותרומתה למען השלום במזה"ת, ואת קשרי הידידות בין מפ"ם לבין המפלגה הקומוניסטית הרומנית.

חבוקה בזרועות בעלה הגיעה חוה יערי לדיון בתביעת הגירושין נגדו

"מה היא עשתה לי, מה היא עשתה לי". מיררה בבכי חוה יערי, כאשר הובלה אתמול במסדרונות בית־המשפט המחוזי בירושלים, מוקפת בכ־10 שוטרים, לדיון בלשכתו של השופט עלי נתן בתביעת הגירושין שהגישה נגד בעלה אהוד לפני מעצרה.

במשך שעה ארוכה המתינו בני משפחתה של חוה יערי ביום א' בבוקר בפתח לשכתו של השופט עלי נתן. במקום נכחו בעלה אהוד, אחותה ציפי ובני המשפחה.

תחילה סירבה המשטרה להעלות את חוה יערי מתא המעצר במרתף לשכתו של השופט, ורק לאחר שהשופט ציווה על המשטרה להביאה ללשכתו. עשו זאת השוטרים.

חוה יערי, החשודה ברצח התיירת מלה מלבסקי, הובלה כבולה באזיקים לשוטרת והיתה מוקפת שוטרים שמנעו את גישת העתונאים והצלמים אליה.

הדיון המשפטי היה בתביעת גירושין שהגישה חוה יערי נגד בעלה ובעקבות כך הוצא בשבוע שעבר צו עיכוב יציאה מהארץ נגד אהוד יערי. לגבי הדיון המשפטי עומד בתוקפו צו איסור פירסום שהוציא רשם בית־המשפט המחוזי, השופט בן זמרה.

חוה יערי נכנסה ללשכתו של השופט כשהיא חבוקה בזרועות בעלה אהוד. הדיון ארך כ־15 דקות.

במהירות רבה הורדה יערי לתא המעצר ובני המשפחה ליוו אותה. ליד דלת חדר המעצר התחבקה שניות ארוכות עם בעלה ושוב זעקה לעבר בני המשפחה: "למה היא עשתה לי את זה!"

על החלטת השופט חוטל צו איסור פירסום. עורכי־הדין של הצדדים אמרו בצאתם מן הדיון, כי לא יהיו דיונים נוספים בקרוב. (עתי ס)

שנתיים מאסר לקבלן שבדה מעשי שחיתות בעיריית חיפה

הטיח עלילות שווא בפקידי עירייה בכירים כדי להימלט מביצוע פקודות מעצר נגדו

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

שתי שנות מאסר בפועל ותשלום פיצוי בסך 1200 ש"ח לשלושה מעובדי עיריית חיפה נגזרו אתמול על ידי השופטת מיכל גרייזילברג מבית־המשפט המחוזי בחיפה על קבלן השיפוצים חיים לוין, לאחר שהורשע במסירת ידיעות כוזבות למשטרה וקבלת דבר במירמה בנסיבות מחמירות.

התובעת גליה סלבצקי סיפרה בבית־המשפט, כי במרוצת 1984, כאשר חברתו של הנאשם נקלעה לקשיים כספיים, הוא פנה ביוזמתו אל משטרת חיפה וסיפר כי יש בידו מידע על מעשי שחיתות של פקידים בכירים בעיריית חיפה.

בעקבות המידע שהזרים לחוקריו הוקם צוות חקירה ארצי מיוחד של אנשי היחידה הארצית לחקירות הונאה, אך במהלך החקירה התהפכה הקערה על פיה, שכן החוקרים נוכחו לדעת שלוין מוליך אותם שולל. עד מהרה הוא הפך לנאשם.

השופטת מיכל גרייזילברג התייחסה בחומרה לנסיונותיו להימלט מביצוע פקודות מעצר נגדו בשל חובותיו הכספיים, על ידי הטחת עלילות־שווא בפקידי עירייה בכירים עד כדי גרימת מעצרם וחקירתם.

עוד אמרה השופטת, כי במקרה הנדון גרמה מסירת עדות השקר למשטרה לנזק רב למעורבים בפרשה, שהינם עובדי ציבור. "נגרמה הכפשת שמם של האנשים בעיתונות ושל הרשות המקומית".

לוין הורשע בקבלת דבר במירמה בכך שקיבל מעמד של עד מדינה במשפטם המיועד של אותם פקידים, אם וכאשר היו עומדים לדין על סמך המידע שמסר לחוקרי המשטרה.

לנוכח שהתביעה לא ביקשה להטיל על הנאשם פיצוי לקורבנותיו, החליטה השופטת לחייבו בתשלום 400 ש"ח כפיצוי לאיתמר ינוביץ, לשלמה שוורץ ולפקח הבניה טסלר. נוסף לשנתיים מאסר שהטילה עליו.

הנאשם טען, כי הודה בעבירות המיוחסות לו ואמר, כי "אם הייתי מיוצג על ידי עורך־דין הכל היה נראה אחרת".

בקשה לפסול שופט שהגדיר החלטת בימ"ש מחוזי כטמטום

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

"הערעור מגוחך ובית־המשפט המחוזי ברוב טמטומו קיבל את הערעור" — דברים אלה אמר, לטענת עו"ד מוסטפה לידווי, השופט מאיר דואק ובעקבות זאת ביקש והשופט לפסול את עצמו.

בבקשתו לפסילת השופט דואק אומר עו"ד לידווי, כי הערה זו נאמרה בבית־משפט השלום בעכו בקשר לקבלת ערעורו בפני השופטים אמנון כרמי, חיים פיזם וחנוך אריאל מבית־המשפט המחוזי בחיפה, שישבו בבית המשפט לערעורים.

הפרשה החלה כשהשופט דואק הטיל עונש של שלושה חודשי מאסר בפועל על מוחסיין אחמד מכפר עיבלין, לאחר שהפר צו הפסקת בנייה. הנאשם, שלא יוצג במשפט על־ידי עו"ד, פנה למשרדו של עו"ד לידווי. וזה הגיש ערעור בו טען, כי פרטיו האישיים של הנאשם על־פי פרוטוקול בית המשפט אינם תואמים את פרטיו בתעודת הזהות. את הדרישה ייצגה בערעור עו"ד גליה סלבצקי ובסופו קבעו השופטים, כי יש להחזיר את התיק לבית־משפט השלום בעכו.

השופט דואק דחה את ההחלטה על פסילתו למועד מאוחר יותר באומרו, כי ידון בה לאחר שתוגש בפניו על־ידי מזכירות בית־המשפט.

נדחתה בקשה להשאיר פעוטה הסובלת מתסמונת דאון בביה"ח

פרשת התינוקת בת 9 החודשים הסובלת מתסמונת דאון, שצולמה באחרונה בטלוויזיה, התגלגלה אתמול לבית־המשפט המחוזי בתל־אביב. שם החליט השופט חיים פורת לדחות שתי בקשות של הוריה.

ההורים, אורנה ועופר ירושלמי, ביקשו מבית המשפט להוציא צו מניעה זמני נגד בית־החולים "בילינסון" לבל יוציא את הילדה מחזקתו, וכן להכריז על הילדה כפסולת־דין ועל ידי כך לחייב את המדינה למצוא מוסד מתאים בשבילה. שתי הבקשות נידחו.

בקשות ההורים הוגשו לבית־המשפט באמצעות עו"ד שולמית אמיר, נגד משרד־העבודה־והרווחה, נגד קופ"ח של ההסתדרות ונגד ביה"ח "בילינסון".

ההורים ציינו בבקשתם, כי התינוקת רחל נולדה ב־31 במארס אשתקד. היא סובלת מפיגור עמוק ונמצאת בבית־החולים "בילינסון" משעת לידתה. ועד היום. ההורים מציינים, כי יש להם שני ילדים נוספים והאם הרה, והם מבקשים מן המדינה למצוא מסגרת מוסדית מתאימה לילדתם. הם מוסיפים כי אינם יכולים לקבל את הילדה לחזקתם ואינם יכולים לטפל בה.

ברחותו את העתירות של ההורים ציין השופט, כי לגבי המשך הדיון בעתירה של התינוקת יש להגיש לו בתוך חודשיים תסקיר סער, אשר יתייחס גם לנסיונות אפשריים שהילדה תתקבל על־ידי הוריה בביתם, וכרובזמן לברר מה הן האפשרויות בעניין קליטת הילדה שלא אצל הוריה, אלא במוסד מתאים.

השופט ממשיך ומציין בהחלטתו, כי בית־החולים "בילינסון" איננו חייב בהחזקת הילדה ואין היא צריכה להישאר בבית־החולים, כך שבית־החולים יכול להגיש בקשה לבית־המשפט השלום, אם ירצה בכך, לפנות את הילדה מחזקתו. יחד עם זאת מציין השופט, כי יתכן שזמן מסויים נוסף שתישאר הילדה בבית־החולים יהיה לטובתה, אולם אין להטיל על הקופה לשאת בכל ההוצאות בלי לקבל ולוא גם השתתפות חלקית מן ההורים.

לקלריס ודוד בן ישי ולכל המשפחה

אתכם באבל במות האח

אליעזר אברמוביץ'

קיבוץ בית זרע

בפלילים

רצח הפועל בחולון — כנראה על רקע מיני

מאת א. שילוני, כתבנו בחולון

יצחק מעוטו בן 48 מפתח־תקווה, שגופתו התגלתה ביום ד' שעבר במפעל "חרות" שבאיזור התעשייה בחולון, נרצח כנראה על רקע הומוסקסואלי וכחשוד ברצח נעצר פועל בניין מחאן־יונס, מוחמד איסמכרי בן 23. החשוד הובא אתמול לבית־המשפט השלום בתל־אביב ומעצרו הוארך ב־14 יום. כן נעצרה אשתו של החשוד בת 24 כחשודה בהסתרת ראיות.

שבעה פועלים ערבים וכן שומר הלילה הערבי שמצא את הגופה, שנעצרו בעקבות הרצח, שוחררו אתמול.

משטרת חולון מינתה צוות חקירה מיוחד שבראשו עומדים מפקד תחנת המשטרה, אמנון שמש, ומפקח רפאל סימון.

על־פי גירסת המשטרה, הנרצח, שעבד שנים רבות כפועל בניין במפעל "חרות", הגיע למפעל ביום ד' בשעות אחה"צ לאחר הופעה של 3 שבועות ונשאר ללון בצריף בו לן גם החשוד ברצח. המשטרה טוענת, כי סמוך לחצות פרץ ויכוח בין השניים על רקע מיני, שבעקבותיו הלם החשוד בטוריה על ראשו של מעוטו וכן דקר אותו מספר פעמים בבטנו ובחזהו.

המשטרה טוענת, כי החשוד מסר הודעה לפיה רצח את יצחק מעוטו לפני שניסה לכפות עליו, לטענתו, קיום יחסי מין.

חשוד באונס בחצר מועצת נס־ציונה

גבר בן 42 מרמלה נעצר אתמול לחמישה ימים כחשוד באונס בחורה בת 21.

בבית־משפט השלום ברחובות נמסר ב"כ המשטרה, כי החשוד נעצר בעקבות תלונת הצעירה, לפיה היא נאנסה ביום ו'.

נציג המשטרה מסר, כי האשה, הסובלת מהפרעות נפשיות, הופיעה ביום ו' לפנות ערב במשטרה ואמרה שבאותו יום בצהרים לקח אותה בחור, אותו הכירה, ואנס אותה תחת איומים ובניגוד לרצונה.

האיש, תושב רמלה, בן 42 גרוש ואב ל־3 ילדים אמר, שאמנם קיים יחסים עם הצעירה בחצר של המועצה המקומית בנס־ציונה, אך היא קיימה אתו את היחסים מרצונה, ולא היה כל צורך להשתמש בכוח, טען האיש. (עתי־ב)

הבכיר במשרד־החינוך — למעצר עד תום משפטו

פקיד בכיר במשרד־החינוך־והתרבות, הנאשם בעבירות של לקיחת שוחד, מירמה והפרת אמונים, נעצר אתמול עד תום ההליכים המשפטיים נגדו בפקודת השופט אליהו מצא בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב.

הנאשם הוא משה דורון, בן 49 מרמת־גן, שכיהן עד מעצרו ב־או בדצמבר אשתקד כמנהל מדור אספקה ושירותים במשרד־החינוך־והתרבות במחוז המרכז.

בכתב־האישום מייחס לו התובע, עו"ד גבריאל בן־עזי, נטילת שוחד בעבירות מיקרים מבעלי חברות הסעה ומנהל בית־הספר החינוכי תורני "אבנה" בכפר־סבא. כן הוא מואשם, כי תמורת שוחד סייע ליוסף זה לקבל במירמה ממשרד־החינוך־והתרבות השתתפות מלאה בתקציב ההסעות של תלמידי היוסף. לדברי התובע קיבל הנאשם שוחד בהיקף של אלפי דולרים וסייע לדבות את משרד־החינוך והתרבות בסכומים ניכרים. "נטילת השוחד נעשתה ע"י דורון בשיטתיות במשך 4 שנים, מ־1981 — 1984. המעשים הם חמורים ובית־המשפט מתבקש להורות על מעצרו של דורון עד תום משפטו", אמר התובע. (עתי ס)

למשפחת נוי ולקיבוץ עמיר

השתתפותנו באבלכם במות

שמעון נוי

חניכיו וחברים בשובל

למשפחה ולקיבוץ עמיר

משתתפים באבלכם במותו של

שמעון נוי

קיבוץ דן

למשפחה ולקיבוץ עמיר

אתכם באבל במות

שמעון נוי

חברים בבית־זרע